

**Helsingin kaupungin
aikuisten lukiokoulutuksen
opetussuunnitelma 2021**

Nimi	Helsingin kaupungin aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021
Kunta	Helsinki
Pdf luotu	4.5.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
1.3. Tuntijako.	3
1.4. Helsingin aikuislukion kieliohjelma.	5
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	7
2.1. Tehtävä.	7
2.2. Arvoperusta.	8
3. Opetuksen toteuttaminen.	11
3.1. Opintojen rakenne.	11
3.2. Oppimiskäsitys.	11
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	12
3.4. Toimintakulttuuri.	14
3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	17
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	21
4.1. Ohjaus.	21
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	24
4.3. Opiskeluhoito.	26
4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha.	26
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	27
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	30
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	30
5.2. Opintojakson arviointi.	31
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	31
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	32
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	32
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	33
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	33
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	35
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	35
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	36
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	37
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	38
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	40

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	42
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	42
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	43
7. Oppiaineet.	47
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	47
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	48
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01).	50
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02).	51
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03).	52
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04).	53
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05).	54
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06).	55
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07).	56
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08).	57
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09).	58
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10).	59
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11).	60
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ÄI12).	61
Kertausta abiturienteille, 2 op (ÄI13).	62
Kielenhuolto, 2 op (ÄI14).	63
Nivelopinnot, 2 op (ÄI15).	63
Media, 1 op (ÄI16).	64
Kirjallisuus 3, 1 op (ÄI17).	64
Draama, 1 op (ÄI18).	65
Kirjallinen ilmaisu, 1 op (ÄI19).	65
Kirjoittamisen ja lukemisen tuki, 2 op (ÄI20).	66
Luova ilmaisu, 1 op (ÄI21).	67
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	67
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201).	70
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202).	71
Vuorovaikutus 1, 1 op (S203).	72
Kirjallisuus 1, 2 op (S204).	73
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205).	74
Kirjoittaminen 1, 1 op (S206).	75
Vuorovaikutus 2, 1 op (S207).	76
Kirjallisuus 2, 2 op (S208).	77
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209).	78

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210).	79
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211).	80
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (S212).	81
Kertausta abiturienteille, 2 op (S213).	82
Kielen rakenteiden syventäminen, 2 op (S214).	83
Luova ilmaisu, 1 op (S215).	83
Kirjallisuus 3, 2 op (S216).	84
Suomi toisena kielenä -tukiopinnot, 1 op (S217).	84
Kielen rakenteiden startti, 1 op (S218).	85
Lauserakenteiden startti, 1 op (S219).	86
Tekstirakenteiden startti, 1 op (S220).	86
Kirjoittamisen startti, 2 op (S221).	87
7.2. Biologia (BI).	88
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01).	90
Ekologian perusteet, 1 op (BI02).	92
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03).	94
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04).	95
Ihmisen biologia, 2 op (BI05).	96
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06).	98
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (BI07).	100
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (BI08).	101
Biologian nivelopinnot, 1 op (BI09).	102
Biologian tukiopinnot, 1 op (BI10).	103
Kokeellinen biologia, 1 op (BI11).	104
Pääsykoebiologia, 2 op (BI12).	105
Biokemia, 1 op (BI13).	106
Eläinten käyttäytyminen, 2 op (BI14).	107
Suomen luonto, 1 op (BI15).	107
7.3. Elämänkatsomustieto (ET).	108
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01).	110
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02).	112
Kulttuurit, 2 op (ET03).	113
Katsomukset, 2 op (ET04).	115
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05).	116
Tulevaisuus, 2 op (ET06).	118

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ET07).	119
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ET08).	120
7.4. Filosofia (FI).	121
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01).	123
Etiikka, 2 op (FI02).	126
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03).	128
Totuus, 2 op (FI04).	130
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (FI05).	132
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FI06).	133
7.5. Fysiikka (FY).	134
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01).	136
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02).	137
Energia ja lämpö, 2 op (FY03).	139
Voima ja liike, 2 op (FY04).	140
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05).	142
Sähkö, 2 op (FY06).	143
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07).	145
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08).	147
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (FY09).	148
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FY10).	150
Fysiikan nivelopinnot, 1 op (FY11).	151
Kokeellinen fysiikka, 1 op (FY12).	152
Tähtitiede, 2 op (FY13).	153
Fysiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (FY14).	154
7.6. Maantiede (GE).	155
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01).	158
Sininen planeetta, 2 op (GE02).	159
Yhteinen maailma, 2 op (GE03).	161
Geomedia, 2 op (GE04).	162
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (GE05).	164
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (GE06).	165
Maantieteen nivelopinnot, 1 op (GE07).	165

Maantieteen tukioopinnot, 1 op (GE08).	166
Suomen maantiedettä, 2 op (GE09).	167
Maantieteen sähköiset välineet, 1 op (GE10).	168
7.7. Historia (HI).	168
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01).	171
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI02).	174
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI03).	176
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04).	178
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05).	180
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06).	182
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (HI07).	184
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (HI08).	185
Historiaa taiteen kautta, 2 op (HI09).	186
Historian nivelopinnot, 1 op (HI10).	187
7.8. Kemia (KE).	187
Kemia ja minä, 1 op (KE01).	190
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02).	191
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03).	193
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04).	195
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05).	196
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06).	198
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KE07).	200
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (KE08).	201
Kemian nivelopinnot, 1 op (KE09).	202
Kemian tukioopinnot, 1 op (KE10).	203
Pääsykoekemia, 2 op (KE11).	204
Kokeellinen kemia, 1 op (KE12).	205
Biokemia, 1 op (KE13).	206
Molekyyligastronomia, 1 op (KE14).	207
Kemian digitaaliset apuvälineet, 1 op (KE15).	208
7.9. Uskonto (KT).	209
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	211
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01).	211
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UE02).	213

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03).	214
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04).	216
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05).	217
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06).	218
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UE07).	220
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UE08).	221
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2).	222
Uskonto, ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01).	222
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02).	224
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03).	226
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04).	227
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05).	229
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06).	230
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UO07).	232
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UO08).	233
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3).	234
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01).	234
Maailmanlaajuinen kristinuskon, 2 op (UK02).	236
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03).	237
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04).	239
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05).	240
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06).	241
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UK07).	243
7.9.4. Islamin uskonto (KT4).	244
Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01).	244
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02).	246
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03).	247
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04).	249
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05).	251
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06).	252
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UI07).	253
7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5).	254

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ01).	254
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02).	256
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03).	258
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04).	259
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05).	261
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06).	262
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UJ07).	264
7.10. Kuvataide (KU).	265
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01).	265
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02).	266
Kuka viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03).	268
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04).	269
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KU05).	271
7.11. Liikunta (LI).	272
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01).	272
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02).	274
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03).	275
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04).	276
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05).	278
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (LI06).	279
7.12. Matematiikka (MA).	280
7.12.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	282
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02).	282
Geometria, 2 op (MAA03).	285
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04).	288
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05).	291
Derivaatta, 3 op (MAA06).	294
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07).	297
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08).	300
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09).	303
3D-geometria, 2 op (MAA10).	305
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	308
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	311
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (MAA13).	314

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAA14).	315
Kertausta 2, 2 op (MAA15).	317
Matematiikan starttiopinnot, 1 op (MAA16).	318
Matematiikan nivelopinnot, 2 op (MAA17).	319
Matematiikan tukioopinnot 1, 1 op (MAA18).	319
Matematiikan tukioopinnot 2, 1 op (MAA19).	320
Matematiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (MAA20).	321
7.12.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	322
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02).	322
Geometria, 2 op (MAB03).	325
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04).	327
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05).	330
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06).	333
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07).	335
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08).	338
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09).	341
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (MAB10).	344
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAB11).	345
Matematiikan starttiopinnot, 1 op (MAB12).	346
Matematiikan nivelopinnot, 2 op (MAB13).	348
Matematiikan tukioopinnot 1, 1 op (MAB14).	350
Matematiikan tukioopinnot 2, 1 op (MAB15).	353
Matematiikkaa taloustieteilijöille, 1 op (MAB16).	355
Matematiikkaa ympärillämme, 1 op (MAB17).	357
Matematiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (MAB18).	359
7.12.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	360
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01).	360
7.13. Musiikki (MU).	362
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01).	363
Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU02).	364
Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU03).	365
Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU04).	366
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (MU05).	367
7.14. Psykologia (PS).	368
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01).	370

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02).	371
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03).	373
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04).	376
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05).	377
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (PS06).	379
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (PS07).	380
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Sosiaalipsykologian ilmiöitä, 2 op (PS08).	381
Psykologian nivelopinnot, 1 op (PS09).	382
7.15. Terveystieto (TE).	383
Terveys voimavarana, 2 op (TE01).	383
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02).	385
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03).	386
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (TE04).	388
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (TE05).	389
Terveystiedon nivelopinnot, 1 op (TE06).	390
Terveystiedon tukioopinnot, 1 op (TE07).	391
Turvallisuus ja ensiapu kansalaistaitona, 2 op (TE08).	392
7.16. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	393
7.16.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	397
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUA01).	397
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02).	398
Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (RUA03).	400
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04).	401
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05).	402
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06).	403
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUA07).	404
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUA08).	405
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RUA09).	406
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUA10).	407
7.16.2. Ruotsi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKRUAI).	408

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, äidinkielenomainen ruotsi, 1 op (RUÄ01).	408
Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ02).	409
Ruotsin kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ03).	411
Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, ruotsi, 2 op (RUÄ04).	412
Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUÄ05).	413
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUÄ06). . .	414
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUÄ07).	415
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUÄ08).	416
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUÄ09).	418
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille, 2 op (RUÄ10).	419
7.16.3. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	420
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101).	420
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102).	421
Kulttuuri ja mediat, ruotsi, 2 op (RUB103).	422
Ympäristömme, ruotsi, 2 op (RUB104).	423
Opiskelu ja työelämä ruotsin kielellä, 2 op (RUB105).	424
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUB106).	426
Kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUB107).	427
Helsingin kaupungin valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB108).	428
Helsingin kaupungin valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB109).	429
Ruotsin lukiostartti, 2 op (RUB110).	429
Ruotsin nivelopinnot, 2 op (RUB111).	430
Ruotsin tukiopinnot 1, 1 op (RUB112).	431
Ruotsin kieliopin harjoittelua, 2 op (RUB113).	432
Ruotsin kuuntelutaitojen harjoittelua, 2 op (RUB114).	432
Ruotsin kirjoitustaitojen harjoittelua, 2 op (RUB115).	433
Ruotsin tukiopinnot 2, 1 op (RUB116).	434
Projektio-pintoja ruotsiksi, 1 op (RUB117).	434
7.16.4. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3).	435
Ruotsin perustason alkeet 1, 2 op (RUB301).	435
Ruotsin perustason alkeet 2, 2 op (RUB302).	436
Ruotsin perustason alkeet 3, 2 op (RUB303).	437
Ruotsin perustaso 1, 2 op (RUB304).	438
Ruotsin perustaso 2, 2 op (RUB305).	439

Ruotsin perustaso 3, 2 op (RUB306).	440
Ruotsin perustaso 4, 2 op (RUB307).	442
Ruotsin perustaso 5, 2 op (RUB308).	443
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RUB309).	444
7.17. Vieraat kielet (VK).	444
7.17.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	449
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englanti, 1 op (ENA01).	449
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02).	451
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (ENA03).	453
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04).	454
Kestävä tulevaisuus ja tiede, englanti, 2 op (ENA05).	455
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06).	457
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENA07).	458
Viesti ja vaikuta puhuen, englanti, 2 op (ENA08).	460
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ENA09).	461
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENA10).	462
Englannin lukiostartti, 2 op (ENA11).	463
Englannin nivelopinnot, 2 op (ENA12).	464
Englannin tukioopinnot 1, 1 op (ENA13).	465
Englannin kirjoitustaitojen harjoittelua, 2 op (ENA14).	466
Englannin kieliopin harjoittelua, 2 op (ENA15).	467
Englannin kuuntelutaitojen harjoittelua, 2 op (ENA16).	468
Englannin tukioopinnot 2, 1 op (ENA17).	468
Projektiopintoja englanniksi, 1 op (ENA18).	470
7.17.2. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2).	471
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB201).	471
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB202).	472
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB203).	474
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB204).	475
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB205).	477
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB206).	478
Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB207).	479
Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB208).	481

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LAB209).	482
7.17.3. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3).	483
Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB301).	484
Antiikin elämää, 2 op (LAB302).	485
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB303).	486
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB304).	488
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB305).	489
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB306).	491
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB307).	492
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB308).	493
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LAB309).	495
7.17.4. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (IAB3).	496
Italian perustason alkeet 1, 2 op (IAB301).	496
Italian perustason alkeet 2, 2 op (IAB302).	497
Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB303).	499
Italian perustaso 1, 2 op (IAB304).	500
Italian perustaso 2, 2 op (IAB305).	502
Italian perustaso 3, 2 op (IAB306).	503
Italian perustaso 4, 2 op (IAB307).	504
Italian perustaso 5, 2 op (IAB308).	506
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (IAB309).	507
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB310).	508
7.17.5. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA).	508
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ranska, 1 op (RAA01).	508
Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02).	510
Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03).	511
Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04).	513
Kestävä tulevaisuus ja tiede, ranska, 2 op (RAA05).	514
Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06).	516
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ranska, 2 op (RAA07).	517
Viesti ja vaikuta puhuen, ranska, 2 op (RAA08).	519
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RAA09).	520

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAA10).	521
7.17.6. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3).	522
Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB301).	522
Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB302).	524
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB303).	525
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB304).	527
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB305).	528
Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB306).	529
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB307).	531
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB308).	532
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RAB309).	533
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille, 2 op (RAB310).	534
7.17.7. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA).	535
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, saksa, 1 op (SAA01).	535
Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02).	536
Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisen välineenä, 2 op (SAA03).	538
Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04).	539
Kestävä tulevaisuus ja tiede, saksa, 2 op (SAA05).	541
Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06).	542
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, saksa, 2 op (SAA07).	543
Viesti ja vaikuta puhuen, saksa, 2 op (SAA08).	545
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (SAA09).	546
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAA10).	547
7.17.8. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	548
Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB301).	549
Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB302).	550
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB303).	552
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB304).	553
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB305).	554
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB306).	556
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB307).	557
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB308).	558

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (SAB309).	560
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB310).	560
7.17.9. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA).	561
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, venäjä, 1 op (VEA01).	561
Venäjän kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02).	563
Venäjän kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03).	564
Venäjän kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04).	566
Kestävä tulevaisuus ja tiede, venäjä, 2 op (VEA05).	567
Venäjän kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06). . .	569
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, venäjä, 2 op (VEA07).	570
Viesti ja vaikuta puhuen, venäjä, 2 op (VEA08).	571
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VEA09).	573
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEA10).	574
Venäjän kieliopin harjoittelua, 2 op (VEA11).	575
7.17.10. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3).	575
Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB301).	576
Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB302).	577
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB303).	579
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB304).	580
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB305).	581
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB306).	583
Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB307).	584
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB308).	585
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VEB309).	587
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB310).	587
7.17.11. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, arabia, B3-oppimäärä (VKARB3).	588
Arabian perustason alkeet 1, 2 op (ARB301).	588
Arabian perustason alkeet 2, 2 op (ARB302).	590
Arabian perustason alkeet 3, 2 op (ARB303).	591
Arabian perustaso 1, 2 op (ARB304).	593

Arabian perustaso 2, 2 op (ARB305).	594
Arabian perustaso 3, 2 op (ARB306).	596
Arabian perustaso 4, 2 op (ARB307).	597
Arabian perustaso 5, 2 op (ARB308).	598
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ARB309).	600
7.17.12. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (VKEAA).	601
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, espanja, 1 op (EAA01).	601
Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02).	602
Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03).	604
Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04).	605
Kestävä tulevaisuus ja tiede, espanja, 2 op (EAA05).	607
Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06).	608
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, espanja, 2 op (EAA07).	609
Viesti ja vaikuta puhuen, espanja, 2 op (EAA08).	611
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (EAA09).	612
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAA10).	613
7.17.13. Vieraat kielet, espanja, B2-oppimäärä (VKEAB2).	614
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB201).	615
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB202).	616
Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB203).	617
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB204).	619
Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB205).	620
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB206).	621
Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB207).	623
Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB208).	624
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (EAB209).	625
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB210).	626
7.17.14. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (VKEAB3).	627
Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB301).	628
Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB302).	629
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB303).	631
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB304).	632

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB305).	633
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB306).	635
Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB307).	636
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB308).	637
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB309).	639
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB310).	640
7.17.15. Vieraat kielet, englanti, B1-oppimäärä (VKENB1).	640
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englanti, 1 op (ENB101).	641
Englannin kieli arjessani, 3 op (ENB102).	642
Kulttuuri ja mediat, englanti, 2 op (ENB103).	643
Ympäristömme, 2 op (ENB104).	644
Englannin kieli opiskelu- ja työelämässä, 2 op (ENB105).	646
Viesti ja vaikuta puhuen, englanti, 2 op (ENB106).	647
Kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENB107).	648
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB108).	650
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB109).	651
7.17.16. Vieraat kielet, englanti, B3-oppimäärä (VKENB3).	652
Englannin perustason alkeet 1, 2 op (ENB301).	653
Englannin perustason alkeet 2, 2 op (ENB302).	654
Englannin perustason alkeet 3, 2 op (ENB303).	655
Englannin perustaso 1, 2 op (ENB304).	657
Englannin perustaso 2, 2 op (ENB305).	658
Englannin perustaso 3, 2 op (ENB306).	659
Englannin perustaso 4, 2 op (ENB307).	661
Englannin perustaso 5, 2 op (ENB308).	662
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB309).	664
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB310).	664
7.17.17. Vieraat kielet, italia, B2-oppimäärä (VKIAB2).	665
Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB201).	665
Italian perustaso 1, 2 op (IAB202).	667
Italian perustaso 2, 2 op (IAB203).	668
Italian perustaso 3, 2 op (IAB204).	669

Italian perustaso 4, 2 op (IAB205).	671
Italian perustaso 5, 2 op (IAB206).	672
Italian perustason jatko 1, 2 op (IAB207).	673
Italian perustason jatko 2, 2 op (IAB208).	675
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (IAB209).	676
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB210).	677
7.17.18. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, japani, B3-oppimäärä (VKJPB3).	678
Japanin perustason alkeet 1, 2 op (JPB301).	678
Japanin perustason alkeet 2, 2 op (JPB302).	680
Japanin perustason alkeet 3, 2 op (JPB303).	681
Japanin perustaso 1, 2 op (JPB304).	683
Japanin perustaso 2, 2 op (JPB305).	684
Japanin perustaso 3, 2 op (JPB306).	685
Japanin perustaso 4, 2 op (JPB307).	687
Japanin perustaso 5, 2 op (JPB308).	688
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (JPB309).	689
7.17.19. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, A-oppimäärä (VKKIA).	690
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, kiina, 1 op (KIA101).	691
Kiinan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (KIA102).	692
Kiinan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (KIA103).	694
Kiinan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (KIA104).	695
Kestävä tulevaisuus ja tiede, kiina, 2 op (KIA105).	696
Kiinan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (KIA106).	698
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, kiina, 2 op (KIA107).	699
Viesti ja vaikuta puhuen, kiina, 2 op (KIA108).	700
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIA109).	702
7.17.20. Vieraat kielet, kiina, B2-oppimäärä (VKKIB2).	703
Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB201).	703
Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB202).	704
Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB203).	706
Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB204).	707
Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB205).	708

Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB206).	710
Kiinan perustason jatko 1, 2 op (KIB207).	711
Kiinan perustason jatko 2, 2 op (KIB208).	712
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIB209).	714
7.17.21. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, B3-oppimäärä (VKKIB3).	715
Kiinan perustason alkeet 1, 2 op (KIB301).	715
Kiinan perustason alkeet 2, 2 op (KIB302).	717
Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB303).	718
Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB304).	719
Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB305).	721
Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB306).	722
Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB307).	724
Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB308).	725
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIB309).	726
7.17.22. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (VKRAB2).	727
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB201).	728
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB202).	729
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB203).	730
Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB204).	732
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB205).	733
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB206).	734
Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB207).	736
Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB208).	737
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB209).	738
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB210).	739
7.17.23. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (VKSAB2).	740
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB201).	741
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB202).	742
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB203).	743
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB204).	745
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB205).	746
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB206).	747
Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB207).	749
Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB208).	750

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (SAB209).	751
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB210).	752
7.17.24. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VKVEB2).	753
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB201).	754
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB202).	755
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB203).	756
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB204).	758
Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB205).	759
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB206).	760
Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB207).	762
Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB208).	763
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VEB209).	764
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB210).	765
7.17.25. Vieraat kielet, viro, A-oppimäärä (VKVIA).	766
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, viro, 1 op (VIA01).	766
Viron kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutus, 3 op (VIA02).	768
Viron kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VIA03).	769
Viron kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VIA04).	771
Kestävä tulevaisuus ja tiede, viro, 2 op (VIA05).	772
Viron kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VIA06).	774
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, viro, 2 op (VIA07).	775
Viesti ja vaikutus puhuen, viro, 2 op (VIA08).	776
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VIA09).	778
7.17.26. Vieraat kielet, viro, B3-oppimäärä (VKVIB3).	779
Viron perustason alkeet 1, 2 op (VIB301).	779
Viron perustason alkeet 2, 2 op (VIB302).	781
Viron perustason alkeet 3, 2 op (VIB303).	782
Viron perustaso 1, 2 op (VIB304).	783
Viron perustaso 2, 2 op (VIB305).	785
Viron perustaso 3, 2 op (VIB306).	786
Viron perustaso 4, 2 op (VIB307).	787
Viron perustaso 5, 2 op (VIB308).	789

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VIB309).	790
7.18. Yhteiskuntaoppi (YH).	791
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01).	793
Taloustieto, 2 op (YH02).	795
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03).	797
Lakitieto, 2 op (YH04).	799
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (YH05).	801
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (YH06).	802
Maailma nyt, 2 op (YH07).	803
Yhteiskuntaopin nivelopinnot, 1 op (YH08).	804
7.19. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot (MOS).	804
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Korkeakouluissa suoritettut opinnot, 1 op (MOS01).	806
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettut opinnot, 1 op (MOS02).	807
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Ulkomailla suoritettut opinnot, 1 op (MOS03).	808
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Vapaassa sivistystyössä suoritettut opinnot, 1 op (MOS04).	809
7.20. Opinto-ohjaus (OPO).	810
Minä opiskelijana, 2 op (OP01).	812
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02).	813
Hyvinvointi oppimisen perustana, 2 op (OP03).	815
Digistartti, 1 op (OP04).	816
Opiskelutekniikat, 2 op (OP05).	817
Projektio-pintojakso, 2 op (OP06).	818
7.21. Temaattiset opinnot: Aktiivipolku (TOA).	819
Lukion tutortoiminta (1-6 op), 1 op (TOA01).	820
Edustuksellinen työskentely ja vaikuttaminen (1-6 op), 1 op (TOA02).	821
Vapaaehtoistoiminta ja kansainvälisyysosaaminen (1-6 op), 1 op (TOA03).	823
Lukion projektit tai tapahtumat (1-6 op), 1 op (TOA04).	824
Työelämään valmentavat opinnot (1-6 op), 1 op (TOA05).	825
7.22. Tietotekniikka (TTK).	825
Ohjelmointi 1, 2 op (TTK01).	827
Ohjelmointi 2, 2 op (TTK02).	827
Elektroniikka ja robotiikka, 2 op (TTK03).	828

Tietotekniikan projekti, 2 op (TTK04).	828
Tietotekniikan perustaidot, 1 op (TTK05).	829
8. Liitteet.	830
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	830
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	830
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	837
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	837
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	843
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	843
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	848
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	849
8.6. Helsingin aikuislukion ohjaussuunnitelma 2021.	854
8.6.1. Ohjaus ja sen tavoitteet lukioissamme.	854
8.6.2. Ohjauksen keskeiset toimijat.	855
8.6.3. Ohjauksen jatkumo.	856
8.6.4. Ohjaus siirtymävaiheissa.	857
8.6.5. Yhteistyö lukion ulkopuolisten tahojen kanssa.	857

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle

18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Paikallinen tarkennus

Helsingin kaupungin aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2019 mukaan. Opetussuunnitelma on tehty yhteistyössä kaupungin nuorten lukiokoulutusta antavien lukioden kanssa. Mukana laadinnassa on ollut niin aikuislukion opettajakunta kuin opiskelijoitakin.

Aikuislukio kuvaa vuosittain opetussuunnitelman pohjalta laaditussa toimintasuunnitelmassaan opetuksen käytännön järjestämistä, tavoitteita ja kehittämistyötä.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako*
- *kieliohjelma*
- *toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaaminen osa-alueet*
- *oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *yhteistyö muiden lukioden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Noudatamme valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita ja huomioimme Helsingin kaupungin erityispiirteet, jotka pohjautuvat Helsingin kaupunkistrategiaan.

1.3. Tuntijako

Helsingin aikuislukion tuntijako

Oppiaine aineryhmä	tai	Valtakunnalliset pakolliset opinnot opintopisteinä	Valtakunnallisten valinnaiset opinnot opintopisteinä	Lisäopinnot valinnaiset opintojaksot opintopisteinä	Yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus					
Suomen kieli ja kirjallisuus		10	8	15	33
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		10	8	15	33
Toinen kotimainen kieli					
Ruotsi, B1-oppimäärä		10	4	17	31
Ruotsi, B3-oppimäärä			16	2	18
Vieraat kielet, A-kieli		12	4		16
Englanti				17	33
Espanja				4	20
Ranska				4	20
Venäjä				6	22
Vieraat kielet, B3-kieli			16		16
Englanti				4	20
Espanja				4	20
Italia				4	20
Ranska				4	20
Saksa				4	20
Venäjä				4	20
Matematiikka					
Yhteinen opintokokonaisuus		2			2
Pitkä oppimäärä		18	6	12	36
Lyhyt oppimäärä		10	4	12	26
Ympäristö- ja luonnontieteet					
Biologia, maantiede, fysiikka ja kemia yhteensä		10	10		20
Biologia		2 tai 4	8	13	23–25
Maantiede		2 tai 4	6	9	17–19
Fysiikka		2 tai 4	12	9	23–25
Kemia		2 tai 4	8	12	22–24
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet					
		12	10		22

Uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi ja filosofia yhteensä				
Uskonto	2	10		12
Evankelis-luterilainen			4	16
Ortodoksinen			4	16
Katolinen			2	14
Islam			2	14
Juutalainen			2	14
Elämäkatsomustieto	2	10	4	16
Historia	4	8	7	19
Yhteiskuntaoppi	4	4	7	15
Filosofia	2	6	4	12
Psykologia		10	7	17
Terveystieto			14	14
Taito- ja taideaineet				
Liikunta			12	12
Musiikki			10	10
Kuvataide			10	10
Opinto-ohjaus			11	11
Temaattiset opinnot				
Aktiivipolku		2		2
Tietotekniikka			9	9
Lukiodiplomit			16	16

Pakolliset opinnot	66–74
Opintopisteet yhteensä vähintään	88

1.4. Helsingin aikuislukion kieliohjelma

Helsingin aikuislukion kieliohjelma

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

- B1-oppimäärä
- B3-oppimäärä

A-oppimäärä, vieraat kielet

- Englanti
- Espanja
- Ranska
- Venäjä

B3-oppimäärä, vieraat kielet

- Englanti
- Espanja
- Italia
- Ranska
- Saksa
- Venäjä

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- suorittaa lukion oppimäärän*
- suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

Yleissivistyksen varmistamisen lisäksi lukiokoulutuksen tehtävä Helsingissä on edistää opiskelijoiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja jatkuvan oppimisen taitoja. Me kannustamme opiskelijoita kestävän elämäntavan rakentamiseen, vastuulliseen toimijuuteen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Yleissivistys

Aikuislukion tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden yleissivistystä, johon kuuluvat muun muassa kriittinen ajattelukyky, empatia, vastuullisuus ja maailmankansalaisuus. Opiskelijat tunnistavat Helsingin erityispiirteet maan pääkaupunkina, ja heidän maailmankuvansa rakentuu pääkaupunkiseudun monipuolisissa ympäristöissä.

Oppiminen

Lukiomme toiminnan tavoitteena on se, että kaikki opiskelijat onnistuvat oppimisessaan. Monipuoliset oppimisjärjestelyt tuottavat oppimisen iloa ja onnistumisen kokemuksia. Kannustamme opiskelijoita käyttämään voimavarojaan, jotta he pääsevät tavoitteisiinsa. Opiskelijat voivat syventää oppimistaan ja osaamistaan itseään kiinnostavissa asioissa. Kaupungin laaja kulttuuri- ja tiedetarjonta palvelee opiskelijoita heidän opinnoissaan.

Lukioaikana opiskelijat saavat tietoja ja oppivat taitoja, jotka vahvistavat tai luovat pohjaa elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi he hankkivat ja täydentävät työelämässä tarvittavia valmiuksia. Pääkaupunkiseutu tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia tutustua sekä jatko-opintoihin että työelämään autenttisissa ympäristöissä. Kaupungin laaja kulttuuri- ja tiedetarjonta palvelee lukiolaisia heidän opinnoissaan.

Aktiivinen kansalaisuus

Opiskelijat saavat valmiuksia vaikuttamiseen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumiseen. Kannustamme opiskelijoita osallistumiseen ja aktiivisuuteen omassa lukiossa sekä kaupungin ja valtakunnan tason vaikuttamisjärjestelmissä.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Helsingin aikuislukion arvoina korostuvat

- osallisuus ja toimijuus
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- hyvinvointi
- kestävä elämäntapa
- tieto ja eettisyys

Nämä arvot tukevat sivistystä ja edistävät hyvää elämää. Ne ohjaavat opiskelijaa toimimaan vastuullisesti, aloitteellisesti ja myötätuntoisesti.

Arvoperusta toteutuu aikuislukion toimintakulttuurissa, kaikessa oppimisessa ja opetuksessa sekä työskentelyn organisoimisessa. Arvojen mukainen toiminta edistää sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia.

Osallisuus ja toimijuus

Toimintakulttuurimme perustuu opiskelijoiden osallisuuteen. Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Osallisuus edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä vahvistaa opiskelijan sitoutumista lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Rohkaisemme opiskelijoita vaikuttamaan ja osallistumaan päätöksentekoon. Näin opiskelijat saavat valmiuksia omien arvojensa mukaisen toiminnan edistämiseen, esimerkiksi kestävä elämäntavan puolesta toimimiseen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Aikuislukion toiminta tukee oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Edistämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista lukiomme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä.

Helsingin kaupunki on kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninainen ympäristö, jossa erilaiset identiteetit ja elämäntavat kohtaavat. Tuomme Helsingin kulttuuriperinnön ja erityisaseman maan pääkaupunkina näkyviin opetuksessa. Lukiomme on avarakatseinen ja avoin yhteisö, jossa opiskelijat oppivat tekemään yhteistyötä, pohtimaan hyvän elämän arvoja ja suhtautumaan ymmärtävästi muihin ihmisiin.

Hyvinvointi

Lukiolaiset oppivat huolehtimaan omasta ja muiden hyvinvoinnista. Tuemme tätä välittämällä, huolenpidolla ja yhteisöllisyydellä.

Opiskelijoilla on oikeus opiskelurauhaan sekä turvalliseen ja toimivaan opiskeluympäristöön. Opiskelijat voivat ilmaista ajatuksiaan avoimesti ja ilman pelkoa. Tarjoamme oppimiseen ja hyvinvointiin riittävästi oikea-aikaista tukea.

Opiskelijat rakentavat lukioaikana ymmärrystä oman kehon ja mielen hyvinvoinnista.

Hyvinvoinnista kerrotaan lisää luvussa 3.4 Toimintakulttuuri ja 6.2 Laaja-alainen osaaminen.

Kestävä elämäntapa

Koko lukioyhteisössä tunnetaan kestävä kehityksen periaatteet. Tieto ja ymmärrys ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä muuttuvat toiminnaksi, vastuulliseksi arjen valinnoiksi omassa lukiossa, yhteiskunnassa ja koko maailmassa. Opiskelijat tiedostavat kulttuuriperintöjen merkityksen kasvaessaan maailmankansalaisiksi.

Eettisyys ja tieto toiminnan pohjana

Lukioyhteisömme viestii ja toimii rakentavasti, eettisesti, ratkaisuja etsien ja ihmisarvoa kunnioittaen. Harjoitteleminen sananvapauden vastuullista käyttämistä ja vaalimme oikeutta kysyä ja kyseenalaistaa. Opiskelijat osaavat arvioida kriittisesti tiedon luotettavuutta ja ymmärtää, miten tieteellinen tieto syntyy. Tavoitteena on, että opiskelijat toimivat ja tekevät valintoja luotettavan tiedon pohjalta.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämäkokemukselleen, aikaisemmin omaksunneille tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Helsingin kaupungin lukioissa muodostetaan yksi kaupunkitasoinen oppiainerajat ylittävä opintojakso, jonka teema on Hiilineutraali Helsinki 2035. Täsmennämme sen sisällön lukuvuosittain aikuislukion lukuvuosisuunnitelmassa. Tämä oppiainerajat ylittävä opintojakso koostuu eri oppiaineiden, muun muassa luonnontieteiden, pakollisista ja mahdollisista valinnaisista opintojaksoista. Suuntaamme opintojakson ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Opintojakso on osa koulutuksen ja kasvatuksen toimialan STEAM-oppimispolkua.

Päätämme lukuvuosisuunnitelmassamme kunakin lukuvuonna järjestettävistä muista oppiainerajat ylittävistä opintojaksoista.

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojen ja taitojen uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Helsingin kaupungin aikuislukiossa luomme jokaiselle opiskelijalle mahdollisuudet innostua omasta oppimisestaan sekä onnistua tavoitteidensa saavuttamisessa. Rakentava ja kannustava ohjaus tukee kaikkea oppimista. Näin opiskelijan itseluottamus ja omistajuus omaan oppimiseensa vahvistuvat ja opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa oma parhaansa. Yhdessä oppiminen vahvistaa opiskelijoiden kokemusta turvallisesta yhteisöstä.

Oppimiskäsitys on osa toimintakulttuuriamme, jossa korostuvat lukiossamme tärkeinä pitämämme arvot: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys. Toimintakulttuuri mahdollistaa opiskelijoille oppimisen ilon. Toimintakulttuurista kerrotaan lisää luvussa 3.4 Toimintakulttuuri

Lukiossamme opiskelijat kasvavat laaja-alaisiksi osaajiksi ja luoviksi sekä vastuullisiksi tulevaisuuden rakentajiksi.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suorittaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämäntaitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytetyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämäkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Opiskeluympäristöt

Huomioimme Helsingin aikuislukion opiskeluympäristöissä opiskelijoiden erilaiset tarpeet ja taustat.

Aikuislukiossa koko kaupunki on oppimisympäristö. Tarjoamme opiskelijoillemme monipuolisia, innostavia oppimisympäristöjä, jotka ulottuvat lukion omien tilojen ulkopuolelle. Helsinki on edelläkävijä digitaalisissa oppimisympäristöissä sekä digitaalisia välineitä ja palveluja hyödyntävässä pedagogiikassa. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisyysosaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkostoa osana lukio-opintoja.

Opiskeluympäristöt tukevat opiskelupäivän aikaista liikkumista ja istumisen tauottamista.

Opiskelumenetelmät

Monipuoliset opiskelumenetelmät tukevat opiskelijoiden aktiivista toimijuutta ja osallisuutta, hyvinvointia sekä ihmisenä kasvamista. Kun opiskelijat osallistuvat opiskelumenetelmien valitsemiseen, he sitoutuvat opiskeluun ja motivoituvat työskentelemään tavoitteellisesti.

Opiskelumenetelmien suunnitteluun ja valintaan osallistuminen lisää opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja ymmärrystä omasta oppimisesta.

Yhdessä toimiminen lisää myös opiskelijan hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Opiskelijan aktiivinen rooli omassa oppimisessaan sekä reflektointi- ja itsearviointitaitojen kehittyminen ovat keskeisiä.

Opetusmenetelmämme kannustavat opiskelijaa kehittämään oppimaan oppimisen ja ajattelun taitoja, itseohjautuvuutta, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä ongelmanratkaisukykyä ja luovuutta. Arviointi ja ohjaus tukevat näiden taitojen kehittymistä. Opiskelijoiden moninaisuus on rikkaus, otamme huomioon opetusta suunniteltaessa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvuun aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan

vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Aikuislukion toimintakulttuuri luo opiskelijalle mahdollisuudet asettaa yksilöllisiä tavoitteita ja saavuttaa ne yhdessä oppimalla ja tekemällä. Toimintakulttuurillamme mahdollistamme opiskelijalle oppimisen ilon.

Toimintakulttuuri tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Laaja-alaisen osaamisen taitoja ovat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näistä osa-alueista on kerrottu lisää luvussa 6.2. Laaja-alainen osaaminen.

Helsinki tarjoaa erityisen hyvät mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisen osaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkostoa osana lukio-opintoja. Opiskelijat tutustuvat yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, valtion hallintoon sekä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen toimintaan monipuolisesti.

Osallisuus

Kaikkien lukioyhteisön jäsenten osallisuus on keskeinen periaate aikuislukiossa. Osallisuus tarkoittaa opiskelijan omistajuutta omaan oppimisprosessiinsa sekä vaikuttamista yhteisössä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita rohkaistaan osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin.

Opiskelijat asettavat opiskelulle tavoitteita ja suuntaavat oppimisprosessiaan sekä arvioivat toimintaansa tavoitteidensa mukaisesti. Jokainen opiskelija kuuluu lukion opiskelijakuntaan.

Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Opiskelijakuntatoiminnassa opiskelijat pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin ja päätöksentekoon. Lisäksi opiskelijat osallistuvat erilaisiin lukion ja kaupungin työryhmiin.

Opiskelijakunnalla on tärkeä tehtävä myös erilaisten projektien ja tapahtumien järjestämisessä sekä toiminnan näkyväksi tekemisessä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Projektit ja tapahtumat tukevat lukion yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointi

Koko lukioyhteisön hyvinvointi on Helsingissä keskeinen arvo ja oppimisen lähtökohta. Tavoitteena on, että lukiolaiset oppivat suunnittelemaan toimintaansa kokonaisvaltaisesti. Opiskelijat ymmärtävät omien valintojen, ihmissuhteiden, harrastusten, ravinnon, levon ja liikkumisen merkityksen hyvinvointinsa edistämässä. Turvallisessa ympäristössä kaikki voivat kokea myötätuntoa itseään ja toisia kohtaan.

Lukiossamme opiskelijat saavat valmiuksia omasta hyvinvoinnista ja toimintakyvystä huolehtimiseen. Yksi hyvinvoinnin osatekijä on liikkuminen. Opettajat ja muu henkilökunta kannustavat opiskelijoita liikkumiseen ja tukevat opiskelijan kasvua liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaitoksen yhteisöllinen liikkuminen lisää kaikkien lukioyhteisön jäsenten hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteisöön.

Liikkumisen edistäminen näkyy Helsingin aikuislukiossa esimerkiksi siten, että opetuksessa käytetään toiminnallisia opetusmenetelmiä ja tauotetaan istumista. Lisäksi voidaan järjestää liikunnallisia tapahtumia tai tempauksia. Koko kaupunkia käytetään oppimisympäristönä, mikä lisää opiskelijoiden liikkumista opiskelupäivän aikana. Kannustamme opiskelijoita hyödyntämään pääkaupunkiseudun liikuntapalveluita.

Opettajat tukevat opiskelijan hyvinvointia, tiedottavat tukitoimista ja ohjaavat tarvittaessa niiden pariin. Ryhmänohjauksella on tärkeä tehtävä ryhmäyttämisessä ja ulkopuolisuuden kokemuksien ennaltaehkäisyssä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Käsitlemme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä koko lukioyhteisön kesken ja sitoudumme niiden edistämiseen yhdessä. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan on kirjattu toimenpiteet, joita lukiomme sitoutuu toteuttamaan. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan vuosittain osana lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia

ja niiden edistäminen nähdään jokaisen oppilaitoksen jäsenen tehtäväksi. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kiinnitämme erityistä huomiota käytänteisiin, ohjaukseen, viestintään ja turvalliseen toimintaympäristöön.

Kiinnitämme aikuislukioissa huomiota opetusmateriaalin valintaan niin, että se on kielitietoista ja kuvastaa moninaista yhteiskuntaa. Kaikessa viestinnässä pyritään sukupuolineutraaliin ja yhdenvertaisuutta edistävään kieleen ja opetuksessa ja ohjauksessa mallinnetaan moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia. Kulttuurinen moninaisuus näkyy lukiomme toiminnassa ja arjessa.

Kestävä elämäntapa

Lukiossamme ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys näkyvät arjen toiminnassa. Pyrimme ekologisuuteen, ympäristöosaamisen vahvistamiseen ja vastuulliseen toimijuuteen. Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttaminen on tärkeä osa lukion toimintakulttuuria.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytetään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yrityskaupungin, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Helsingin kaupungin aikuislukiossa kansainvälisyys sekä työelämä- ja korkeakoulu yhteistyö nivoutuvat toisiinsa oppiaineiden sisällöissä ja ovat läsnä lukion arjessa. Opiskelijat syventävät laaja-alaisen osaamisen ja jatkuvan oppimisen taitojaan, joilla he rakentavat kestävää tulevaisuutta nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Opiskelijat saavat monipuoliset mahdollisuudet kehittää kansainvälistä osaamistaan ja saavat valmiuksia jatko-opintoihin. He myös syventävät käsitystään erilaisista työelämän ja vaikuttamisen keinoista.

Helsingin aikuislukio on osa Helsingin kaupungin lukioiden yhteistyöverkkoa, jota kehittää, ylläpitää ja koordinoi koulutuksen ja kasvatuksen toimiala. Verkosto tekee yhteistyötä korkeakoulujen, yritysten sekä järjestöjen kanssa. Kehitämme aikuislukiossa aktiivisesti korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä sekä kansainvälistä toimintaa ja määrittelemme toiminnan muodot vuosittain toimintasuunnitelmassamme.

Käytämme laajasti pääkaupunkiseutua oppimisympäristönä ja hyödynnämme teknologian tuomia mahdollisuuksia osallistua tapahtumiin digitaalisesti.

Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoiden muualla hankkiman osaamisen osaksi eri aineiden opintoja tai Aktiivipolku-opintoja. Opiskelijat voivat esimerkiksi sisällyttää korkeakouluopintoja ja muuta työelämään, jatko-opintoihin tai kansainvälisyyteen liittyvää toimintaa lukion oppimäärän opintoihin.

Korkeakouluysteistyö

Jokainen opiskelija saa mahdollisuuden osallistua korkeakouluopintoihin. Opiskelijat tutustuvat eri koulutusvaihtoehtoihin Suomessa ja ulkomailla osana kaikkien oppiaineiden sisältöjä ja tavoitteita. Hyödynämme aikuislukiossa korkeakoulujen oppimisympäristöjä, opetusta ja asiantuntijoita. Korkeakoulujen kanssa voidaan järjestää esimerkiksi

- jatko-opintoinfoja
- vierailuja
- projekteja
- kilpailuja
- opiskelijavarjostuksia
- yhteistyössä toteutettuja opintoja.

Voimme toteuttaa yhteistyötä myös digitaalisesti.

Ohjaamme opiskelijoita korkeakoulujen kursseille.

Aineenopettajat, opinto-ohjaajat ja erityisopettaja ohjaavat opiskelijaa syventymään jatko-opintovaihtoehtoihin ja laajentamaan ymmärrystä omista vahvuuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan.

Työelämäysteistyö

Työelämäysteistyö on motivoiva ja avartava osa jokaisen opiskelijan opintoja. Opiskelijat pääsevät kehittämään omia työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksiaan aineenopettajien ja opinto-ohjaajien tukemana osana oppiaineiden sisältöjä. Hyödynämme eri alojen asiantuntijoita esimerkiksi luentojen, vierailujen, yhteistyökurssien, urapäivien, -varjostusten ja työelämään tutustumisten muodossa. Teemme yhteistyötä niin yritysten, järjestöjen kuin myös julkisen sektorin kanssa.

Koostamme työelämäysteistyön keinot ja yhteistyötahot vastaamaan opiskelijoiden toiveita ja tarpeita. Opiskelijoilla on laajat mahdollisuudet kehittää työelämävalmiuksiaan lukionsa tarjoamien mahdollisuuksien sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan koordinoiman verkoston ansiosta.

Kansainvälisyys

Helsinki on kansainvälinen oppimisympäristö, jossa opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet kasvaa globaalikansalaisina. Opiskelijoilla on kyky ja into toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa maailmanlaajuisesti. Opiskelijat pääsevät kehittämään kansainvälisyysosaamistaan aineenopettajien ja opinto-ohjaajien tuella kaikissa oppiaineissa. Kansainvälisyys vahvistuu myös vierailujen, tapahtumien ja projektien muodossa Suomessa sekä mahdollisesti ulkomailla. Teemme yhteistyötä kansainvälisten oppilaitosten, yritysten, korkeakoulujen, järjestöjen ja kulttuuri-instituutioiden kanssa.

Aikuislukio voi hakea rahoitusta opiskelijoille tarjottaviin yhteistyöprojekteihin Euroopan unionilta ja muilta tahoilta. Kansainväliset projektit voivat tapahtua myös digitaalisissa ympäristöissä. Kaikilla ulkomaille suunnatuilla opintomatkoilla on akateemiset tavoitteet, ja niihin sisältyy oppilaitos- tai yritysvierailuja. Toimintaa suunnitellessamme huomioimme Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteet.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisasiässä lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritettut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritettut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
- opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve

1. ylioppilastutkintosuunnitelma

2. jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Ohjaamme aikuislukiossa opiskelijaa oma-aloitteiseen ja ratkaisukeskeiseen toimintaan. Opiskelijoiden osallisuus sekä hyvinvointi vahvistuvat osana lukioissa tapahtuvaa ohjausta. Rohkaisemme ohjauksella opiskelijoita tunnistamaan ja kehittämään omia kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan laaja-alaisesti sekä näkemään kansainvälisyyden ja yrittäjämäisen toiminnan mahdollisuuksina tulevaisuudessaan. Ohjauksessa mallinamme moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Tärkeä osa lukioissa toteutettavaa ohjausta on siirtymävaiheen yhteistyö eri kouluasteiden kanssa.

Aikuisten perusopetuksen opiskelijat voivat päättövaiheessa tehdä esimerkiksi kurkistuskursseja lukio-opintoihin sekä halutessaan myös yksittäisiä lukiokursseja. Perusopetuksen arvosanojen korottajat voivat hyödyntää lukion nivelkursseja korotuskursseinaan.

Kun opiskelijat siirtyvät oppilaitoksesta toiseen toisella asteella, teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Mahdollistamme opiskelijalle joustavia ratkaisuja esimerkiksi lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä.

Helsingin aikuislukion ja nuorten lukioiden yhteistyötä syvennetään sujuvien siirtymien toteuttamiseksi. Jos opiskelija on siirtymässä nuorten lukiosta aikuislukioon, molempien lukioiden ohjaajat ja opiskelija tekevät tässä siirtymässä yhteistyötä opiskelijan ehyen opintopolun takaamiseksi.

Kehitämme yhteistyömuotoja myös korkeakoulujen kanssa.

Opinto-ohjaajat ja aineenopettajat ohjaavat opiskelijoita tutustumaan laajasti korkeakouluopintoihin ja lisäämään ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteistaan osana aineenopetusta ja lukioiden toimintakulttuuria. Työelämäyhteistyötä tehdään yritysten, järjestöjen ja julkisen sektorin kanssa osana opintojaksoja, jolloin ymmärrys oppiaineiden ja työelämän yhteydestä vahvistuu. Yhteistyön muodoista kerrotaan luvussa 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.

Ohjaamo on tärkeä yhteistyökumppani lukioille. Helsingin Ohjaamosta opiskelija saa monialaista ohjausta esimerkiksi jatko-opintoihin tai työelämään siirtymisessä.

Muu yhteistyö

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa mahdollisuuksia hyvinvointiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijat voivat osallistua kaupungin tai muun tahon järjestämille kurseille tai tapahtumiin. Lisäksi aineenopettajat hyödyntävät näitä mahdollisuuksia omassa opetuksessaan.

Opiskelijat voivat laajentaa osaamistaan esimerkiksi vapaan sivistyksen oppilaitoksissa, järjestöissä ja korkeakouluissa. Opiskelijat voivat suorittaa myös ammatillisia opintoja osana lukio-opintojaan. Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoiden muualla hankkiman osaamisen harkinnan mukaan osaksi lukio-opintoja.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämäntilanteeseen tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjastoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määrittellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä.

Oppimisvaikeus ei ole este lukio-opinnoille. Suosittelemme, että tukea tarvitseva opiskelija ottaa yhteyttä lukion erityisopettajaan lukio-opintojen alussa. Näin varmistamme, että opiskelijaa koskeva tieto siirtyy lukioon.

Aikuislukiossa oppimisen tukitoimista saa tietoa ryhmänohjaajalta, erityisopettajalta sekä opinto-ohjaajalta, lukion viestintäkanavista ja opinto-oppaasta.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan tuen tarpeen ilmetessä. Tukitoimien tarvetta arvioivat lukion erityisopettaja ja aineenopettaja yhdessä opiskelijan kanssa. Tuen tarpeen arviointiin voi

osallistua opiskelijan suostumuksella myös esimerkiksi kuraattori, psykologi tai muu kuntouttavan tai hoitavan tahon edustaja.

Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuksesta toiselle asteelle siirrettäviin pedagogisiin asiakirjoihin ja lausuntoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia menetelmiä, kuten erityisopettajan kielellisiä alkukartoituksia sekä aineryhmien ja ryhmänohjaajien omia työkaluja tuen tarpeen arvioimiseksi. Kannustamme opiskelijoita myös itse ottamaan yhteyttä erityisopettajaan tarvitessaan tukea oppimiseensa.

Erityisopettaja kirjaa opiskelijalle suunnitellut tukitoimet lukion oppimisen tuen suunnitelmaan. Erityisopettaja, aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja/tai opinto-ohjaaja arvioivat tukitoimien vaikuttavuutta jakson päättyessä ja dokumentoivat arvioinnin lukion oppimisen tuen suunnitelmaan.

Oppimisen tuki vahvistaa opiskelijoiden hyvinvointia. Huomioimme opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja tarpeet. Monipuolinen pedagogiikka aineenopetuksessa innostaa oppimaan ja onnistumaan sekä mahdollistaa yksilölliset opintopolut. Oppimaan oppimisen taidot ja opiskelustrategiat vahvistuvat osana aineenopetusta.

Tavoitteemme on tarjota aikuislukion opiskelijoille mahdollisuuksia vaikuttaa opetusmenetelmiin sekä oppimisen tapoihin.

4.3. Opiskeluhoolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla voidaan edistää opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltoon liittyvät käytänteet.

Helsingin aikuislukiossa edistämme opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehdimme koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskelukyvyn edistäminen ja sen tukeminen on koko oppilaitoksen henkilöstön tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen koko henkilökunnalla.

Aikuislukiossa opiskelee tutkinto-opiskelijoina täysi-ikäisiä opiskelijoita, jotka ohjaamme tarvittaessa hakemaan palveluita joko kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai työterveyshuollon piiristä.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

Helsingin aikuislukiossa noudatamme valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden ohjeita turvallisen opiskeluympäristön ja työrauhan varmistamiseksi. Turvallinen työskentely-ympäristö on jokaisen henkilökunnan jäsenen ja koulun opiskelijan yhteinen asia.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkeasteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia

tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Helsingissä korostuvat lukio-opiskelijoiden kulttuurinen moninaisuus ja monikielisyys. Opettajilla on taitoja kohdata erikielisiä opiskelijoita. Kiinnitämme erityistä huomiota kielitietoisuuteen kaikkien aineiden opetuksessa, ja siitä hyötyvät kaikki lukio-opiskelijat. Opettajat ja muu henkilökunta käyttävät jo karttunutta osaamista ja toimivat yhteistyössä hyvien kielitietoisten käytäntöjen luomiseksi. Kulttuurista moninaisuutta ja kielitietoisuutta käsitellään myös luvussa 3.4. Toimintakulttuuri.

Monikielisiä lukiolaisia ohjataan lukio-opintojen eri vaiheissa ja erityisesti silloin, kun he valitsevat äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärän opintojaksoja. Opiskelijoita, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, pyritään opettamaan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan joustavasti kielitaitonsa mukaisissa opetusryhmissä.

Lukion opettajat ja muu henkilökunta suhtautuvat eri kielten käyttöön kannustavasti. Rohkaisemme opiskelijoita opiskelemaan omaa äidinkieltä lukiokoulutusta täydentävänä ja opintomenestystä tukevana toimintana. Oman äidinkielen opetusta voidaan järjestää useiden lukioiden yhteistyönä.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

- 1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
- 2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Helsingin aikuislukiossa näemme arvioinnin ohjauksena, joka tukee opiskelijan hyvinvointia ja omaan potentiaaliin kasvamista. Opiskelijat asettavat yhdessä opettajan kanssa omalle

opiskelulleen tavoitteet opintojakson alussa. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita pohtimaan aktiivisesti, miten asetetut tavoitteet saavutetaan. Myös esimerkiksi ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja ohjaavat opiskelijoita omien tavoitteiden asettamisessa ja osaamisen tunnistamisessa koko lukion ajan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Tuemme aikuislukiossa opiskelijan hyvinvointia opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta. Seuraamme ja kehitämme arviointikäytänteitämme.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksytyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Opettaja antaa opiskelijan kesken olevasta opintojaksosta merkinnän O (osallistunut) ja tiedon suorituksesta puuttuvista osista. Opiskelijalla on oikeus täydentää kesken olevaa opintojaksoa seuraavan jakson ajan. Tämä jälkeen opettaja arvioi opintojakson numeroarvosanalla tai valinnaisen opintojakson merkinnällä S (suoritettu) tai H (hylätty). Jos opintojaksoa ei suoriteta määräajassa hyväksyttävästi, opintojakso keskeytyy, ja opiskelija saa opintojaksosta merkinnän K (keskeytetty).

Opiskelija saa mahdollisuuden korottaa hyväksytystä tai hylätystä opintokokonaisuudesta saamaansa arvosanaa kerran. Opiskelija ja opettaja sopivat korottamisesta kirjallisesti. Jos opiskelija tämän jälkeen haluaa vielä korottaa arvosanaa, hänen on osallistuttava opintojakson opetukseen.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisällyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytyä arvosanaa.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Aikuislukiossa opiskelijoiden on lähtökohtaisesti mahdollista suorittaa kaikki opintojaksot itsenäisesti, ja kannustamme opiskelijoita suorittamaan opintojaksoja tai niiden osia itsenäisesti. Täsmennämme opintojaksot, joiden osia kehoitetaan itsenäisesti suoritettavaksi tai joita kehoitetaan suoritettavaksi lähiopetuksena tai verkko-opintoina.

Hyödynnämme koko kaupunkia ja pääkaupunkiseudun laajaa korkeakoulutarjontaa oppimisympäristönä.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Noudatamme aikuislukiossa valtakunnallisissa perusteissa määriteltyä suullisen kielitaidon arviointia.

5.2.4. Opintoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat seuraavat yhteistyössä aineenopettajien kanssa opiskelijan opintojen etenemistä ja ovat tarvittaessa yhteydessä opiskelijaan ja alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Aikuislukion lukio-opiskelijat ovat pääsääntöisesti täysi-ikäisiä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen

vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastaavat, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettujen opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppiaineen mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppiaineen opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppiaineen mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppiaineen opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppiaineen opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Tuemme opiskelijan oman osaamisen tunnistamista ja tunnustamista Helsingin aikuislukiossa.

Tavoitteenamme on välttää opintojen päällekkäisyyttä, ja muualla suoritettujen peruskoulun jälkeiset opinnot voidaan lukea osaksi lukion oppimäärää. Muualla suoritettuja opintoja ja lukion ulkopuolella hankittua osaamista huomioidaan opintojaksojen suorituksissa. Kerromme opiskelijoille eri vaihtoehdoista tuoda osaamista esille esimerkiksi Aktiivipolku-opinnoissa.

Toisaalla hankittu osaaminen voi olla esimerkiksi vaihto-opiskelujakson aikana saavutettua osaamista, työelämään valmentavaa osaamista tai korkeakouluopintoja.

Muualla suoritettujen valinnaiset opinnot tai muutoin hankittu osaaminen hyväksytään Helsingin aikuislukiossa suoritusmerkinnällä.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Määrittelemme laaja-alaisen osaamisen arvioinnin oppiaineittain.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Jos opiskelija on perusopetuksen aikana tai sen jälkeen suorittanut lukion oppimäärään soveltuvia opintoja, ne voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaksi opintoja.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia

opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täyttyvä.

Lukion oppimäärän suorituksen osalta noudatamme valtakunnallisia perusteita.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä

3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvän oikaisuvaatimuksen osalta noudatamme valtakunnallisia perusteita.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus

- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/ elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettavat lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettavat opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettavat opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaisuutensa lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintopaketti
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Todistusten ja niihin merkittävien tietojen osalta noudatamme valtakunnallisia perusteita.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintopakettien päätettävät asiat: opintopaketin tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintopaketissa ja opintopaketin arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytännöt
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytännöt
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintopaketin merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely

- *todistusten ulkoasu.*

Tuemme opiskelijan hyvinvointia opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta. Seuraamme ja kehitämme yhdessä arviointikäytänteitämme.

Todistustemme ulkoasussa näkyvät lukiomme omaleimaisuus ja Helsingin kaupungin visuaalinen ilme.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolittetoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävästä elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkittamisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoon käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Helsingin kaupungin aikuisten lukiokoulutuksen keskeinen tavoite on se, että jokainen opiskelija löytää oman potentiaalinsa ja oppii hyödyntämään ja kehittämään sitä. Otamme lukion toiminnassa huomioon aikuisten opiskelijoiden keskenään erilaiset tavoitteet. Sekä aineopiskelijat että tutkinto-opiskelijat saavat yhtäläiset mahdollisuudet oman osaamisen kehittämiseen.

Huomioimme aikuisopiskelijoiden moninaisuuden, ja kaikilla on mahdollisuus oppia. Tämän takia aikuisten lukiokoulutukseen tulevien opintoja ei rajoiteta esimerkiksi keskiarvorajoilla.

Aikuislukio on kulttuurisesti moninainen opiskeluympäristö, jonka yhtenä tavoitteena on kulttuurien vuoropuhelun vahvistaminen sekä kulttuurisen lukutaidon lisääminen. Tämä on mahdollista monimuotoisessa oppimisympäristössä.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä.

Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmien sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaatuvuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuuskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestäväan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Konkretisoimme laaja-alaista osaamista jokaisen oppiaineen ja opintojakson kohdalla. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet näkyvät lukiomme kaikessa toiminnassa.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme erityisesti vertaispalautteen antamista ja vastaanottamista sekä muita lukio-opiskelulle ominaisia vuorovaikutuksellisia työtapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erityisesti lähdekritiikkiä, toisen tekstin pohjalta kirjoittamisen taitoja sekä kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitelmä, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme kielen sosiaalista luonnetta sekä yksi- ja monikielisyttä ilmiöinä. Perehdymme erityisesti Helsingin kielelliseen moninaisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkimme kielipolitiikkaa sekä kieltä yhteiskunnallisena ja yhteisöllisenä ilmiönä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti puheviestinnän perusteita ja syvennämme omaa viestijäkuvaamme.

Hyvinvointiosaaminen

Kehitämme omaa viestintärohkeutta sekä itsetuntemusta viestijänä ja ryhmässä toimijana turvallisessa ympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja tulkitsemme monipuolisesti erilaista kirjallisuutta sekä harjoitteleme kirjallisuudesta kirjoittamista.

Hyvinvointiosaaminen

Harjoitteleme elämyksellistä ja kokemuksellista lukemista sekä kirjoittamista. Ohjaamme opiskelijaa kohti lukevaa elämäntapaa ja hänen ajattelunsa ja empatiakykynsä kehittymistä kirjallisuuden avulla. Kannustamme opiskelijaa myös aktiiviseen kirjaston palveluiden käyttöön. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnämme kaupungin kulttuuritarjontaa taide-elämysten saamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitämme kriittistä medialukutaitoa ja hankimme välineitä yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumiseen. Perehdymme vaikuttamisen keinoihin ja harjoittelemmme käyttämään niitä sekä kirjoittaen että puhuen. Kannustamme aktiiviseen kansalaisuuteen. Mahdollisuuksien mukaan tutustumme paikallisten mediaorganisaatioiden toimintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme mediaetiikan periaatteisiin sekä sananvapauteen ja siihen liittyvään vastuuseen. Tarkastelemme erilaisia median ilmiöitä vuorovaikutusetiikan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opettelemme argumentoimista puhuen ja kirjoittaen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*

- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja hyödyntämistä kirjoitusprosessin aikana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Varmistamme, että opiskelija osaa käyttää lähteitä eettisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaisemme opiskelijoita omaääniseen kirjoittamiseen ja kirjoittajaidentiteetin vahvistamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti esiintymistaitoja ja syvennämme omaa viestijäkuvaa turvallisessa ympäristössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme ja analysoimme vuorovaikutusta ja sen eettisyyttä eri viestintäkanavissa. Kehitämme aktiivisen kansalaisuuden taitoja esiintymistaitojen harjoittelun kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Luemme eri maiden ja eri aikojen kirjallisuutta sekä tarkastelemme kirjallisuutta kulttuurisessa kontekstissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkastelemme kirjallisuutta erilaisten arvomaailmojen ja maailmankuvien sekä ihmiskäsitysten ilmentäjänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*

- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan itseluottamusta ja kehitämme valmiuksia onnistua opiskelija työelämän erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kehitämme hyvinvointiosaamista rakentamalla yhdessä turvallisen ilmapiirin vuorovaikutustaitojen kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennämme erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja diskurssien osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme vuorovaikutusta osana kulttuuria ja kehitämme ymmärrystä kulttuurien välisistä eroista vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Painotamme opintojakson aikana tuotettavien ja analysoitavien tekstien aiheissa ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman äänen esille tuomista kirjoittamalla ja tekstejä tulkitsemalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- **Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen**

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*

- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan kykyä havaita omia vahvuuksiaan, kun hän valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme, analysoimme ja tulkitsemme tekstejä kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ryhmän jäsenenä
- suunnittelee työskentelyään, asettaa työskentelylleen tavoitteita ja saavuttaa ne
- kehittää luovaa ajatteluaan ja ongelmanratkaisukykyään
- osaa esittää työnsä tulokset tarkoituksenmukaisella tavalla
- osaa raportoida työnsä etenemisen ja tulokset

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt vaihtelevat projektin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kertausta abiturienteille, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää ymmärrystään oppiaineen keskeisistä sisällöistä ja valmistautuu ylioppilaskokeeseen
- vahvistaa itsetuntemustaan ja -luottamustaan erilaisten tekstien kirjoittajana
- vahvistaa taitojaan analysoida ja eritellä monimuotoisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- asia- ja mediatekstien sekä kaunokirjallisten tekstien analysoimisen ja erittelyn taitojen syventäminen
- kirjoitustaidon ja lukutaidon kokeiden tehtävien harjoittelu
- kirjoitusprosessin vaiheiden kertaus ja oman tekstin viimeistelyn taitojen vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan kykyä hyödyntää omia vahvuuksiaan, kun hän valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kielenhuolto, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan kirjoittamista, erityisesti kirjoitetun kielen hallintaa
- kerrata kielioppikäsitteitä niin, että ymmärtää kielestä käytävän keskustelun sekä kirjoittamisen ohjauksen ja teksteistään saamansa palautteen pohjalta.
- hallita keskeiset kielenhuollon käytänteet ja pystyä tehokkaaseen oman tekstinsä huoltamiseen sekä oppia pitämään sitä tärkeänä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuolinen työskentely kirjoitetun yleiskielen parissa
- suomen kielen kieliopin kertaus siltä osin kuin se kielenhuollon kannalta on tarpeen
- kielenhuollon periaatteisiin tutustuminen sekä keskeisten kielenhuollon käytänteiden opiskelu
- oman tekstin kielen tarkastelu ja huolto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme kirjoitetun yleiskielen hallintaa monitieteisten tekstien valossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Nivelopinnot, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saavuttaa lukio-opiskelussa vaadittavat erilaisten tekstien erittelyn, tulkinnan ja oman tuottamisen taidot
- vahvistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kielen ja kirjallisuuden lukio-opiskeluun valmentaminen
- oppimaan oppimisen taidot
- kielen ja kirjallisuuden peruskäsitteistön hallinta
- lukemisen tekniikat ja kirjoittamisen valmiudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rakennamme hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä, jossa opiskelija voi tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittymiskoh-

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Media, 1 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- selvittää ja arvioida omia mediankäyttötottumuksiaan
- saa tietoa yleisimmistä medioista ja niiden toimintatavoista
- kehittyä mediatekstien kriittisenä analysoijana ja tulkitsijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri median välineiden toiminta tiedon välittäjinä ja maailmankuvan muokkaajina
- eettinen viestintä
- erilaisten mediatekstien analysointi tai niiden tuottaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjallisuus 3, 1 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- laajentaa kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- syventää fiktion erittely- ja tulkintataitojaan
- saa tukea ja virikettä lukuharrastukselleen ja kontakteja muihin lukijoihin
- kehittää taitoaan keskustella kirjallisuudesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä valitun teeman mukaisten erilaisten kaunokirjallisten teosten lukeminen
- luetun kirjallisuuden käsittely kirjoittaen ja keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kirjallisuuden kautta eri kulttuuriperintöihin ja syvennämme arvostusta kulttuurista moninaisuutta

Draama, 1 op (ÄI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää monipuolisesti omia ilmaisykykyjään sekä taitojaan toimia ryhmässä
- saa kokonaiskuvan taiteellisen esityksen valmistamisen prosessista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- teatteri-ilmaisun muotoihin sekä taiteellisen esityksen valmistamiseen perehtyminen ja yhteistyötaitojen vahvistaminen
- improvisaatio- ja eläytymisharjoitukset
- mahdollisuus valmistella esitys kurssilaisten työstämän tai valmiin käsikirjoituksen pohjalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennämme tunteiden tunnistamisen taitoja monipuolisin draaman keinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjallinen ilmaisu, 1 op (ÄI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää omaa kirjallista ilmaisuaan erilaisten tekstien kirjoittajana
- tottuu hyödyntämään ja antamaan kirjoittamisprosessia tukevaa palautetta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä sovittujen erilaisten tekstilajien ja kirjoittamisen muotojen harjoittelu, esimerkiksi kaunokirjalliset tekstit, esseet sekä erilaiset mediatekstit
- omien ja toisten tekstien lukeminen sekä palautteen antaminen toisten teksteistä
- kurssilla kirjoitettuja tekstejä voidaan julkaista esimerkiksi koulun omissa julkaisukanavissa tai muulla sopivalla tavalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme taitoja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjoittamisen ja lukemisen tuki, 2 op (ÄI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saa valmiuksia ja varmuutta monimuotoisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana
- kykenee arvioimaan osaamistaan ja asettamaan omia tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukemisen tekniikoihin ja kirjoittamisen valmiuksiin liittyvien taitojen vahvistaminen
- kielen- ja tekstinhuolto
- tiedonalan kieli

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme palautteen antamista ja vastaanottamista sekä muita vuorovaikutuksellisia työtapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja tarkastelemme monialaisia tekstilajeja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Luova ilmaisu, 1 op (ÄI21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää luovan ilmaisun taitojaan laaja-alaisesti
- kehittää rohkeuttaan luovana ratkaisijana
- tunnistaa kulttuurin ja taiteen merkityksen hyvinvoinnille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- itseilmaisun monipuoliset keinot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opimme yhdessä ja etsimme tapoja toimia muutosten ja yllätysten maailmassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielennoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvät hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessä
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työskentelemme pienryhmissä ja tuemme jokaisen ryhmän jäsenen osallisuutta. Asetamme tavoitteita omalle opiskelulle ja keskustelemme niistä yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erityisesti lähdekritiikkiä, toisen tekstin pohjalta kirjoittamisen taitoja sekä kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään vertaisarviointia ja itsearviointia. Opiskelija tulee tietoiseksi omasta kielitaidostaan sekä siitä, millainen kielenoppija hän on.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme kielen sosiaalista luonnetta ja sekä yksi- ja monikielisyyttä ilmiönä. Perehdymme erityisesti Helsingin kielelliseen moninaisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkimme kielipolitiikkaa sekä kieltä yhteiskunnallisena ja yhteisöllisenä ilmiönä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa arvioidaan lukutaitoa ja kirjoitustaitoa laaja-alaisesti esimerkiksi eri rekistereihin perustuen. Lisäksi arvioidaan erilaisten aineistojen käyttöä sekä abstraktia ajattelua tekstien käsittelyssä ja tuottamisessa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S203)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekultuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Havainnoimme erilaisia ryhmävuorovaikutustilanteita ja suunnittelemme tavoitteellisesti omaa viestintää osana laajempaa vuorovaikutustilannetta.

Hyvinvointiosaaminen

Harjaannumme kohtaamaan toisia ihmisiä erilaisissa vuorovaikutusta tukevissa harjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Hyödynnämme oppimista tukevaa jatkuvaa arviointia. Arviointi on monipuolista: arvioidaan esimerkiksi suullista kielitaitoa, kuuntelemista, yhteiskunnallista vaikuttamista.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelevaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta

- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikkittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme elämyksellistä ja kokemuksellista lukemista sekä kirjoittamista. Ohjaamme opiskelijaa kohti lukevaa elämäntapaa ja hänen ajattelunsa ja empatiakykynsä kehittymistä kirjallisuuden avulla. Kannustamme opiskelijaa myös aktiiviseen kirjaston palveluiden käyttöön. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnämme kaupungin kulttuuritarjontaa taide-elämysten saamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja tulkitsemme monipuolisesti erilaista kirjallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelijan arviointiin vaikuttavat monipuolisesti suullinen ja kirjallinen osaaminen.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- *Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen*

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelevaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*

- *perustelemisen harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opettelemme argumentoimista puhuen ja kirjoittaen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitämme kriittistä medialukutaitoa ja työskentelemme yhteisen päämäärän hyväksi toistemme mielipiteitä kunnioittaen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme mediaetiikan periaatteisiin sekä sananvapauteen ja siihen liittyvään vastuuseen. Tarkastelemme erilaisia median ilmiöitä vuorovaikutusetiikan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa painotetaan opiskelijoiden aktiivisuutta kirjallisesti ja suullisesti.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S206)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärrämme lähdekritiikin käytön merkityksen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kirjoitamme yhdessä erilaisia tekstejä, annamme ja vastaanotamme palautetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etsimme luotettavaa tietoa kestävästä kehityksestä ja tutustumme tieteelliseen tietoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioidaan kirjoitusprosessin hallintaa ja ymmärtämistä. Opiskelija kykenee ilmaisemaan itseään kirjallisesti tarkoituksenmukaisesti ja saavuttaa itselleen asettamansa tavoitteet. Hän kykenee pohtimaan oman kirjallisen viestinnän vaikutusta ja sen asiallisuutta.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S207)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti esiintymistaitoja ja syvennämme omaa viestijäkuvaa turvallisessa ympäristössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme ja analysoimme vuorovaikutusta ja sen eettisyyttä eri viestintäkanavissa. Kehitämme aktiivisen kansalaisuuden taitoja esiintymistaitojen harjoittelun kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa arvioidaan kannustavasti opiskelijan esiintymistaitojen kehittymistä. Opiskelija arvioi itseilmaisunsa kehittymistä.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme tietoja suomalaisesta kirjallisuudesta ja kulttuurista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärrämme arvojen ja aatteiden ja kirjallisuuden vastavuoroista suhdetta. Pohdimme kirjallisuuden yhteiskunnallisia ja poliittisia ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelijaa arvioidaan aktiivisena, monilukutaitoisena toimijana, kirjallisuuden lukijana ja käyttäjänä.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennämme vuorovaikutusosaamista muun muassa analysoimalla vuorovaikutustilanteita sekä monipuolistamalla kuuntelun ja esiintymisen taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme yhteisössä tarvittavia eettisen viestinnän, ongelmanratkaisun ja rakentavan vuorovaikutuksen keinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme vuorovaikutusta osana kulttuuria ja kehitämme ymmärrystä kulttuurien välisistä eroista vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arviointiin vaikuttaa opiskelijan aktiivinen työskentely.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*

- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman äänen esille tuomista kirjoittamalla ja tekstejä tulkitsemalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luemme esimerkiksi aiheeseen liittyvää tietokirjallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa hyödynnetään vertaisarviointia ja itsearviointia. Arvioimme yhdessä kirjoitusprosessia.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta

- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja analysoimme tekstejä kriittisesti sekä pyrimme luomaan uusia tulkintoja.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan kykyä havaita omia vahvuuksiaan, kun hän valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolista erilaisiin teksteihin liittyvää arviointia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiointojakso, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kertausta abiturienteille, 2 op (S213)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään oppiaineen keskeisistä sisällöistä
- opiskelija valmistautuu ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija suorittaa kurssilla preliminäärikokeen.
- Opiskelija kertaa eri tekstilajien lukemista ja analysoimista.
- Opiskelija syventää tietämystään suomen kielen ominaispiirteistä ja kieliopista.
- Opiskelija kertaa erilaisten kielellisten keinojen käyttämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme refleктоimaan ja kartoittamaan omaa oppiaineen tuntemustamme.

Hyvinvointiosaaminen

Etsimme hyviä valmistautumisen tapoja ylioppilaskokeeseen ja pyrimme löytämään vertaistuen avulla keinoja koejännityksen käsittelemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kielen rakenteiden syventäminen, 2 op (S214)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kertaa ylioppilaskokeessa vaadittavia kielen rakenteita
- syventää lukiossa opittua kielitaitoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huoltaa omaa tekstiään
- Opiskelija tunnistaa oman kielitaitonsa
- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen kielitaitovaatimuksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opettelemme tuottamaan kirjoitettua kieltä luovasti ja tutkimaan omaa kirjallista ilmaisua kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Luova ilmaisu, 1 op (S215)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää luovan ilmaisun taitojaan laaja-alaisesti
- tuntee suomalaista viestintäkulttuuria
- kehittää rohkeuttaan luovana ratkaisijana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- itseilmaisun monipuoliset keinot
- suomalainen viestintäkulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opimme yhdessä ja etsimme tapoja toimia muutosten ja yllätysten maailmassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjallisuus 3, 2 op (S216)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- laajentaa kaunokirjallisuuden tuntemusta
- syventää fiktion erittely- ja tulkintataitoja
- saa tukea ja innostusta lukuharrastukselleen
- kehittää taitoaan keskustella kirjallisuudesta
- syventää kirjallisuuden tuntemusta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan monipuolisesti kirjallisuuteen
- luetaan ja keskustellaan kirjallisuudesta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kirjallisuuden kautta eri kulttuuriperintöihin ja syvennämme arvostusta kulttuurista moninaisuutta kohtaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Suomi toisena kielenä -tukiopinnot, 1 op (S217)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa lukiossa tarvittavia suomen kielen oppimäärän taitojansa tarpeen mukaan.
- Opiskelija täydentää opintosuorituksiaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja täydentää opintojaan tarpeen mukaan.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme erilaisia opiskelua tukevia taitoja ja oman osaamisen arviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kielen rakenteiden startti, 1 op (S218)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- täydentää lukiossa tarvittavaa kielitaitoa.
- kertaa sanatason kielioppia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- suomen kielen astevaihtelu, nimitys- ja verbityypit.
- sanojen käyttö suomen kielen lauseissa, kuten partitiiviverbit, kongruenssi ja rektiöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erilaisia kaikissa lukion oppiaineissa tarvittavia kielellisiä taitoja, kartoitamme omaa osaamistamme ja tutustumme eri alojen kielen vaatimuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lauserakenteiden startti, 1 op (S219)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu lukiotekstien kielellisiin piirteisiin
- harjoittelee lausetason kielen rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- suomen kielen erilaiset lausetyypit
- lukion vaatimat rakenteet, kuten partisiipit, infinitiivit ja lauseenvastikkeet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erilaisia kaikissa lukion oppiaineissa tarvittavia kielellisiä taitoja, kartoitamme omaa osaamistamme ja tutustumme eri alojen kielen vaatimuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Tekstirakenteiden startti, 1 op (S220)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu lukiossa opiskeltaviin tekstilajeihin
- harjoittelee monilukutaitoa.
- harjoittelee tiedonhakua ja lähdekriittisyyttä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukiossa tarvittavat tekstilajit
- eri tekstien lukustrategiat
- pääasioiden löytäminen tekstistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme lukion monitieteellisiin tekstilajeihin ja niiden lukustrategioihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme eri oppiaineiden monimuotoisia vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kirjoittamisen startti, 2 op (S221)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hankkii lukiossa tarvittavia tekstin tuottamisen taitoja.
- kertaa peruskoulun kirjoittamisen taitoja.
- harjoittelee kirjoittamaan tekstejä omin sanoin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oikeinkirjoituksen perussäännöt, kuten isot alkukirjaimet, välimerkit ja yhdyssanat.
- tekstin rakentaminen, kuten kappalejako ja otsikointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme opiskelijan opintoja tukevia kirjoittamisen taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelemme eri tieteen alojen kirjoitettua kieltä ja sen luovaa tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson alussa sovitaan käytettävät arviointikriteerit ja -menetelmät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetuksen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväen tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuihin
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla

- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratorioissa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen

- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Voimme hyödyntää Helsingissä kaupungin monipuolisia korkeakoulu- ja työelämäyhteistyömahdollisuuksia, kun tutustumme biologialle ominaisiin tutkimusmenetelmiin sekä alan työllistymisvaihtoehtoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme biologialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa ja lisäksi tarkastelemme biologian suhdetta muihin luonnontieteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kursilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen. Näin vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Tutustumme opintojaksossa biologialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologian suhdetta muihin luonnontieteisiin. Näin monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Elämä ja evoluutio (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: Bi1 Elämä ja evoluutio (2op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: biologia tieteenä, elämän olemus ja eliökunta, evoluutio

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen

Työskentely: Sovitaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa

Arviointi: Arvioidaan arvosanalla 4-10

Edeltävät opinnot:

Opintojaksossa opitaan ymmärtämään, kuinka elämän biodiversiteetti on kehittynyt maapallolle evoluutiossa.

Ekologian perusteet, 1 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakso kytkeytyy läheisesti Hiilineutraali Helsinki -teemaan ja soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa. Helsinki tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia ekosysteemien tarkasteluun erityisesti

kaupunkiekosysteemin näkökulmasta. Erilaisten vierailu- sekä tutkimuskohteiden vuoksi meidän on mahdollista käyttää koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvoivan ekosysteemin toiminnan ymmärtäminen kytkeytyy opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon toiminnan ymmärtäminen luo pohjan luonnon monimuotoisuuden arvostamiselle ja eettiselle toiminnalle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen. Näin vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Hyvinvoivan ekosysteemin toiminnan ymmärtäminen kytkeytyy opiskelijan omaan hyvinvointiin. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Luonnon toiminnan ymmärtäminen luo pohjan luonnon monimuotoisuuden arvostamiselle ja eettiselle toiminnalle. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Ekologian perusteet (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: Bi2 Ekologian perusteet (1op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnon toiminnan ymmärtäminen: ekosysteemit ja monimuotoisuus

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Erityisesti hyvinvointiosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, vuorovaikutusosaaminen

Työskentely: Sovitaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa

Arviointi: Arvioidaan arvosanalla 4-10

Edeltävät opinnot:

Opintojaksossa opitaan ymmärtämään ekosysteemin toiminnan peruseriaatteet: "Kuinka luonto toimii".

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä tämän opintojakson aikana.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävästä elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältöjen läheinen kytkeytyminen Hiilineutraali Helsinki -teemaan antaa mahdollisuuden tarkastella ympäristöasioita ja niiden ratkaisuja erityisesti Helsingin kaupungin näkökulmasta. Opintojakso soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa.
- Helsinki tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia ympäristön tutkimiseen erityisesti kaupunkiekosysteemin näkökulmasta. Erilaisten vierailu- sekä tutkimuskohteiden ansiosta meidän on mahdollista käyttää koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt kartuttavat opiskelijan ymmärrystä ympäristöasioista ja niiden eettisistä puolista sekä yksilön mahdollisuuksista vaikuttaa ongelmiin kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään ympäristöongelmia, joiden syyt ja vaikutusmekanismit ovat globaaleja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään demokratian vaikutusmahdollisuuksia ympäristökysymyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ympäristöekologisessa tutkimuksessa käytetään usein monitieteellisiä menetelmiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisol*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemisen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija alkaa ymmärtää omaan terveyteensä sekä hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä sekä niiden yhteyksiä solutason tapahtumiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana on mahdollista toteuttaa kokeellisia töitä, jotka voivat kytkeytyä muihin luonnontieteisiin, kuten esimerkiksi biokemiaan ja kemiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kokeellisia töitä, jotka voivat kytkeytyä muihin luonnontieteisiin kuten esimerkiksi biokemiaan ja kemiaan. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan näin arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudosis, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityis

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään ihmisen fysiologian ja anatomian opiskelun avulla, mihin fyysinen terveys ja hyvinvointi perustuvat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita kursseilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ihmisen fysiologia ja anatomia auttavat opiskelijaa ymmärtämään, mihin fyysinen terveys ja hyvinvointi perustuvat. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*

- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan pyrimme hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä mm. korkeakouluysteistyön muodossa. .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Bioteknologian mahdollisuuksien ja uhkien käsittelyssä pohditaan asioiden eettisiä näkökulmia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamiseen sisältyy taito käydä dialogia ja argumentoida.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tietyissä opintojakson aiheissa pohdimme myös yhteiskunnassa keskustelua herättäviä teemoja ja niihin liittyvää lainsäädäntöä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun esimerkiksi teollisuuden bioteknisiä sovelluksia käsiteltäessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Bioteknologian mahdollisuuksien ja uhkien käsittelyssä pohdimme myös asioiden eettisiä näkökulmia. Tällaisia teemoja voivat olla esimerkiksi geenimanipulaatio, kloonaus, geneettinen testaaminen ja genomitieto. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista on tässä opintojaksossa mahdollista arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Tietyissä opintojakson aiheissa pohditaan myös yhteiskunnassa keskustelua herättäviä teemoja ja niihin liittyvää lainsäädäntöä. Tällaisia aiheita voivat olla esimerkiksi rokotteet, geenimanipulaatio tai biopankit. Yhteiskunnallista osaamista voidaan tässä opintojaksossa arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Vuorovaikutusosaamiseen sisältyy taito käydä dialogia ja argumentoida aiheissa, jotka herättävät mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista on tässä opintojaksossa mahdollista arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun esimerkiksi teollisuuden bioteknisiä sovelluksia käsiteltäessä. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan tässä opintojaksossa arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija perehtyy syvällisemmin biologian keskeiseen sisältöalueeseen omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kemian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen biologian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.
- Opintojakson sisällöt riippuvat opiskelijan valitsemasta aiheesta ja voivat sisältää alan kirjallisuutta, tieteellisiä artikkeleita, luentoja, dokumentteja tai uutisia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Projektiopintojakso (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen biologian aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esiin opintojakson sisällöstä riippuen. Opintojaksolla painottuu yksi tai kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: BI01, BI02

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata lukion biologian oppimäärää.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua biologian yo-kirjoitusten rakenteeseen.
- Opintojakson tavoitteena on oppia hallitsemaan biologian yo-kokeessa vaaditut taidot.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion biologian oppimäärä
- Sähköisen yo-kokeen rakenne
- Sähköisessä yo-kokeessa vaaditut ohjelmat biologiassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija miettii omaa hyvinvointiaan yo-kokeeseen valmistautumisessa. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Biologian nivelopinnot, 1 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun biologian oppimäärää ja perehtyä biologian alan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa biologian opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua biologialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt biologiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Biologian nivelopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun biologian oppimäärää ja perehtyä biologian alan keskeisiin käsitteisiin.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen - Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.
- Työskentely: Opintojakson työskentelytavat vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Biologian tukiopinnot, 1 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan biologian osaamista.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Biologian tukiopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan biologian osaamista.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen - opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.
- Työskentely: Opintojakson työskentelytavat vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Kokeellinen biologia, 1 op (BI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään biologiasta kokeellisena luonnontieteenä.
- Opiskelija syventää taitojaan tutkia luonnonilmiötä kokeellisesti.
- Opiskelija osaa raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia.
- Opiskelija osaa tehdä havaintoja ja tehdä niiden perusteella johtopäätöksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä
- Mittaustulosten esittäminen ja raportoiminen
- Teknologian hyödyntäminen mittauksissa
- Tutkimusten aiheet syventävät ja laajentavat opiskelijan aiempaa biologista osaamista
- Havaintojen ja johtopäätösten tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein luontevinta tehdä ryhmätyönä. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnittelemalla ja tekemällä luonnontieteellisiä kokeita. Kokeellisia töitä tehdessään opiskelija tutustuu biologiassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin ja oppii havainnoimaan ja tekemään mittauksia. Samalla opiskelijan taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kokeellinen biologia (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä. Työselostusten laatiminen. Syvennetään taitoja tutkia luonnonilmiötä kokeellisesti sekä raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen korostuvat pintojaksolla.
- Työskentely: Kokeellinen työskentely, työselostusten laatiminen

- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Pääsykoebiologia, 2 op (BI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hahmottamaan biologian oppimäärään kuuluvat aihealueet ja myös rajaamaan osattavat asiat hallittavaksi kokonaisuudeksi biologiaan liittyviä pääsykokeita varten.
- Opiskelija ymmärtää lukion biologian käsitteitä syvemmin sekä osaa käyttää niitä soveltavissa tehtävissä.
- Opiskelija ymmärtää oman roolinsa oppijana ja osaa ottaa vastuun omasta opiskelustaan.
- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan biologian eri osa-alueista.
- Opiskelija oppii pääsykokeissa vaadittavaa vastaustekniikkaa.
- Opiskelija tutustuu haluamaansa jatko-opiskelupaikan pääsykokeen rakenteeseen ja vaatimuksiin
- Opiskelija saavuttaa sellaiset biologian tiedot ja taidot, että hänen on mahdollista jatkaa biologian tai biologiaa soveltavien alojen opintoja korkeakouluissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion biologian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- Pääsykokeiden tehtävätyypit ja hyvän vastauksen piirteet
- Koetilanne ja vastaustekniikat
- Stressinsietokyky ja suorituksen optimointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija miettii omaa hyvinvointiaan pääsykokeeseen valmistautumisessa. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Pääsykoebiologia (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Biologian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä, erilaisten pääsykokeiden rakenteet ja tehtävätyyppejä. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan biologiaa sisältävissä pääsykokeissa sekä biologiaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyä, opiskelijan syventäessä kokonaiskuvaansa biologiasta tieteenä ja sen osuutta monitieteisten ilmiöiden selittämisessä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: BI01-BI06

Biokemia, 1 op (BI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu biomolekyylien rakenteeseen ja ominaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Biomolekyylien rakenne ja toiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää ymmärrystään biomolekyylien rakenteesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Biokemia (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opiskelija tutustuu biomolekyylien rakenteeseen ja ominaisuuksiin.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä

Eläinten käyttäytyminen, 2 op (BI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa eläinten käyttäytymistä tutkivien tieteenalojen ominaisuuksia.
- Opiskelija hahmottaa eläinten käyttäytymisen tutkimuksen perusmenetelmiä.
- Opiskelija hahmottaa eläinten käyttäytymisen tutkimuksen historiaa.
- Opiskelija hahmottaa eläinten erityyppisiä käyttäytymismalleja sekä erilaisten eläinten käyttäytymisen perusteita.
- Opiskelija hahmottaa ihmislajin osana eläinkuntaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eläinten evoluutio ja eläinten käyttäytymisen evolutiivinen perusta
- Eläinten käyttäytymisen selittäminen - proksimaattiset ja ultimaattiset tekijät
- Ruuanhankinta ja petojen välttely
- Geenit, ympäristö ja oppiminen käyttäytymistä säätelevinä tekijäinä
- Aistit ja kommunikaatio
- Seksuaalivalinta, sukupuolten välinen konflikti sekä jälkeläishoiva
- Sosiaalisuus
- Ihminen eläimenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Suomen luonto, 1 op (BI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy Suomen luonnon erityispiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen ekosysteemit
- Suomen lajistot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetus kehittää opiskelijan ympäristöosaamista ja halua vaalia Suomen luonnon monimuotoisuutta. Opintojaksolla korostuu ymmärrys Suomen luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.3. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämisaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämäkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentamista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämäkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämäkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvän elämän ja elämän keskeisten kysymysten pohtiminen useista näkökulmista antaa opiskelijalle mahdollisuuden tunnistaa hyvinvointia heikentäviä ja kehittäviä tekijöitä. Identiteetin käsittely vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tulee esille tunne- ja empatiataitojen merkitys hyvän elämän toteutumisessa. Vuorovaikutusosaamista tarkastellaan myös sosiaalisten suhteiden, roolien ja normien näkökulmista. Dialogiset menetelmät kuuluvat oppiaineen perusluonteeseen ja tukevat samalla yhdessä oppimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elämänkatsomustiedon monitieteinen pohja tulee selkeästi ilmi, kun opintojaksolla tutustutaan keskeisten sisältöjen avulla elämänkatsomustietoon oppiaineena. Opiskelija saa laaja-alaisen käsityksen keskeisistä elämään liittyvistä kysymyksistä. Näin opiskelija kartuttaa työkalujaan monimutkaisten ongelmien luovaan ratkaisemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla

valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalien oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkipäiväinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen*
- *aikalaiskriittikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastomuutoksen torjunta sekä YK:n kestäväen kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme yhteiskunnallisia rakenteita, perehdymme yhteisöllisyyden merkitykseen ja tutkimme demokratiataitoja hyvän elämän näkökulmasta. Opiskelijan osaaminen ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksissä vahvistuu. Kestävän tulevaisuuden ja kollektiivisen hyvinvoinnin taitoja voidaan tarkastella suhteessa Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmaan ja Agenda 2030 -kehitystavoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa opiskelija oppii tarkastelemaan eettisiä ja moraalisia kysymyksiä paikallisesti, yhteiskunnallisesti ja maailmanlaajuisesti. Kansainvälisten ihmisoikeuskysymysten ja globalisaatioon liittyvien kestävyysnäkökulmien kautta hän saa aineksia oman elämänsä rakentamiseksi. Opintojakson aikana maailmankansalaisuutta ja kulttuurista moninaisuutta voidaan tarkastella opiskelijan lähitulevaisuuden mahdollisuuksien kautta. Näitä ovat opiskelijavaihto, korkeakoulu yhteistyö ja kansainväliset työelämämahdollisuudet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisen ajattelun ja toiminnan periaatteet sekä moraalisten valintojen pohtiminen liittyvät opintojakson ydinsisältöihin. Sosiaalisen ja ekologisen oikeudenmukaisuuden teemoja voimme tarkastella opintojaksossa esimerkiksi Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänsä näkökulmalleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*

- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämänskatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänskatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa jäsenämme kulttuurisia ilmiöitä käsitteellisesti ja asetamme ne historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edustavia ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastelemme myös ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi etnosentrismi ja syrjintä. Tämä kehittää opiskelijan kykyä toimia perustellusti ja oikeudenmukaisesti demokraattisessa yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämäkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaisiin poliittisiin maailmankatsomuksiin tutustuminen antaa opiskelijalle mahdollisuuden tarkastella yhteiskunnassa vaikuttavien katsomuksien arvoja ja lähtökohtia. Ymmärrys eri katsomusten toimintaperiaatteista auttaa opiskelijaa toimimaan aktiivisena kansalaisena, joka tekee perusteltuja ratkaisuita demokraattisessa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustumme niihin kulttuurillisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilön tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan tämän identiteettiä, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu erilasten eettisten järjestelmien syntyhistoriaan, mikä tukee hänen ymmärrystään ihmisestä eettisenä toimijana. Historiallisten prosessien ja erilaisten katsomusten tuntemus auttaa opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan omaa ja muiden toimintaa eettisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämäntarkastukseensa*

- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonottomuus

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomuserinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdymme suuriin maailmanuskontoihin, uskonnottomiin katsomuksiin ja hahmotamme niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Opiskelija ymmärtää opintojakson käytyään paremmin kansainvälisiä toimintaympäristöjä, joissa katsomuksien moninaisuus tulee esiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia omaan elämänskatsomukseensa ja kykyä muodostaa niistä perusteltu kantansa. Näin opintojakso tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten elämänvalintojen tekemistä ja aktiivista kansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan

suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäntilanteeseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan tämänhetkiseen tieteellis-teknologiseen vallankumoukseen, joka muuttaa yhteiskuntaa sekä työelämää esimerkiksi robotiikan ja tekoälyn kehittymisen myötä. Opiskelija ymmärtää ympärillään muuttuvaa yhteiskuntaa paremmin opintojakson käytyään ja pystyy toimimaan niissä tulevaisuuden skenaarioissa, jotka vaativat päätöksentekoa ja työskentelyä epävarmoissa tilanteissa. Tutustuminen erilaisiin utopioihin ja dystopioihin antaa mahdollisuuden arvioida erilaisia yhteiskunnallisia ratkaisuita, joita kehittyvä teknologia tuo mukanaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Teknologian kehittyessä uudenlaiset vuorovaikutustaidot tulevat tärkeiksi, kun käsitys tiedosta ja tiedonvälityksestä muuttuu. Erilaisiin tulevaisuudenkuviin tutustuminen ja niiden kriittinen arviointi kehittää opiskelijan monilukutaitoa sekä vahvistaa kykyä keskustella yhteiskunnan muutoksesta useasta eri näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisten tulevaisuudenkuvien arviointi vaatii monitieteistä lähestymistä monimutkaisiin kysymyksiin. Tämä kehittää opiskelijan kykyä eritellä ja arvioida erilaisia vastauksia hyvinvointiin, yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen, moraaliin, ympäristöön ja kulttuuriin liittyviin kysymyksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisesti kestävä tulevaisuus ja globaalien ekologisten muutosten, kuten ilmastonmuutoksen, tarkastelu kehittää opiskelijan ymmärrystä ja kykyä toimia nykyistä kestävämmän tulevaisuuden puolesta. Esimerkiksi hiilineutraaliuuden käsittely tulevaisuuteen liittyvänä tavoitteena auttaa opiskelijaa ymmärtämään kestävään tulevaisuuteen liittyviä toimia. Näin hänen on mahdollista toimia myös omassa elämässään vastuullisemmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ET08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita ja valmentautuu vastaamaan yo-kokeen tasoihin tehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määritellään jokaisen opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden

omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväns tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne

ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennyttä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filosofia on monitieteisyyttä ja luovaa osaamista vahvistava, eri tiedonaloja integroiva oppiaine. Filosofian opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa opiskelijoita omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia myös rohkaisee opiskelijoita luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia mihin tahansa jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omaan ajattelutaitoihinsa. Samalla filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op)

Opintojakson tyyppi: Pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet

Sisältö: Käsitteellinen ja kriittinen ajattelu; johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet; tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero; tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla; väitteiden muodostaminen, koetteleminen ja perusteleminen joissain lukion oppiaineissa.

Tavoitteet: Opiskelija oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä; oppii soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä; osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tieteelliseen ajatteluun.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:
hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

Eryteisesti monitieteinen ja luova osaaminen,

Työskentely: Sovitaan yhdessä opintojakson alussa.

Arviointi: Arvosana

Edeltävät opinnot: Ei vaadita aikaisempia opintoja.

Yleiskuvaus:

Opintojaksolla tutustutaan filosofiaan kriittisenä ja järkiperäisenä käsitteellisenä ajatteluna sekä perehdytään argumentaation perusteisiin. Opintojaksolla esitellään myös joitakin klassisia filosofisia ongelmia ja ajankohtaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä esimerkkeinä filosofisen ajattelun luonteesta. Opintojaksolla pohditaan tiedon merkitystä ja luonnetta erilaisilla tiedonaloilla kuten arjessa ja eri tieteissä.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Filosofinen etiikka opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Opintojaksossa filosofian kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee opiskelijaa toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa ympäristöosaamisen tavoitteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta sitoudumme opintojaksossa järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen. Samalla kannustamme opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin.

Hyvinvointiosaaminen

Etiikan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena, ja se ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Kun pohdimme ryhmässä monimutkaisia eettisiä kysymyksiä, tämä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Samalla filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia eettisesti myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofisen etiikan keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: FI02 Etiikka (2 op)

Opintojakson tyyppi: Pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FI02 Etiikka (2 op).

Keskeinen sisältö ja tavoitteet

Sisältö: Moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi; normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet; filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä; etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat; yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet; ympäristö ja luonto: ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet.

Tavoitteet: Opiskelija perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin; osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta; osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta; oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan; osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan; osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Erityisesti eettinen- ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen; hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

Työskentely: Sovitaan yhdessä opintojakson alussa.

Arviointi: Arvosana

Edeltävät opinnot: Ei vaadita aikaisempia opintoja.

Yleiskuvaus:

Mitä tarkoittavat hyvä ja oikea tai oikeudet ja velvollisuudet, onko moraalissa arvioitava tekijää, tekoja vaiko niiden seurauksia, entä ulottuuko moraalii myös muihin olentoihin kuin ihmisiin? Opintojaksolla tutustutaan etiikan eli moraalifilosofian keskeisiin kysymyksiin, kuten mitä moraalii on ja onko moraalisiin kysymyksiin oikeita vastauksia. Opintojaksolla pohditaan myös elämän hyvyyttä ja merkityksellisyttä sekä nykyajan eettisiä haasteita.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta opintojaksossa sitoudutaan järkipäraseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Kannustamme opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Tarkastelemme opintojakson aikana oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteita, jotka ovat myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää opiskelijan luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pohdimme eettisiä kysymyksiä, jotka liittyvät yksilöön, yhteiskuntaan ja globaaliin todellisuuteen. Filosofian kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan yhteiskunnallisesti moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee myös toimimaan niiden korjaamiseksi. Opintojaksossa opiskelija oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan eettisesti yhteiskunnallisissa asioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa yhteiskunnallista todellisuutta. Yhteiskuntafilosofiassa tarkastellaan ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustetaan suhtautumaan ennakkoluulottomasti erilaisiin ajattelutapoihin ja elämänilmiöihin. Erilaiset yhteiskuntafilosofiset ajatuskokeet, utopiat ja dystopiat johdattavat opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Kun pohdimme ryhmässä monimutkaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä, opiskelijan luottamus omiin ajattelutaitoihinsa vahvistuu. Samalla

kehittyvät myös opiskelijan epävarmuuden sietokyky sekä valmius toimia eettisesti myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskuntafilosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä yhteiskunnallisissa kysymyksissä ja kasvattaa heitä demokratiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: FI03 Yhteiskuntafilosofia (2 op)

Opintojakson tyyppi: Valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FI03 Yhteiskuntafilosofia (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet

Sisältö: Yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat; vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot; ihmisoikeudet, kansalaisyhteiskunta ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys; poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat; hyvinvoinnin ja talouden suhde; hyvinvointivaltio; ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä kuten ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki.

Tavoitteet: Opiskelija perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin; oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa; pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta; osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin; ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Eryityisesti yhteiskunnallinen osaaminen, eettinen- ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen; hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

Työskentely: Sovitaan yhdessä opintojakson alussa.

Arviointi: Arvosana

Edeltävät opinnot: Edellyttää ensimmäisen pakollisen opintojakson opintoja.

Yleiskuvaus:

Mitä on vapaus, mitä ovat oikeudet tai oikeudenmukaisuus? Mitä demokratia on, miksi oikeusvaltion periaate on tärkeä, entä millaisille arvoille ja periaatteille perinteiset poliittiset ideologiat perustuvat? Opintojaksolla tutustutaan yhteiskuntafilosofian klassisiin kysymyksiin kuten valtaan, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin sekä kysymyksiin järjestäytyneen yhteiskunnan oikeutuksesta ja tehtävistä. Opintojaksolla pohditaan myös ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä kuten ympäristöön ja talouteen sekä erilaisiin identiteetteihin liittyviä kysymyksiä.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teoreettiseen filosofiaan kuuluu perinteisesti monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa ja sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Teoreettinen filosofia auttaa omaksuma erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena se rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Opintojakso kehittää opiskelijan luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia eritoten akateemisiin jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Teoreettisen filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään ja ajattelustaan. Kun pohdiskellemme ryhmässä monimutkaisia kysymyksiä, opiskelijan luottamus omiin ajattelutaitoihinsa vahvistuu. Samalla teoreettisen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan epävarmuuden sietokykyä.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska teoreettisen filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: FI04 Totuus (2 op)

Opintojakson tyyppi: Valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FI04 Totuus (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet

Sisältö: Kieli, merkitys ja totuus; totuuden luonne ja totuusteoriat, totuuden lähestyminen, välttämätön ja kontingentti totuus; todellisuuden ja tietoisuuden luonne, realismi ja antirealismi; tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen; tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka; tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen; selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä.

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa; osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät; osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä; osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta; osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen; oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen; hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

Työskentely: Sovitaan yhdessä opintojakson alussa.

Arviointi: Arvosana

Edeltävät opinnot: Edellyttää ensimmäisen pakollisen opintojakson opintoja.

Yleiskuvaus:

Mikä on todellisuuden perimmäinen luonne? Mitä tietoisuus on? Mitä voimme tietää ja miten? Onko totuutta olemassa? Opintojaksolla tutustutaan syvemmin teoreettisen filosofian aloihin: metafysiikkaan ja tieto-oppiin sekä kielifilosofiaan. Opintojaksolla tutustutaan erikseen myös tieteenfilosofian kysymyksiin, kuten miksi luottaa tieteeseen, tai mitä eroa on selittämällä, ennustamisella, ymmärtämällä ja tulkinnalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on laajentaa filosofian keinon ymmärrystä ympäröivästä maailmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsitellään erilaisia filosofian näkökulmasta mielenkiintoisia ja ajankohtaisia teemoja. Opintojaksolla käytetään mahdollisuuksien mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä. Opintojakso voidaan toteuttaa myös yhteistyössä jonkin muun aineen kanssa. Opintojakson sisältöjä tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jakson alkaessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää filosofian pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen käsitteiden ja sisältöjen hallintaa ja oppii kytkemään eri opintojaksojen sisältöjä koherenteiksi kokonaisuuksiksi. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan erilaisia filosofian reaalikokeelle ominaisia kysymystyyppisiä ja laatimaan vastauksia niihin. Lisäksi opiskelija saa käsityksen filosofian YO-kokeen vaatimustasosta sekä opettajan palautteen perusteella että vertaisarvioimalla muiden laatimia vastauksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan filosofian pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen keskeistä sisältöä. Opintojaksolla tutustutaan filosofian YO-kokeelle ominaisiin kysymystyyppisiin ja käydään läpi vastaus- ja valmistautumistekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan

kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista sekä hyvinvointiosaamista.**

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla

- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitleminen ja toteutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä sekä kokeellisuuden merkitykseen tieteellisen maailmankuvan ja siihen nojautuvan kulttuurin kehityksessä. Tutustumme myös aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnittelemalla yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Mittauksia tehdessään ja tuloksia kerätessään opiskelija tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin. Samalla opiskelijan taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Fysiikka luonnontieteenä (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY1 Fysiikka luonnontieteenä (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä, mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi, graafinen malli ja lineaarinen malli, yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy opiskelijan toteuttaessa kokeellista tutkimusta. Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy tutustuttaessa fysiikan tieteellisen maailmankuvaan ja muinaisten kulttuurien panokseen sen kehittymisessä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: -

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energalajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja perustella kantaansa fysiikan avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eri energialajeihin ja niiden ympäristövaikutuksiin, mikä auttaa opiskelijaa ymmärtämään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmastonmuutokseen liittyvät ongelmat ovat globaaleja haasteita, joiden ratkaisu edellyttää monitieteistä ja luovaa ajattelua. Opiskelija harjaantuu ottamaan monipuolisesti huomioon eri näkökulmia arvioidessaan ratkaisuja ongelmiin. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen, energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen, energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Eettisyys ja ympäristöosaaminen kehittyä, kun opiskelija tutustuu eri energialajeihin ja niiden ympäristövaikutuksiin ja oppii ymmärtämään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastomuutokseen. Yhteiskunnallista osaamista karttuu opiskelijan tutustuessa fysiikan merkitykseen kestävän tulevaisuuden kannalta. Monitieteinen ja luova osaaminen karttuu, kun tarkastellaan ilmastomuutokseen liittyviä globaaleja haasteita.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastomuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan luova osaaminen kehittyä, kun hän suunnittelee ja toteuttaa luonnontieteellisiä tutkimuksia. Kokeiden tuloksia kerätään, käsitellään, analysoidaan, esitetään, mallinnetaan ja simuloidaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvään tutkimustietoon ja malleihin. Opiskelija saa valmiuksia ymmärtää, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ilmakehän lämpenemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Energia ja lämpö (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY3 Energia ja lämpö (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana, mekaaninen työ, termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat, lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine, energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä, aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset, lämpölaajeneminen, kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö. Tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään energiasta ja tutustuu aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviin ilmiöihin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan eettisyys ja ympäristöosaaminen kehittyvät, kun tutustutaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvään tutkimustietoon ja malleihin. Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyvät, kun kokeellista aineistoa kerätään, käsitellään, analysoidaan, esitetään, mallinnetaan ja simuloidaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01 ja FY02

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Käytämme tieto- ja viestintäteknologiaa kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään liikenneturvallisuutta fysiikan avulla. Liikenneturvallisuuteen vaikuttavia asioita ovat muun muassa renkaiden ja tien pinnan välisen kitkan ja ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan sekä turvavöiden ja turvatyynyjen merkitys törmäystilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Voima ja liike (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY4 Voima ja liike (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike, kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait, voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö, paino ja kitka, liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia, mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate, liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset

törmäykset. Tavoitteena on tutustua voimaan ja liikkeeseen liittyviin ilmiöihin, ymmärtää säilymislakien merkitys sekä tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii ymmärtämään liikenneturvallisuuteen liittyvää fysiikkaa. Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen kehittyvät, kun kokeellista aineistoa kerätään, käsitellään, analysoidaan, esitetään, mallinnetaan ja simuloidaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01-FY03

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiikkyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tehdessään tutkimuksia opiskelija tutustuu tiedonhankintaan ja tiedon esittämiseen tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opiskelija harjaantuu käyttämään fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä ja malleja.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme äänen ominaisuuksiin sekä siihen, miten mekaaninen aaltoliike saa aikaan kuuloaistimuksen. Opintojaksossa voidaan tarkastella äänen fysikaalisten ominaisuuksien yhteyttä kuulovaurioihin. Opiskelija oppii hyvinvointia tukevia tapoja kuunnella musiikkia ja suojautua melulta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Jaksollinen liike ja aallot (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY5 Jaksollinen liike ja aallo (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Momentti ja kappaleen kiertyminen, tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa, tasainen ympyräliike ja normaalikiikthyvyys, gravitaatiolaki ja planetaarinen liike, jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi, harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia, mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen, mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot, ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen. Tavoitteena on tutustua kappaleen tasapainoehtoihin, ympyräliikkeeseen, harmoniseen voimaan ja värähdysliikkeeseen sekä mekaaniseen aaltoliikkeeseen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii ymmärtämään äänen voimakkuuden merkityksen kuulovaurioiden synnyssä. Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun opiskelija harjaantuu käyttämään fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä ja malleja hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja tiedon esittämisessä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01-FY04

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*

- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan tekemällä sähköopin kokeellisia töitä pienissä ryhmissä. Opiskelijan monilukutaito ja kielitietoisuus harjaantuvat, kun hän perehtyy fysiikalle ominaisiin merkintöihin ja esittämistapoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tutkimaan sähköön liittyviä ilmiöitä turvallisesti ja ymmärtää, mitkä sähkötyöt voi tehdä itse ja mihin tarvitaan ammattilaisen osaamista. Opiskelija tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Sähkö (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY6 Sähkö (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä, resistanssi ja Ohmin laki, sähköteho ja Joulen laki, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait, akut ja akun latauspiiri, Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä, potentiaalienergia ja potentiaali

homogeenisessa sähkökentässä, kondensaattori ja kondensaattorin energia, puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä, sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus. Tavoitteena on tutustua tasavirtapiireihin, Coulombin lakiin, homogeeniseen sähkökenttään, sovelluksena kondensaattori, puolijohteisiin ja sähköturvallisuuteen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Hyvinvointiosaaminen kehittyä, kun opiskelija oppii tutkimaan sähköön liittyviä ilmiöitä turvallisesti ja ymmärtämään sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia. Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan tekemällä sähköopin kokeellisia töitä pienissä ryhmissä. Opiskelijan monilukutaito ja kielitietoisuus harjaantuvat, kun hän perehtyy fysiikalle ominaisiin merkintöihin ja esittämistapoihin.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01-FY02, suositeltava FY04

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen hallitseminen mahdollistaa sähköenergian tuotantoon liittyvän yhteiskunnallisen keskustelun seuraamisen ja siihen osallistumisen. Opintojakson aikana voidaan harjoitella kannan ottamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa voidaan kehittää esimerkiksi selvittämällä turvallisuusrajoja erilaisille sähkömagneettisille säteilyille pienryhmissä. Näitä voimme verrata laskennallisesti eri tilanteissa erilaisiin sähkömagneettista säteilyä tuottaviin laitteisiin, ja näin opiskelijan kyky arvioida tiedon luotettavuutta vahvistuu.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia sekä arvioimaan niiden turvallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Sähkömagnetismi ja valo (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY7 Sähkömagnetismi ja valo (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Ferromagnetismi ja magneettinen dipoli, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä, varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä, virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima, sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat, generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla, sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen, valon interferenssi ja diffraktio, valon polarisaatio kvalitatiivisesti. Tavoitteena ymmärtää induktioilmiön keskeinen merkitys sähkömagnetismissä, sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet, tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia ja ymmärtää valo sähkömagneettisena ilmiönä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja laaja osaaminen kehittyvät, kun opiskelija oppii tunnistamaan sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia sekä arvioimaan niiden turvallisuutta. Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy, kun valmius seurata ja osallistua sähköenergian tuotantoon liittyvän yhteiskunnallisen keskusteluun vahvistuu.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01- FY06

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, miksi ionisoivalla säteilyllä on haitallisia vaikutuksia ja miten säteilyä voidaan käyttää turvallisesti. Opintojaksossa voidaan käsitellä säteilyn käyttöä lääketieteessä sekä potilaan ja henkilökunnan turvallisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opiskelija saa valmiuksia seurata ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisten lähteiden säteilystä, ja lisäksi hän saa valmiuksia tulkita keskustelua fysiikan näkökulmasta ja faktoihin pohjautuen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään kasvihuoneilmiöön liittyvistä fysikaalisista mekanismeista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää fysiikan tutkimuksen merkityksen tieteelliselle maailmankuvalle globaalina kokonaisuutena. Opiskelija tunnistaa, mitkä fysiikan kokeet ja teoriat ovat nyky-yhteiskunnan toiminnan ja kulttuurin pohjalla. Opiskelija vahvistaa käsitystään siitä, mihin maailmakuva koskeviin kysymyksiin fysiikkaa tieteenä voi vastata ja mihin se ei vielä vastaa tai ei tule koskaan vastaamaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa, fotonin sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina, atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate, kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet, atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen, ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia, ydinvoima, fissio ja fuusio, hajoamislaki, ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa, hiukkasfysiikan standardimalli, maailmankaikkeuden kehitys. Tavoitteena on tutustua ionisoivan säteilyn syntyyn, vaikutuksiin ja säteilyn turvalliseen käyttöön sekä kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii ymmärtämään, miksi ionisoivalla säteilyllä on haitallisia vaikutuksia ja miten säteilyä voidaan käyttää turvallisesti mm. lääketieteessä. Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii ymmärtämään kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen, saa valmiuksia seurata ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisesta säteilystä. Eettisyys ja ympäristöosaaminen karttuu, kun opiskelija syventää ymmärrystään kasvihuoneilmiöön liittyvistä fysikaalisista mekanismeista. Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy, kun opiskelija ymmärtää fysiikan tutkimuksen merkityksen tieteelliselle maailmankuvalle.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: FY01- FY07

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Projektio-pintojakso (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:

- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen fysiikann aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää fysiikan aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esiin opintojakson sisällöstä riippuen. Opintojaksolla painottuu yksi tai kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: FY01, FY02

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa valmiuksiaan opiskella fysiikkaa itsenäisesti sekä jatkaa fysiikan opiskelua jatko-opinnoissa.
- Opiskelija syventää osaamistaan lukion fysiikan keskeisimmissä sisällöissä.
- Opiskelija kehittää kokonaiskuvaa fysiikasta ja pystyy yhdistelemään fysiikan eri osa-alueiden tietoja.
- Opiskelija oppii tuntemaan fysiikan ylioppilaskokeen rakenteen.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä fysiikan ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion fysiikan sisältöjen muodostama kokonaisuus
- erilaisten mallien käyttäminen fysiikassa
- fysiikan ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä fysikaalista tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen fysikaalisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kertausta abiturienteille (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Fysiikan opintojaksojen keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeessa tarvittavat ohjelmistot, fysiikan ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät sekä hyvän vastauksen piirteet. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan fysiikan ylioppilaskokeeseen vastaamisessa sekä fysiikkaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, opiskelijan syventäessä kokonaiskuvaansa fysiikasta tieteenä ja sen osuutta monitieteisten ilmiöiden selittämisessä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: FY01-FY08

Fysiikan nivelopinnot, 1 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun fysiikan oppimäärää ja perehtyä fysiikan alan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa fysiikan opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua fysiikalle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt fysiikassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun opiskelija perehtyy fysiikan ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista muodostuu, kun opiskelija kehittää omia sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksiaan opiskellessaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitetaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättyinä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Fysiikan nivelkurssi (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan yläkoulun fysiikan oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa fysiikan opiskelua lukiotasolla. Opiskelija tutustuu fysiikalle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, opiskelijan tutustuessa fysiikan ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Vuorovaikutusosaaminen kehittyy kun, opiskelija opiskelee erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Kokeellinen fysiikka, 1 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään fysiikasta kokeellisena luonnontieteenä.
- Opiskelija syventää taitojaan tutkia luonnonilmiöitä kokeellisesti.
- Opiskelija osaa raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä
- Mittaustulosten esittäminen ja raportointi
- Teknologian hyödyntäminen mittauksissa
- Tutkimusten aiheet syventävät ja laajentavat opiskelijan aiempaa fysiikan osaamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein luontevinta tehdä ryhmätyönä. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huomioimaan työturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja suunnittelemaan omaa työskentelyään turvallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnittelemalla ja tekemällä luonnontieteellisiä kokeita. Kokeellisia töitä tehdessään, opiskelija tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin ja oppii havainnoimaan ja tekemään mittauksia. Samalla opiskelijan

taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättyinä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kokeellinen fysiikka (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä. Työselostusten laatiminen. Syvennetään taitoja tutkia luonnonilmiöitä kokeellisesti sekä raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutustaidot ja hyvinvointisaaminen
- Työskentely: Kokeellinen työskentely, työselostusten laatiminen
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Tähtitiede, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa perustiedot tähtitieteen käsitteistä, ilmiöistä ja tutkimusmenetelmistä.
- Opiskelija tutustuu eri tason rakenteisiin alkaen aurinkokunnastamme päätyen aina koko maailmankaikkeuden rakenteeseen ja kosmologiaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tähtitieteen historia ja maailmankuvan kehitys
- Astrofysiikan peruskäsitteet sekä havaintolaitteet ja -menetelmät
- Aurinkokunta
- Tähdet ja tähtienvälinen aine
- Linnunrata, galaksit ja kosmologia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys nousevat esille tutustuttaessa tähtitieteen historiaan ja yleensä laajana kansainvälisenä yhteistyönä toteutettaviin havaintolaitehankkeisiin ja niillä tehtävään tutkimukseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy kun opiskelija tutustuu tähtitieteessä sovellettaviin mittaus- ja analysointitekniikoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Tähtitiede (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksolla saadaan perustiedot tähtitieteen käsitteistä, ilmiöistä ja tutkimusmenetelmistä. Opiskelija tutustuu eri tason rakenteisiin alkaen aurinkokunnastamme päätyen aina koko maailmankaikkeuden rakenteeseen ja kosmologiaan.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Kulttuurientuntemus ja kansainvälisyys nousevat esille tutustuttaessa tähtitieteen historiaan ja yleensä laajana kansainvälisenä yhteistyönä toteutettaviin havaintolaitehankkeisiin ja niillä tehtävään tutkimukseen. Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy kun opiskelija tutustuu tähtitieteessä sovellettaviin mittaus- ja analysointitekniikoihin.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Fysiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää fysiikan aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja digitaalisten välineiden käytössä.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti fysiikan opintoihin liittyviä ohjelmistoja.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä fysiikan ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opetellaan käyttämään fysiikan opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien käytössä.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen fysiikan aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja sähköisten välineiden käytössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii esittämään fysikaalista tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Tuotosten esittelemisen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä fysiikan tietoa ja toisaalta kehittyy edelleen fysiikan tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Fysiikan digitaaliset apuvälineet (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kurssilla opetellaan käyttämään fysiikan opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien käytössä. Opiskelija tottuu toimimaan sähköisessä ympäristössä ja laatimaan hyviä fysiikan sähköisen ylioppilaskokeen vastauksia.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii esittämään fysiikan tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu, kun opiskelija kehittyy fysikaalisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: FY01, FY02

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämämaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi kartoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestäväen elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutokseen ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomeediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä

arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomeediaidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomeediaa hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

Paikallinen lisäys

- Helsingissä käytämme mahdollisuuksien mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä maantieteellisten ilmiöiden tutkimisen yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueelliset ajankohtaiset uutiset

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutosten mekanismit
- nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia
- kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat
- ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä

Ihmiskunnan muutoksia

- väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- puhtaan veden puute, nälkä
- hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys

- pakolaisuus
- kestävän kehityksen sitoumukset

Paikallinen lisäys

- Opintojakso kytkeytyy läheisesti Hiilineutraali Helsinki -teemaan ja soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maantieteen ensimmäisessä opintojaksossa analysoimme ympäristön muutosten syitä ja arvioimme ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla. Opiskelija oppii selittämään, minkälaisien ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä ja/tai minkälaisilla ratkaisuilla niiden vaikutuksia voidaan lieventää eri alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Opintojakson aikana opiskelijan tulevaisuuden taidot kehittyvät, mikä tukee hänen kasvuun sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla

- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Paikallinen lisäys

- Helsingissä käytämme mahdollisuuksien mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä ja teemme yhteistyötä sekä korkeakoulujen että erilaisten yritysten kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää, miten Maan luonnonjärjestelmät toimivat ja kuinka me ihmiset olemme osa suurempaa kokonaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii laatimaan diagrammeja ja osaa tulkita niitä. Hän oppii geometriataitojen avulla monilukutaitoa ja kriittistä ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*

- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa käytämme koko kaupunkia oppimisympäristönä ja teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Helsingin seudun korkeakoulujen, Helsingin kaupungin eri toimialojen sekä erilaisten yritysten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmismaantiede tutkii ihmisten käyttäytymistä maapallolla aina luonnonvarojen käytöstä kaupunkirakenteisiin ja kulttuurisiin erityispiirteisiin. Opintojakson aikana tutustumme erilaisiin alueisiin ja niiden erityispiirteisiin. Opiskelija ymmärtää, millainen merkitys väestönkasvulla on tulevaisuuden yhteiskunnille ja minkälaisia vaikutuksia väestöllisillä haasteilla on yhteiskunnalle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässään, eettisissä pohdinnoissaan ja kestävässä kulutusvalinnoissaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää mm. erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Geomedia, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediala sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämässä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Helsingin seudun korkeakoulujen kanssa. Tutustumme myös Helsingin aluesuunnitteluun ja kaavoitukseen mahdollisuuksien mukaan opintokäynneillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maantieteen neljännessä opintojaksossa yhteiskunnallinen osaaminen tulee keskiöön aluesuunnittelun myötä. Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelussa ja oppii, miten hän itse voi vaikuttaa yhteiskunnan rakentumiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tekee tutkielmaa tai vaikuttamisprojektia joko itsenäisesti tai yhdessä jonkun toisen opiskelijan kanssa. Näin hän oppii vastuun ottamista, sosiaalisia taitoja sekä yhteistyötaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formativisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija

tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Maantieteen nivelopinnot, 1 op (GE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun maantiedon oppimäärää ja perehtyä maantieteen keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa maantieteen opiskelua lukiotasolla.

- Opintojakson tavoitteena on tutustua maantieteelle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt maantieteessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä tai hylättynä.

Maantieteen tukiopinnot, 1 op (GE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan maantieteen osaamista.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Suomen maantiedettä, 2 op (GE09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa kuvata ja analysoida luonnonmaantieteen alueellisia piirteitä Suomessa
- Opiskelija osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla Suomessa
- Opiskelija osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa geomedian avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen luonnonmaantieteelliset piirteet: maan planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt, ilmakedä, vesikedä, kivikedä, maannokset ja kasvillisuusalueet.
- Suomen ihmismaantieteelliset piirteet: väestö, kaupungit, tuotanto, luonnonvarat, liikenne.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Maantieteen sähköiset välineet, 1 op (GE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää maantieteen aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja sähköisten välineiden käytössä.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti maantieteen opintoihin liittyviä ohjelmistoja.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä maantieteen ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen maantieteen aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja sähköisten välineiden käytössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan työskennellessään yhteistyössä muiden kanssa. Tuotosten esittäminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita, analysoida ja yhdistää eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä maantieteellistä tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen maantieteellisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja

arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävästä tulevaisuudesta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävästä elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen

- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Muuttuvassa maailmassa historian opiskelu auttaa opiskelijaa suhtautumaan maailman epävarmuuteen ja näkemään tämän päivän tapahtumat ja ilmiöt laajemmassa perspektiivissä. Opiskelija ymmärtää, että historian kulussa muutos on aina ollut läsnä eikä ole itsessään hyvä tai paha asia. Opintojakson aikana etsimme ratkaisuja ongelmiin, nostamme esille kriisejä, joiden jälkeen on tapahtunut uusi nousu (musta surma keskiajalla, 1930-luvun talouslama), väestön- ja ilmastonmuutokset, taudit historian muokkaajina sekä ihmisen sopeutumiskeinot eri aikoina.

Vuorovaikutusosaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Historian opetus ohjaa opiskelijaa asiaperusteiseen argumentaatioon ja nostaa esille monipuolisia tapoja tuottaa tietoa ja julkaista sitä. Historiallinen empatia nousee esille opetuksen kautta ja vahvistaa opiskelijan keinoja eläytyä toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen ratkaisujaan oman aikakautensa kontekstissa. Opiskelija tutustuu lähdekritiikin perusteisiin, historian tutkimusmenetelmiin ja lähteiden käyttö omassa tuotoksessaan. Harjoittelemme historian esseevastauksen rakentamista ja sen kirjoittamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Historian oppiaineen keskeisintä osaamista on tiedon luotettavuuden arviointi. Tätä harjoittelemme, kun tutustumme tutkimuksellisesti tuotettuun historialliseen tietoon ja sen tuottamiseen. Oppiaineessa muodostetaan tutkimuksella tuotetun tiedon pohjalta perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Opiskelija harjaantuu erottamaan mielipiteet faktoista, kun korostetaan lähteiden merkitystä tiedon tuottamisessa. Opintojaksossa opetellaan historialle ominaista kieltä ja harjoitellaan aineen käsitteiden käyttöä. Opintojaksolla opetellaan suhtautumaan teksteihin tulkinnan kohteina ja vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa. Tämä saavutetaan käyttämällä opetuksen tukena kattavasti toisistaan eroavia tekstejä, kuvia ja muuta lähdemateriaalia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Opintojaksossa opiskelija harjaantuu hahmottamaan yhteiskunnallisen muutoksen olevan seurausta ihmisen toiminnasta läpi historian. Hän saa keinoja ymmärtää, miten muutos ja jatkuvuus näkyvät historian kulussa ja kuinka tulevaisuus rakentuu nykyisyyden pohjalta. Opetuksessa nostetaan esille yhteiskuntarakenteiden muutoksen syyt ja seuraukset sekä historian suuret linjat, linjojen ymmärtäminen, syy- ja seuraussuhteet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Opintojaksossa tarkastelemme ympäristön muuttumista ja muutoksia ilmastossa. Näin opiskelija saa valmiuksia pohtia tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja ratkaisujen seurauksia. Historiallinen empatia nostaa esiin eettisyyden merkityksen historian kulussa. Opintojakson tavoitteena on nostaa esille ympäristöhistoriaa ja ratkaisukeskeistä ajattelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Tarkastelemme tässä opintojaksossa suhtautumista vieraisiin kulttuureihin eri aikoina. Antiikin Rooman kansainvälisyys, löytöretket ja kolonialismi antavat erilaisia esimerkkejä kohtaamisista sekä suhtautumisesta toiseuteen. Opintojaksossa käsitellään maailman verkottuneisuutta. Opiskelija ymmärtää kulttuurien kohtaamisen ja keskinäisriippuvuuden käsitteet esimerkkien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Ihminen, ympäristö ja historia (2 op)

Opintojakson tyyppi: Pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: Ihminen, ympäristö ja historia (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä: historia tieteenalana, maatalousyhteiskunta, maailmakauppa, teollistuminen, ihmisen ja ympäristön suhde

Tavoitteina: taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin perehtyminen sekä historiallisen asiatekstin tuottaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Historian suurten linjojen hahmottaminen tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi. Tutkimusmenetelmiin ja lähteiden käyttöön perehtyminen vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa ja kriittistä suhtautumista teksteihin.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana

Edeltävät opinnot: -

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissään
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitetyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itsenäisen Suomen historia tukee oman identiteetin rakentumista. Opintojakso tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen eri aikoina ja eri paikoissa, esimerkkeinä suomalaisuuden synty ja kansallisen identiteetin rakentuminen. Suomen historian opiskelu auttaa asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin sekä suhteuttamaan ympärillä vallitsevaa epävarmuutta, kun nykypäivää peilataan historian dramaattisiin muroksiin. Opintojaksossa tarkastelemme muutoksen jatkuvuutta esimerkiksi elämäntavan muutoksen tai hyvinvointivaltion rakentumisen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa painotamme monipuolisia tiedontuottamisen ja julkaisemisen tapoja sekä harjoittelemme asiaperustaista argumentaatiota, esimerkiksi perustelemalla väitteitä ja luomalla pohdiskeluvia esseevastauksia. Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja harjoittelee historiallista empatiaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme historian ja historiatieteen tulkinnallisuuteen sekä pohdimme historiallisen tiedon luotettavuutta. Opiskelija ymmärtää, kuinka historiallista tietoa tuotetaan ja kuinka kuva menneestä tarkentuu uuden tutkimuksen myötä. Historian ja historiatieteen käsitteiden käyttö ja harjoittelu tukevat kielitietoisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy suomalaisen yhteiskunnan kehitykseen ja muutokseen itsenäisyyden ajalla sekä tunnistaa historian käytön poliittisena välineenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyrimme ymmärtämään menneisyyden ihmisiä ja heidän toimintaansa. Tämä tukee opiskelijan empatiakykyä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa Suomen historian tapahtumia osana kansainvälistä kontekstia. Kansallisen identiteetin ja suomalaisen kulttuurin rakentumisen ja rakentamisen tarkastelu vahvistaa opiskelijan kulttuurista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättymisen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kansainvälisten suhteiden opiskelu auttaa opiskelijaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Opiskelija ymmärtää, että historian kulussa muutos on aina ollut läsnä, eikä se ole itsessään hyvä tai paha asia. Kansainvälisten suhteiden seuraamista ja ymmärtämistä tukevat esimerkiksi maailmansotien syihin ja seurauksiin sekä Yhdistyneiden Kansakuntien merkitykseen perehtyminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kansainvälisten suhteiden opetuksessa painotamme monipuolisten tiedontuottamis- ja julkaisemistapojen historiallista kehittymistä sekä harjoittemme asiaperusteista argumentointia. Sananvapauden merkitys korostuu erilaisia yhteiskuntia vertailemalla. Ihmisoikeuksiin, holokaustiin ja muihin kansanmurhiin perehtyminen vahvistaa opiskelijan kykyä eläytyä toisen ihmisten asemaan. Opiskelija vahvistaa vuorovaikutusosaamistaan esimerkiksi laatimalla opintojakson sisällöistä pohdiskelevia esseevastauksia, perustelemalla väitteitä ja perehtymällä sananvapauden rajoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kansainvälisten suhteiden opetuksen lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, ja tämän pohjalta opiskelija pystyy muodostamaan perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Tulkinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalan tiedonrakentamistapoihin. Kielitietoisuus tarkoittaa sitä, että opiskelija perehtyy opettajan ohjauksessa kansainvälisen politiikan käsitteisiin ja harjoittelee niiden käyttöä. Kansainvälisten suhteiden opetuksessa perehdymme informaatiovaikuttamiseen ja tiedon luotettavuuden arviointiin. Monipuoliseen lähdeaineistoon suhtaudutaan tulkinnan kohteena, mikä vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Tavoitteellisuus edellyttää erilaisten tekstien sekä muiden tuotosten ja esitysten järjestelmällistä käyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kansainvälisten suhteiden opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan. Kansainvälisten suhteiden opintokokonaisuudessa perehdytään demokratian ja totalitarismin vastakkainasetteluun, kansainväliseen yhteistyöhön ja konflikteihin sekä poliittisiin ideologioihin ja niiden vaikutuksiin. Yhteiskunnallisen osaamisen kehittyminen vahvistaa opiskelijan taitoja toimia aktiivisena kansalaisena.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Asettuminen menneisyyden ihmisen asemaan vahvistaa opiskelijan empatiakykyä ja auttaa opiskelijaa ymmärtämään menneisyyden ratkaisuja niiden historiallisesta kontekstista käsin. Opiskelijan historiallinen empatiakyky vahvistuu perehtymällä opintojakson ihmisoikeuskysymyksiin, holokaustiin ja muihin kansanmurhiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälisten suhteiden opetuksessa tarkastellaan, kuinka asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja kuinka niitä on eri aikoina perusteltu. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen.

Imperialismiin ja dekolonisaatioon sekä keskinäisriippuvuuden maailmaan perehtyminen kehittävät opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*

- • *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- • *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eurooppalainen ihminen -opintojaksossa käsittelemme kehitystä sekä identiteettien rakentamista ja moninaisuutta eri aikoina. Kulttuuriperinnön tuntemus tukee opiskelijan oman identiteetin muodostamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden eri konteksteissa ja eri aikakausina.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opiskelulle ovat tyypillisiä monipuoliset tiedontuottamis-, argumentointi- ja julkaisutavat. Länsimaisen kulttuurihistorian opintojaksossa syvennymme sananvapauden ja poliittisten vapauksien merkitykseen vertailemalla nykypäivän ja historiallisten yhteiskuntien tilanteita. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä eläytyä toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian opiskelussa korostuva suhtautuminen teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen ja laaja tekstien käyttö vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Opetuksessa korostuu tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen. Kielitietoisessa opetuksessa opettaja on myös oman oppiaineensa kielen ja käsitteiden avaaja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisten aatteiden, tieteellisen maailmankuvan ja ihmiskäsityksen historian opiskelu auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muuttumista ihmisten toiminnan seurauksena. Tämä tukee myös opiskelijan omien vaikutusmahdollisuuksien oivaltamista ja aktiivisen elämänsenteen rakentumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen osaaminen vahvistuu kulttuurihistorian opiskelussa kehittyvän historiallisen empatian avulla. Opintojakson aikana käyttämämme monipuoliset materiaalit ja lähteet auttavat opiskelijaa ymmärtämään ihmisen toimintaa eri aikakausina.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja identiteetin historiaa sekä eurooppalaisten asennoitumista muihin kulttuureihin eri aikakausina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

180

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa nostaamme esille identiteetin moninaisuuden ja sen muodostumisen erilaisissa ajallisissa ja kulttuurillisissa konteksteissa. Teemoissa korostuvat maailmankuvan kehitys ja erityisesti suomalaisuuden synty. Opintojakso vahvistaa opiskelijan omaa identiteettiä esimerkiksi paikallishistorian tuntemusta lisäämällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opiskelija tutustuu historian monipuolisiin tiedontuottamis- ja julkaisemistapoihin sekä asiaperusteiseen argumentointiin. Opiskelijan empatiakykyä vahvistetaan tutustumalla erilaisiin historiallisiin näkökulmiin ja paikallishistoriallisesti merkittäviin kohteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastelemme varhais historian monitieteellisiä tutkimusmenetelmiä ja tiedon tuotantotapoja. Opiskelijalle havainnollistuu arkeologian, maantieteen, biologian, antropologian sekä kielitutkimuksen merkitys historiallisen tiedon tuottamisessa. Opiskelija oivaltaa, että historiallinen tieto perustuu lähteiden tulkintaan. Historian opetuksessa tiedon luotettavuuden arviointi on tärkeää. Tämä vahvistaa opiskelijan kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Erilaisten lähteiden tulkinta vahvistaa opiskelijan tekstitaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso yhdistelee monia historian osa-alueita. Paikallisen historian tutkimuksen kautta ymmärrys omasta paikallisidentiteetistä vahvistuu. Opintojakso yhdistää globaalit historialliset muutokset paikalliseen kontekstiin. Historiaa voidaan konkretisoida paikallisilla näkökulmilla ja erilaisten muinaisjäänteiden ja arkeologisten lähteiden avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Historiallisen empatialla on tarkoitus vahvistaa opiskelijan kykyä eläytyä toisen ihmisen asemaan myös erilaisessa ajallisessa ja kulttuurillisessa ympäristössä ja ymmärtää historiallisen henkilön ratkaisuja aikansa lähtökohdista. Opiskelija tutustuu suomalaisen ympäristön muutokseen varhais historiasta nykypäivään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä suomalaisten sekä saamelaisten ja muiden vähemmistöjen kulttuuriperinnöstä ja korostaa niiden tärkeyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiainkäsitystä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa konteksteissa. Opiskelija ymmärtää historian käytön sekä sen, milloin hän on itse vaikutusrytyn kohteena.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee tiedontuottamista ja argumentointia sekä eläytyy historiallisen empatian avulla erilaisten ihmisten asemaan. Tiedon tuottamisessa ja julkaisemisessa on tavoitteena harjoitella erilaisten tekstien tuottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ymmärrystä kulttuurien tutkimuksen tieteistä sekä tiedon rakentumisesta lähdemateriaalin tutkimisen ja perusteltujen päätelmien pohjalta. Opintojakson opetuksessa käytämme historiatieteen ja kulttuurien tutkimuksen keskeisiä käsitteitä. Tekstitaitojen harjoittelu lisää opiskelijan monilukutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia tekstejä ja arvioida niiden luotettavuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelija tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet eri aikoina. Samalla opetus kannustaa kunnioittamaan erilaisia kulttuuriperintöjä ja tarkastelemaan niitä eri näkökulmista. Opiskelija oppii ymmärtämään menneisyyden ihmisen ja muiden kulttuureiden edustajien asemaa sekä ymmärtää oman roolinsa maailmankansalaisena.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso luo historiallisen näkökulman globalisaatioon ja sen vaikutuksiin aina nykypäivään asti. Samalla opintojakso liittyy vahvasti kansainväliseen osaamiseen. Opiskelija oppii ymmärtämään globalisoituvaa kulttuuria ja maailmaa ja ymmärtää eurosentrismien vaikutuksen suhtautumisessa Euroopan ulkopuolisiin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö määritellään lukuvuosittain.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö vaihtelee opiskelijaryhmän mukaan, joten sisältö määritellään aina opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Historiaa taiteen kautta, 2 op (HI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan lukion historian keskeisimmässä sisällöissä taiteen ja muun kuvallisen ilmaisun kautta.
- Opiskelija muodostaa taiteen tutkimisen avulla kokonaiskuvan historian eri osa-alueista.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti historian opintoihin liittyviä kuvamateriaalia.
- Opiskelija oppii tuntemaan historian ylioppilaskokeen rakenteen ja oppii analysoimaan visuaalisia ylioppilaskoetehtäviä ja laatimaan hyviä historian ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Historian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä taiteen keinoin.
- Miten elokuvat käsittelevät historian suuria murroksia ja kuvaavat omaa aikaansa.
- Taiteen ja yhteiskunnan suhde – taidetta jumalille vai ihmiselle
- Teknologian kehittymisen ja muutos taiteen ilmaisussa – luolataiteesta digitaalisen taiteeseen
- oppiainerajat ylittävä tiedon soveltaminen historian tehtävissä
- Historian ylioppilaskokeen rakenne ja sen kuvatehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä historiallista visuaalista tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen historiallisen tiedon tuottajana ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Historian nivelopinnot, 1 op (HI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä historian oppiaineen keskeisiin käsitteisiin ja tehtävätyyppeihin.
- Opintojakson tavoitteena on tukea ja helpottaa historian opiskelua lukiotasolla.
- Opintojaksolla opiskelija tutustuu historian tieteenalalle tyypilliseen tapaan etsiä ja tuottaa tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt historiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään historian kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja

työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiallaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamiseen kuuluu turvallisuus, joka ilmenee kemian opiskelussa kokeellisen työskentelyn työturvallisuusnäkökulmien huomioimisessa. Opiskelija oppii arvioimaan yleisesti erilaisten aineiden turvallista käyttöä ja käsittelyä tutkittuun tietoon perustuen sekä ymmärtää aineiden turvallisen käytön myös oman arkielämän kannalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kemian merkitykseen yhteiskunnassa, työelämässä ja jatko-opiskeluissa. Opiskelija saa näin valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Helsingin lukiolle tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakouluja, yrityksiä ja virastoja opintokäyntien tai virtuaalivierailujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia, ja hyvinvointiosaamista taas arvioidaan turvallisen työskentelyn taitojen näkökulmasta. Yhteiskunnallisen osaamisen osalta arvioidaan opiskelijan ymmärrystä kemian merkityksestä arkielämässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemia ja minä (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE1 Kemia ja minä (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä, kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa, jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla, puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät sekä ainemäärä ja konsentraatio. Tavoitteina herättää kiinnostusta kemiaa kohtaan, tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin ja kemian alan ammatteihin, oppia käyttämään tietoa jaksollisesta järjestelmästä ja aineen ominaisuuksista sekä oppia kokeellisen työskentelyn taitojen perusteet

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan oppiessa aineiden turvallista käyttämistä hyvinvointiosaaminen kehittyy. Yhteiskunnallista osaamista karttuu opiskelijan tutustuessa kemian merkitykseen yhteiskunnassa ja jatko-opinnoissa.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: -

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aineen rakenteen eri malleihin tutustuminen johdattaa opiskelijan luonnontieteellisen tiedon kehittymiseen. Kemian kielen käyttöön harjaantuminen alkaa yhdisteiden ja kaavojen kirjoittamisella. Monitieteisen osaamisen ja monilukutaidon kehittymistä tuemme käyttämällä opetuksessa videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia. Aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti, tutkimuksen suunnittelu ja tutkitun tiedon käyttäminen edistävät opiskelijan luovan ajattelun kehittymistä. Opiskelija oppii ymmärtämään kemian yhteyden muihin luonnontieteisiin esimerkiksi elinkaarianalyysin, kiertotalouden tai vihreän kemian näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteisiin kemian näkökulmasta. Hänen ymmärryksensä kemiallisen tiedon liittymisestä yhteiskunnallisiin ja arkielämän ilmiöihin kehittyy, kun hän esimerkiksi analysoi alkuaineiden kiertoa ja tutkii tuotteen elinkaarta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Monitieteistä ja luovaa osaamista sekä yhteiskunnallista osaamista arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijan ymmärrys kemiasta yhtenä luonnontieteenä, sen yhteyksistä muihin tieteenaloihin ja sen merkityksestä kestävän tulevaisuuden kannalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävästä elämäntavan edistämisestä luonnontieteissä, aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen, alkuaineiden ja yhdisteiden sidokset sekä aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla. Tavoitteina syventää kiinnostusta kemiaa kohtaan, tutustua kemian merkitykseen kestävästä elämäntavan edistämisessä, oppia tutkimaan aineiden ominaisuuksia kokeellisesti sekä oppia käyttämään malleja aineen rakenteesta aineen ominaisuuksien selittämisessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteiden ja luova osaaminen kehittyä, kun opiskelija oppii käyttämään kemian kieltä ja erilaisia malleja. Yhteiskunnallista osaamista karttuu opiskelijan tutustuesssa kemian merkitykseen kestävästä tulevaisuuden kannalta.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa ymmärrystä Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteista oppiessaan hiilen yhdisteistä. Opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä lääketieteissä sekä teollisuudessa kehittyy, mikä auttaa häntä rakentamaan käsitystä kemiasta osana yhteiskuntaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hiiliyhdisteiden kemia on myös kansainvälistä. Hiiliyhdisteiden käyttö etuineen ja haittoineen koskettaa kaikkia maanosia ja kulttuureita, ei vain Helsinkiä. Kemian kielen kansainvälisyys tulee opiskelijalle tutuksi. Opiskelija oppii ymmärtämään kemiallisen tutkimuksen kansainvälisyyden tutustuessaan esimerkkeihin tutkimuksesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Yhteiskunnallista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijan ymmärrys hiiliyhdisteiden ominaisuuksista ja merkityksestä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Molekyylit ja mallit (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE3 Molekyylit ja mallit (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi, hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja tyyppiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet, hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä, hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla, suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria, kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä sekä tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta. Tavoitteina oppia hiilen yhdisteiden kemiaa, niiden merkitystä jokapäiväisen elämän ilmiöissä ja niiden mallintamista sekä oppia soveltamaan ainemäärän ja konsentraation käsitteitä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelija yhteiskunnallinen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyvät hänen tutustuessaan hiilen yhdisteisiin sekä niiden ja yleisesti kemian merkitykseen tieteessä ja tutkimuksessa.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01 ja KE02

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykuteknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Helsingin kaupungin lukioilla on monipuoliset mahdollisuudet hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakouluja ja yrityksiä. Opintokäynneillä, vierailuilla ja asiantuntijaluennoilla voimme vahvistaa monitieteistä ilmiöiden tarkastelua. Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä. Hyvien kysymysten esittämisen taito on keskeinen luonnontieteissä. Luova ja monitieteinen osaaminen kehittyy edelleen, kun opiskelija oppii esittämään kysymyksiä, suunnittelemaan kemiallista tutkimusta ja pohtimaan suunnitelman toteuttamiskelpoisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan työskennellessään yhteistyössä muiden kanssa. Tuotosten esittäminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Monitieteellistä ja luovaa osaamista sekä vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana tutkimuksellisen työskentelyn taitoja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemiaallinen reaktio (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE 4 Kemiaallinen reaktio (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen, kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet, kemialliseen reaktioon liittyvien laskujen perusteet ja aineen häviämättömyys reaktiossa sekä erilaisia reaktiotyyppejä ja polymeereitä. Tavoitteina saada kokonaiskuva kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme, oppia käyttämään ja soveltamaan reaktioihin liittyviä käsitteitä erilaisissa ilmiöissä ja sovelluksissa sekä oppia tutkimaan kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen kehittyvät erilaisia ilmiöitä tarkasteltaessa sekä kokeellisen työskentelyn ja sen tulosten esittämisen yhteydessä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01–KE03

Kemiaallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiaallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiaallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentialiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastelemme kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla opiskelijan on mahdollista perehtyä alueen energiantuotantotapoihin ja –laitoksiin sekä energiansäästöön ja kierrätykseen suurkaupungin mittakaavassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy metallien jalostukseen ja kiertotalouteen sekä oppii ymmärtämään kemian merkityksen globaalien ympäristöongelmien ratkaisemisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen arvioinnissa huomioidaan opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä energia- ja kiertotaloudelle Helsingissä ja globaalisti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia, reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet, hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot, metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja

sekä riittävyys ja kierrätettävyys, sähkökemian keskeiset periaatteet sekä luonnontieteelliseen tutkimukseen ja sen suunnittelemiseen tutustuminen. Tavoitteina oppia ymmärtämään kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja perustelemaan mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista, ymmärtää energian häviämättömyys ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa, tutustua metallien ominaisuuksiin sekä valmistus- ja jalostusprosesseihin ympäristövaikutuksineen, oppia tutkimaan sähkökemian liittyviä ilmiöitä sekä tutustua yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteisiin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan perehtyessä metallien jalostukseen ja kiertotalouteen sekä kemian merkitykseen eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana ja globaalien ympäristöongelmien ratkaisemisessa hänen ympäristöosaamisensa ja globaaliosaamisensa kehittyvät.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01–KE03, suositellaan myös KE04

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämässä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

198

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijalla on mahdollisuus tutustua esimerkiksi suurkaupunkialueen vedenpuhdistus- ja kierrätysalan toimijoihin. Opiskelija tutustuu YK:n Agenda 2030 -ohjelman joihinkin tavoitteisiin ja löytää yhteyksiä niiden ja kemian sisältöjen välille.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeelliset mittaukset ja mittaustulosten graafinen esittäminen sekä tulkitseminen kehittävät opiskelijan luovaa ajattelua sekä tieto- ja viestintäteknologisia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen arvioinnissa huomioidaan opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä YK:n Agenda 2030 -ohjelman jonkun tavoitteen saavuttamisen kannalta. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan opiskelijan tiedonkäsittelyn ja -esittämisen taitojen näkökulmasta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemiallinen tasapaino (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE6 Kemiallinen tasapaino (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, homogeeninen tasapaino konsentraatioilla sekä tasapainotilaan vaikuttaminen, hapot, emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä, happo-emästasapainon laskennallinen käsittely, puskuriliuosten toimintaperiaate sekä tutustuminen elimistön ja luonnon puskurisysteemeihin ja kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa. Tavoitteina oppia tutkimaan kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä sekä käyttämään laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä sekä oppia esittämään tutkimustuloksia graafisesti ja arvioimaan tutkimustuloksia ja -prosessia.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelijan ympäristöosaaminen kehittyy hänen oppiessaan tunnistamaan kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa. Kokeelliset mittaukset ja mittaustulosten graafinen esittäminen sekä tulkitseminen kehittävät opiskelijan luovaa ajattelua sekä tieto- ja viestintäteknologisia taitoja.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01–KE04, suositellaan myös KE05

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kemian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen kemian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Projektio-pintojakso (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen kemian aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kemian aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esiin opintojakson sisällöstä riippuen. Opintojaksolla painottuu yksi tai kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: KE01, KE02

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan lukion kemian keskeisimmissä sisällöissä.
- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan kemian eri osa-alueista.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti kemian opintoihin liittyviä ohjelmistoja, etenkin molekyylimallinnusta.
- Opiskelija oppii tuntemaan kemian ylioppilaskokeen rakenteen.
- Opiskelija oppii analysoimaan ylioppilaskoetehtäviä ja laatimaan hyviä kemian ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.
- Opiskelija kehittyy ratkaisemaan kemian ongelmatehtäviä niiden edellyttämällä täsmällisyydellä ja luonnontieteille ominaisella päättelyketjulla.
- Opiskelija saavuttaa sellaiset kemian tiedot ja taidot, että hänen on mahdollista jatkaa kemian tai kemiaa soveltavien alojen opintoja korkeakouluissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kemian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- erilaisten mallien käyttäminen kemiassa
- kemian ohjelmistot ja molekyylimallinnus
- oppiainerajat ylittävä tiedon soveltaminen kemian tehtävissä
- kemian ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät
- hyvän vastauksen piirteet kemian ylioppilaskokeessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä kemiallista tietoa ja toisaalta kehittyy edelleen kemiallisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kertausta abiturienteille (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kemian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä, erilaiset mallit kemiassa, ylioppilaskokeessa tarvittavat kemian ohjelmistot ja molekyylihallinnus, oppiainerajat ylittävä tiedon soveltaminen kemian tehtävissä, kemian ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät sekä hyvän vastauksen piirteet kemian ylioppilaskokeessa. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan kemian ylioppilaskokeeseen vastaamisessa sekä kemiaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, opiskelijan syventäessä kokonaiskuvaansa kemiasta tieteestä ja sen osuutta monitieteisten ilmiöiden selittämisessä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: KE01-KE06

Kemian nivelopinnot, 1 op (KE09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun kemian oppimäärää ja perehtyä kemian alan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa kemian opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua kemialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt kemiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun opiskelija perehtyy kemian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista muodostuu, kun opiskelija kehittää omia sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksiaan opiskellessaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemian nivelopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa kerrataan yläkoulun kemian oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa kemian opiskelua lukiotasolla. Opiskelija tutustuu kemialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy opiskelijan tutustuessa kemian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Vuorovaikutusosaaminen kehittyy kun, opiskelija opiskelee erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Kemian tukiopinnot, 1 op (KE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.
- Opintojaksolla vahvistetaan matematiikan yleistä osaamista.
- Opintojakson tavoitteet asetetaan jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti tarpeen mukaan.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja muilla matematiikan opintojaksoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan kemian osaamista.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemian tukiopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan kemian osaamista. Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja muilla kemian opintojaksoilla. Opintojakson sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen - opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.
- Työskentely: Opintojakson työskentelytavat vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Pääsykoekemia, 2 op (KE11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan lukion kemian keskeisimmässä sisällöissä.
- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan kemian eri osa-alueista.
- Opiskelija oppii pääsykokeissa vaadittavaa vastaustekniikkaa.
- Opiskelija tutustuu haluamaansa jatko-opiskelupaikan pääsykokeen rakenteeseen ja vaatimuksiin
- Opiskelija kehittyä ratkaisemaan kemian ongelmatehtäviä niiden edellyttämällä täsmällisyydellä ja luonnontieteille ominaisella päättelyketjulla.
- Opiskelija saavuttaa sellaiset kemian tiedot ja taidot, että hänen on mahdollista jatkaa kemian tai kemiaa soveltavien alojen opintoja korkeakouluissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kemian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- erilaisten mallien käyttäminen kemiassa
- oppiainerajoja ylittävä tiedon soveltaminen
- hyvän vastauksen piirteet korkeakoulujen ja yliopistojen pääsykokeiden kemian tehtävissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä kemiallista tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen kemiallisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Pääsykoekemia (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kemian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä, erilaiset mallit kemiassa, oppiainerajat ylittävä tiedon soveltaminen kemian tehtävissä, erilaisten pääsykokeiden rakenteet ja tehtävätyyppejä. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan kemiaa sisältävissä pääsykokeissa sekä kemiaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, opiskelijan syventäessä kokonaiskuvaansa kemiasta tieteenä ja sen osuutta monitieteisten ilmiöiden selittämisessä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: KE01-KE06

Kokeellinen kemia, 1 op (KE12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään kemiasta kokeellisena luonnontieteenä.
- Opiskelija syventää taitojaan tutkia luonnonilmiöitä kokeellisesti.
- Opiskelija osaa raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia.
- Opiskelija osaa tehdä havaintoja ja tehdä niiden perusteella johtopäätöksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä
- Mittaustulosten esittäminen ja raportointi
- Teknologian hyödyntäminen mittauksissa
- Tutkimusten aiheet syventävät ja laajentavat opiskelijan aiempaa kemian osaamista
- Havaintojen ja johtopäätösten tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein luontevinta tehdä ryhmätyönä. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huomioimaan työturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja suunnittelemaan omaa työskentelyään turvallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnittelemalla ja tekemällä luonnontieteellisiä kokeita. Kokeellisia töitä tehdessään, opiskelija tutustuu kemiassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin ja oppii havainnoimaan ja tekemään mittauksia. Samalla opiskelijan taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kokeellinen kemia (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet:
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä. Työselostusten laatiminen. Syvennetään taitoja tutkia luonnonilmiötä kokeellisesti sekä raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja
- Työskentely: Kokeellinen työskentely, työselostusten laatiminen
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Biokemia, 1 op (KE13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu biomolekyylien rakenteeseen ja ominaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- biomolekyylien rakenne ja toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää ymmärrystään biomolekyylien rakenteesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Biokemia (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opiskelija tutustuu biomolekyylien rakenteeseen ja ominaisuuksiin.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä

Molekyyliogastronomia, 1 op (KE14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ruoanlaittoon kemiallisesta näkökulmasta.
- Opiskelija oppii selittämään kemiallisesti ruoanlaittoon liittyviä yksinkertaisia ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kemiallisten ilmiöiden vaikutus ruoan rakenteeseen, makuun, ulkonäköön ja tuoksuun

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää omaa hyvinvointiosaamistaan, kun ymmärrys kemiasta arjen ilmiöiden takana laajenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan kehittäessä ymmärrystään ruoan valmistuksen prosesseista, kehittyy myös opiskelijan luovuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kemian digitaaliset apuvälineet, 1 op (KE15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kemian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja digitaalisten välineiden käytössä.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti kemian opintoihin liittyviä ohjelmistoja, etenkin molekyyylimallinnusta.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä kemian ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opetellaan käyttämään kemian opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien ja molekyyylimallinnuksen käytössä.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen kemian aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja digitaalisten apuvälineiden käytössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii esittämään kemiallista tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Tuotosten esitleminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä kemiallista tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen kemiallisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemian digitaaliset apuvälineet (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kurssilla opetellaan käyttämään kemian opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien ja molekyyylimallinnuksen käytössä. Opiskelija tottuu toimimaan sähköisessä ympäristössä ja laatimaan hyviä kemian sähköisen ylioppilaskokeen vastauksia.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen kehittyä, kun opiskelija oppii esittämään kemiallista tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu, kun opiskelija kehittyä kemiallisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: KE01, KE02

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute

että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapautteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoitteleme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta meidän on mahdollista käydä dialogia eri uskontokuntien välillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenyessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisää opiskelijoiden hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitteleme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdytään abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisuus ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitämme kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalin kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat

lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*

- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa kerrytetään kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä meidän on mahdollista tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tarkastellaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoittelemme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Meillä on Helsingissä mahdollisuus erilaisiin opintovierailuihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä hyvät valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opiskelijoiden valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme monipuolisesti uskontoihin ja katsomuksiin kytkettyihin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Hyvinvointiosaaminen

Perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskuntoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskuntoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan kykyä huolehtia entistä paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Kerrytämme uskontojen lukutaitoa, ja opiskelijat saavat työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskuntoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, jotka liittyvät eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö ja toteutus voivat vaihdella lukuvuosittain.
- Keskeisistä sisällöistä sovitaan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen.
- Opiskelija hahmottaa uskonnon valtakunnallisten opintojaksojen ydinsisältöjä ja rakentaa kokonaiskuvaa uskonnon eri opintojaksojen välisistä yhteyksistä.
- Opiskelija tuntee hyvän esseevastauksen piirteitä ja harjaantuu vastaamaan erityyppisiin ylioppilaskoetehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustuminen uskonnon ylioppilaskokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin ja aiempiin kysymyksiin.
- Vastaustekniikan harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto, ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*

- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana
- kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenydessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapautteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus käydä eri uskontokuntien välistä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustumme myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*

- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisuus, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisuus sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opintojakson aikana kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalien kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat paremmat valmiudet laadukkaaseen ja merkitykselliseen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Meidän on mahdollista seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme myös uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kerrytämme kulttuurista lukutaitoa tämän opintojakson aikana. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*

- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa
- ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa
- luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa
- kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoitteleme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia opintovierailuja Helsingissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdytään monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa perehdytään taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme tässä opintojaksossa siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa opiskelijan valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskuntoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*

- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksisen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joissa pohditaan eettisiä kysymyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojaksolla kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu myös perehtymällä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UO07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UO08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsentyessä opiskelijan ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana hajoitteleme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapauten ihmisoikeutena. Lisäksi harjoitellaan katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa meidän on mahdollista vieraila kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta meidän on myös luonnollista käydä eri uskontokuntien välistä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Samalla tutustumme myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin

arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opintojakson aikana kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalin kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijat paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*

- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tässä opintojaksossa opiskelija saa työvälaineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa tarkastellaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kerrytämme kulttuurista lukutaitoa tässä opintojaksossa. Helsingissä meidän on mahdollista tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntauukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään opiskelijan valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoittelemme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä meidän on mahdollista tehdä erilaisia opintojavierailuja Helsingissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoittemme taitoa tulkita uskuntoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta
- ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä
- tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla
- katolisen kirkon ja tieteen suhde
- katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä
- uskonnollinen media ja median käyttö uskunnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä
- katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla myös perehtymällä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaiisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa analysoimme uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitella uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat teemoja, joissa käsitellään eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UK07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*

- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta
- pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenyessä opiskelijan ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapautteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus käydä eri uskontokuntien välillä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme islamiin liittyvää uskonnollista lukutaitoa tämän opintojakson aikana. Lisäksi globaalien islamin hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle

paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen islamiin. Opintojaksossa on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Islamin keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*

- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoittemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa kerrytetään kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*

- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoittelemme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä on mahdollista tehdä erilaisia opintovierailuja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilaisten taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tie ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tie ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tie ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskuntoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tie ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskuntoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan kykyä huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa opintojakson aikana valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaiisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Analysoimme uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitteleme uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskuntoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joihin liittyy eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenydessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapauteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus eri uskontokuntien väliseen dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa
- juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- juutalaisuuden erilaiset suuntaukset
- juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet
- juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi
- juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla kehitetään juutalaisuuteen liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalien juutalaisuuden hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen juutalaisuuteen. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluita. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Juutalaisuuden keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana kerrytämme kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijoiden valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustutaan uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisen uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja verrattuna juutalaisuuteen*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin ja osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina sekä edellä mainittujen vaikutus Suomen juutalaisuuteen*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoittelemme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä on hyvät mahdollisuudet erilaisiin opintovierailuihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti juutalaisuuden, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Tanachin kertomusten ja juutalaisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat saavat opintojakson aikana valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaiisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Kerrytämme uskontojen lukutaitoa, ja opiskelijat saavat työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskuntoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joissa pohditaan eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UJ07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- Opiskelija käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- Opiskelija soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- Opiskelija tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- Opiskelija tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- Opiskelija tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- Opiskelija ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- Opiskelija ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa tuetaan tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa opiskelijan edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta tässä opintojaksossa. Hyödynnämme Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- Opiskelija perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- Opiskelija tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- Opiskelija soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- Opiskelija tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- Opiskelija kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- Opiskelija ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- Opiskelija ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa vahvistamme opiskelijoiden kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa.

Tutkimme tilaa, ympäristöä ja muotoilua monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tutustumme kestäväan kehityksen ja kuluttajuuteen arkkitehtuurin ja muotoilun suunnitteluprosesseissa. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen kuluttajana.

Opintojakson aikana on mahdollista tutustua myös Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme erityisesti Helsingin monipuolista arkkitehtuuria tämän opintojakson aikana. Tutustumme myös Helsingin laajaan taide- ja kulttuuritarjontaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kuka viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- Opiskelija laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- Opiskelija tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- Opiskelija hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- Opiskelija tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita
- Opiskelija tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- Opiskelija ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- Opiskelija tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisien ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tällä opintojaksolla tutustumme kuvan kasvavaan merkitykseen nykyviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa. Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä, jota monien kuvaviestien, muun muassa elokuvien ja pelien tekeminen vaatii.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii kuvan merkityksen tehokkaana yhteiskunnallisena viestinnällisenä vaikuttajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta. Arvioinnissa tuemme opiskelijan kykyä käyttää kuvaa merkittävänä yhteiskunnallisena vaikuttamisen keinona.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeis

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- Opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun
- Opiskelija syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- Opiskelija soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja
- Opiskelija tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista
- Opiskelija tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- Opiskelija ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- Opiskelija tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestäväen tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tällä opintojaksolla tuemme opiskelijan itsetuntemuksen kasvua. Opiskelija oppii suhteuttamaan itseään menneeseen ja nykyiseen kulttuurikontekstiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan uteliaisuutta ja motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenaikaisilla tavoilla oman kuvantekemisen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tarkastelemme kuvataiteen roolia kunkin ajan yhteiskunnan peilinä ja vallan välineenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana syvennämme taiteen historian ja nykytaiteen tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta. Arvioinnissa voi painottaa opiskelijan kykyä hahmottaa taiteen historian eri aikakausia ja niille ominaisia tyylipiirteitä. Arviointi voi painottua myös opiskelijan omaan taiteelliseen tuottamiseen ja ilmaisuun.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnin

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson oppimistavoitteet määritellään erikseen opintojakson alussa.
- Opintojakso syventää muilla kuvataiteen kursseilla opittuja tietoja ja taitoja.
- Opintojakso voidaan toteuttaa myös yhdessä muiden oppiaineiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät projektikohtaisesti.
- Opintojakso soveltuu hyvin esimerkiksi itsenäiseen syventävään taiteelliseen työskentelyyn tai erilaisiin työpajoihin.
- Opintojaksoa voi hyödyntää koulun teema-, juhla- tai tapahtumapäivien sisällön ja visuaalisen muodon tuottamisessa. Opintojakson sisältö voi muodostua esimerkiksi esityksen, valaistuksen, lavastuksen, musiikki- tai esittelyvideon, podcastin tai performanssin suunnittelusta, tuottamisesta ja toteuttamisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa. Opintojaksta annetaan suoritusmerkintä.

7.11. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- Opiskelija osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Opiskelijaa rohkaistaan kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- Opiskelija osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- Opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät
- Hyödynnämme Helsingin kaupungin monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Opintojakson arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin
- Opiskelija harjaantuu kehon hallinnassa
- Opiskelija tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen
- Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen
- Hyödynnämme Helsingin kaupungin monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus parantaa turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi
- Opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittämällä itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustetamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus vahvistaa turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä.

Kurssin arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi
- Opiskelija ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä
- Opiskelija osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- virkistystä lisäävät liikuntamuodot
- rentoutus ja kehonhuolto
- Helsingin kaupungin lukioissa kiinnitämme huomiota opiskelijoiden hyvinvointiin ja opintojen kuormittavuuteen.

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus parantaa turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaa hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa toteutetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa liikuntaprojekti. Opiskelijat voivat ehdottaa projektia, tai se voi perustua lukion tarpeisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana toteutetaan yhdessä sovittu projekti suunnitelmallisesti. Harjoittelemme projektin läpiviemistä, ja sen vaiheita ovat suunnittelu, toteutus ja arviointi.
- Opintojakson sisällössä hyödynnetään Helsingin kaupungin lukioiden tarjoamia mahdollisuuksia ja ympäristöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden sekä yhteiseen päämäärään pyrkimisen myötä. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yrittelijäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Liikunnan opetuksessa noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa näin myös opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

7.12. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista sekä hyvinvointiosaamista.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia

työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelevaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessä sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelevaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkimaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelevaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.12.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomien tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA02 Funktiot ja yhtälöt (3 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA02 Funktiot ja yhtälöt (3 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö, 2. asteen yhtälön ratkaisukaava, polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo), polynomien tekijät, potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku), rationaalifunktiot ja -yhtälöt sekä juurifunktiot ja -yhtälöt

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomien tekijöiden välisen yhteyden, osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä sekä osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA03 Geometria (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA03 Geometria (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus, sini- ja kosinilause, monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen, ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa sekä suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen.

Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa, osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa, harjaantuu muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita sekä osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01 ja MAA02

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit (3 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit (3 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat käyrän yhtälö, suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö, yhtälöryhmä, suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus, itseisarvoyhtälö, pisteen etäisyys suorasta, vektoreiden perusominaisuudet, tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla sekä tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma.

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille, ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen, osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä, ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin, osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla, osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla sekä osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA03

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA05 Funktiot ja yhtälöt (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA05 Funktiot ja yhtälöt (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat suunnattu kulma ja radiaani, yksikköympyrä, sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen, sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen, murtopotenssi ja sen yhteys juureen, eksponenttifunktiot ja $-$ yhtälöt, logaritmi ja logaritmin laskusäännöt sekä logaritmfunktiot ja $-$ yhtälöt

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden avulla, tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla, osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$, osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$, tuntee eksponentti- ja logaritmfunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA04

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA06 Derivaatta (3 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: : MAA06 Derivaatta (3 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat, sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, yhdistetty funktio ja sen derivointi sekä funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen.

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla, omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta, ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena, kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat, osaa derivoida yhdistettyjä funktioita, hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä sekä osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA05

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA07 Integraalilaskenta (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA07 Integraalilaskenta (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi, määrätty integraali, suorakaidesääntö sekä pinta-alan ja tilavuuden laskeminen.

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita, ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä, osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla, perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin sekä osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA06

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA08 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA08 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat keskiluvut ja keskihajonta, korrelaatio ja lineaarinen regressio, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, permutaatiot ja kombinaatiot, todennäköisyyden laskusäännöt, binomijakauma, diskreetti todennäköisyysjakauma sekä diskreetin jakauman odotusarvo.

.Tavoitteena on, että opiskelija osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja, osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän, perehtyy kombinatorisiin menetelmiin, perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin, ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä, osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä, osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA07

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA09 Talousmatematiikka (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA09 Talousmatematiikka (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus, talletukset ja lainat sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan, soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa, oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset sekä osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA08

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA10 3D-geometria (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA10 3D-geometria (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa, piste- ja ristitulo, piste, suora ja taso avaruudessa, kulma avaruudessa, yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa sekä kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Tavoitteena on, että opiskelija syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa, oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla, vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä, tutustuu kahden muuttujan funktioon sekä osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA07

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio

- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita

ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto; vuokaavio, yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi, konnektiivit ja totuusarvot, kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi, Eukleideen algoritmi ja aritmetiikan peruslause

Tavoitteena on, että opiskelija tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat, laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja, oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja, perehtyy logiikan käsitteisiin, hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin, osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta sekä käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01 ja MAA02

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat paloittain määritelty funktio, funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, käänteisfunktio, funktioiden raja-arvot äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit sekä jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen.

Tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä, osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita, täydentää integraalilaskennan taitojaan, perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa sekä osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01-MAA07

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA13 Projektiopintojakso (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: -

Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen matematiikan aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää matematiikan aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAA2

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA14 Kertausta abiturienteille (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan lukion pitkän matematiikan oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksolla perehdytään pitkän matematiikan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtäviin sekä hyvän vastauksen piirteisiin matematiikan ylioppilaskokeessa. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan matematiikan ylioppilaskokeeseen vastaamisessa sekä matematiikkaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.

· Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: MAY01 - MAA12

Kertausta 2, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Kurssilla rakennetaan kokonaiskuva matematiikasta. Kurssin keskeinen tavoite on auttaa opiskelijaa muodostamaan entistä jäsentyneempi ja syvällisempi kuva lukion matematiikasta sekä valitsemaan tehtäviin sopivimmat ja tarkoituksenmukaiset tekniset apuvälineet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion pitkän matematiikan ensimmäisen vuoden aikana opiskeltujen kurssien asioita: funktiot ja yhtälöt, geometria, analyyttinen geometria ja vektorit.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA15 Kertausta 2 (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen

- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan lukion pitkän matematiikan ensimmäisen vuoden aikana opiskeltujen kurssien asioita: funktiot ja yhtälöt, geometria, analyyttinen geometria ja vektorit.

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: MAY01 – MAA4

Matematiikan starttiopinnot, 1 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun matematiikan oppimäärää ja perehtyä matematiikan alan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua matematiikalle ominaiseen kieleen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua matematiikalle ominaiseen kieleen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Matematiikan starttiopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan yläkoulun matematiikan oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla. Opiskelija tutustuu matematiikalle ominaiseen kieleen.

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Matematiikan nivelopinnot, 2 op (MAA17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun matematiikan oppimäärää ja perehtyä matematiikan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt matematiikassa.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: Matematiikan nivelopinnot (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa kerrataan yläkoulun matematiikan oppimäärää ja perehdytään matematiikan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla. Opiskelija perehtyy matematiikan kieleen ja käsitteistöön.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Matematiikan tukioopinnot 1, 1 op (MAA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Matematiikan tukiopinnot 1 (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan sanallisten tehtävien osaamista. Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti. Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: -

Matematiikan tukiopinnot 2, 1 op (MAA19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan osaamista. Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvioidaan suoritetuksi (S) tai hylätyksi (H).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Matematiikan tukiopinnot 2 (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti. Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: -

Matematiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (MAA20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää matematiikan aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja digitaalisten välineiden käytössä.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti matematiikan opintoihin liittyviä ohjelmistoja.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä matematiikan ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii esittämään matemaattista tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Tuotosten esitleminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä matematiikan tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen matematiikan tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAA20 Matematiikan digitaaliset apuvälineet (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kurssilla opetellaan käyttämään matematiikan opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien käytössä. Opiskelija tottuu toimimaan sähköisessä ympäristössä ja laatimaan hyviä matematiikan sähköisen ylioppilaskokeen vastauksia.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen kehittyä, kun opiskelija oppii esittämään matematiikan tietoa tieteenalalla ominaisella tavalla. Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu, kun opiskelija kehittyä matematiikan tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAA02

7.12.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat ongelmien muotoileminen yhtälöiksi, yhtälöiden ratkaiseminen, ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen, toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen, aritmeettinen lukujono ja summa sekä geometrinen lukujono ja summa.

Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, oppii muodostamaan lausekkeitä ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua. Opiskelija osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa ja osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomi yhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometriian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB03 Geometria (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB3 Geometria (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä kuvioiden yhdenmuotoisuus, suorakulmaisen kolmion trigonometria, Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause, kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen sekä geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa.

Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista, vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan, osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen sekä osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01 ja MAB2

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB04 Matemaattisia malleja (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB4 Matemaattisia malleja (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen, eksponenttiyhtälön ratkaiseminen sekä ennusteet ja mallin hyvyys.

Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu näkemään reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla sekä osaa arvioida lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja kykenee tekemään ennusteita mallien avulla. Lisäksi opiskelija tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta sekä osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen,

vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01 ja MAB2

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana

itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB05 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB5 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen, regression ja korrelaation käsitteet, havainto ja poikkeava havainto, ennusteiden tekeminen, todennäköisyyden käsite, yhteen- ja kertolaskusääntö, kombinaatiot ja tuloperiaate sekä todennäköisyyslaskennan malleja

Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja, perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin. Lisäksi opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB02

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB06 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB6 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen, indeksi, korkokäsite, yksinkertainen korko, verotus ja valuutat

Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot, syventää prosenttilaskennan taitojaan, oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä sekä osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB2

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB07 Talousmatematiikka (1 op)

Opintojakson tyyppi: pakollinen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB7 Talousmatematiikka (1 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältöinä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus, talletukset ja lainat. Lisäksi tarkastellaan taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan, soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa. Lisäksi opiskelija oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset sekä osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB2, MAB6

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB08 Matemaattinen analyysi (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB8 Matemaattinen analyysi (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältönä on graafisia ja numeerisia menetelmiä, polynomifunktion derivaatta, polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen, polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä sekä funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin, ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena, osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla, osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja

pienimmän arvon sekä osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB2, MAB3, MAB4

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB09 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Sisältönä on normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta), toistokoe, binomijakauma sekä luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite.

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina, tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina, vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla. Lisäksi opiskelija tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla sekä ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB2, MAB3, MAB4, MAB5

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiointojakso, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöstä sovitaan opintojakson alkaessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB10 Projektiointojakso (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: -

Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti syventäen matematiikan aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää matematiikan aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja. Opintojakson sisällöt vaihtelevat lukuvuosittain, joten opintojakson tavoitteet määritellään jokaisen opintojakson alussa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet:

Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB2

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan matemaattisia tietoja ja taitoja ylioppilaskoetta varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion lyhyen matematiikan keskeisiä sisältöjä ylioppilaskoetta varten.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB11 Kertausta abiturienteille (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan lukion lyhyen matematiikan oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksolla perehdytään lyhyen matematiikan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtäviin sekä hyvän vastauksen piirteisiin matematiikan ylioppilaskokeessa. Tavoitteena syventää ja kehittää tietoja ja taitoja, joita tarvitaan matematiikan ylioppilaskokeeseen vastaamisessa sekä matematiikkaa soveltavien alojen jatko-opinnoissa.

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: MAY01 - MAB09

Matematiikan starttiopinnot, 1 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata peruskoulun matematiikan oppimäärää ja perehtyä matematiikan alan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteena on tutustua matematiikalle ominaiseen kieleen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt matematiikassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB12 Matematiikan starttiopinnot (1 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet:

Opintojaksossa kerrataan yläkoulun matematiikan oppimäärää ja perehdytään alan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla. Opiskelija tutustuu matematiikalle ominaiseen kieleen.

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Matematiikan nivelopinnot, 2 op (MAB13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata peruskoulun matematiikan oppimäärää ja perehtyä matematiikan keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla.
- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt matematiikassa.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB13 Matematiikan nivelopinnot (2 op)
- Opintojakson tyyppi: valinnainen
- Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -
- Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa kerrataan peruskoulun matematiikan oppimäärää ja perehdytään matematiikan keskeisiin käsitteisiin. Opintojakso valmistaa ja helpottaa matematiikan opiskelua lukiotasolla. Opiskelija perehtyy matematiikan kieleen ja käsitteistöön.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.
- Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.
- Arviointi: Suoritusmerkintä
- Edeltävät opinnot: -

Matematiikan tukiopinnot 1, 1 op (MAB14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden matematiikan kielen ymmärtämistä ja sanallisten tehtävien osaamista.
- Opintojaksolla vahvistetaan matematiikan yleistä osaamista.
- Opintojakson tavoitteet asetetaan jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti tarpeen mukaan.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja muilla matematiikan opintojaksoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan kieli ja sanalliset tehtävät
- Matematiikan perustaitoja
- Sisällöt määräytyvät opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita

ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB14 Matematiikan tukiopinnot 1 (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan kielen ymmärtämistä ja sanallisten tehtävien sekä matematiikan yleistä osaamista. Opintojakson sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: -

Matematiikan tukiopinnot 2, 1 op (MAB15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan osaamista.
- Opintojakson tavoitteet asetetaan jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti tarpeen mukaan.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja muilla matematiikan opintojaksoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan perustaitoja
- Sisällöt määräytyvät opiskelijoiden tarpeiden mukaan opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB15 Matematiikan tukiopinnot 2 (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan osaamista. Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan opintoja muilla matematiikan opintojaksolla. Opintojakson sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen,

vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: -

Matematiikkaa taloustieteilijöille, 1 op (MAB16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla ymmärretään matematiikan rooli taloustieteessä
- Opintojaksolla opitaan hyödyntämään matemaattisia malleja taloustieteessä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ymmärretään matematiikan rooli taloustieteessä ja omassa arjessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päätelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB16 Matematiikkaa taloustieteilijöille (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan osaamista. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää matematiikan roolin taloustieteessä ja osaa hyödyntää matemaattisia malleja taloustieteen ilmiöissä. Opintojaksolla opiskelija syventää matematiikan osaamistaan ja ymmärrystään matematiikan merkityksestä taloustieteessä. Opintojakson sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB02, MAB06

Matematiikkaa ympärillämme, 1 op (MAB17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää matematiikan roolin elinympäristössämme.
- Opintojakson tavoitteena on ymmärtää matematiikan merkitystä ympärillämme tapahtuvissa ilmiöissä.
- Opintojakson tavoitteena on osata hyödyntää matemaattisia malleja ympärillämme olevissa ilmiöissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija syventää matematiikan osaamistaan ja ymmärrystään matematiikan merkityksestä.
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB17 Matematiikkaa ympärillämme (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksossa vahvistetaan matematiikan osaamista. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää matematiikan roolin elinympäristössämme ja osaa hyödyntää matemaattisia malleja ympärillämme olevissa ilmiöissä. Opintojaksolla opiskelija syventää matematiikan osaamistaan ja ymmärrystään matematiikan merkityksestä. Opintojakson sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Matemaattisen osaamisen karttumisen myötä kehittyvät seuraavat laaja-alaisen oppimisen tavoitteet: yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB02

Matematiikan digitaaliset apuvälineet, 1 op (MAB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää matematiikan aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja digitaalisten välineiden käytössä.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti matematiikan opintoihin liittyviä ohjelmistoja.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä matematiikan ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii esittämään matemaattista tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Tuotosten esitleminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä matematiikan tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen matematiikan tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: MAB18 Matematiikan digitaaliset apuvälineet (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Kurssilla opetellaan käyttämään matematiikan opinnoissa tarvittavia digitaalisia apuvälineitä sekä syvennetään osaamista digitaalisten ohjelmien käytössä. Opiskelija tottuu toimimaan sähköisessä ympäristössä ja laatimaan hyviä matematiikan sähköisen ylioppilaskokeen vastauksia.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Vuorovaikutusosaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii esittämään matematiikan tietoa tieteenalalle ominaisella tavalla. Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu, kun opiskelija kehittyy matematiikan tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: MAY01, MAB02

7.12.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*

- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

7.13. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- Opiskelija uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- Opiskelija tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- Opiskelija ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- Opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- Opiskelija toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana kehitämme hyvinvointiosaamista hahmottamalla ja sanallistamalla musiikin merkityksiä ja sen vaikutuksia ihmiseen ja hyvinvointiin. Turvallisessa ympäristössä saatavat positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa ja mahdollisuus itseilmaisuun lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen näkyvät muun muassa tutustuessamme musiikkiin aineettomana hyödykkeenä ja toimiessamme turvallisen ääniympäristön puolesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiteknologian tarkoituksenmukainen käyttö tuo monitieteellisyyttä opiskeluun. Luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät kehittävät luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- Opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- Opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- Opiskelija heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisältöjen luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät kehittävät monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Esimerkiksi tekijänoikeuksia tutkimalla ja niistä keskustelemalla perehdymme musiikkialan eettisiin kysymyksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin tutustumalla kehitämme globaalia ja kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä
- Opiskelija suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin
- Opiskelija hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa
- Opiskelija tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset
- musiikkikulttuurit kulttuurin osana
- monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki on aina osa kulttuuria ja yhteiskuntaa. Tutustumalla musiikkiin osana yhteiskunnallista ja kulttuurista maailmaa havainnoimme myös sen kulttuurien välisiä kytköksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avaramme ymmärrystämme maailmasta ja sen kulttuureista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston kautta pohdimme muun muassa kulttuurisen omimisen eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista
- Opiskelija hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu
- musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan
- musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija kehittää empatiataitojaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin monitieteellisyttä ja luovaa toiminnallisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii havainnoimaan musiikin roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Ottamalla vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija kehittyy myös vastuullisena yhteiskunnallisena toimijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
- Opiskelija ymmärtää ja oppii laajan kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu projektin ideoinnista, suunnittelusta ja toteutuksesta yksin tai yhdessä ryhmän jäsenenä.
- Projekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi konsertti, tieteellinen tutkimus, äänite, monitaiteellinen työ, uusmediaprojekti, musiikkijournalismiin liittyvä työ tai tuotannollinen projekti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittavat tulevaisuuden taidot kasvattavat opiskelijaa yhteiskunnallisena toimijana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Projektia toteuttaessaan opiskelija pohtii valintojensa eettisiä merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

7.14. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntutkimustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta

opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute

että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Paikallinen lisäys

- Huomioimme opetuksessa opiskelijoiden monipuoliset kieli- ja kulttuuritaustat sekä opiskeltavien aihepiirien ymmärtämisessä että opetuksen voimavarana. Opiskelumenetelmissä hyödynnämme dialogia ja yhdessä oppimista käyttämällä koko Helsingin kaupunkia oppimisympäristönä. Osallistamalla opiskelijoita opintojakson yhteiseen suunnitteluun innostamme psykologian opiskeluun. Rakennamme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lukion psykologin kanssa.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen

- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen hyvinvoinnin ilmiöihin vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opiskelija voi syventyä häntä itseään kiinnostavaan hyvinvoinnin ilmiöön. Oppimisen psykologian sisällöt vahvistavat opiskelijan ymmärrystä omasta opiskelukyvystään ja sen ylläpitämisestä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista yhdessä oppimisen menetelmillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitämme opiskelijoiden monitieteistä ja luovaa osaamista perehtymällä psykologiaan laaja-alaisena tieteenalana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja innostamme psykologian opiskeluun.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*

- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- miinus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä lapsuus- ja nuoruusiän kehitykseen sekä refleктоimalla kehityspsykologista tietoa syvennämme opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omaan kehitykseen vaikuttavista tekijöistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehityspsykologiseen tutkimukseen ja teorioihin tutustuminen lisää opiskelijan ymmärrystä psykologiatieteen luonteesta ja tiedonmuodostuksesta. Tutustuminen havainnointiin tiedonkeruumenetelmänä luo pohjaa tiedon luotettavuuden arvioinnille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija lisää ymmärrystään yhteiskunnallisten ratkaisujen merkityksestä yksilön kehitykseen. Opiskelija haluaa myös vaikuttaa yksilön kehitykselle suotuisaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Voimme tehdä yhteistyötä esimerkiksi järjestöjen ja päiväkotien kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan kulttuurinen ymmärrys vahvistuu pohtimalla esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja. Helsingin moninaisuus antaa mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja henkilökohtaisen ja sosiaalisen identiteetin rakentamiselle. Kannustamme opiskelijoita keskustelemaan identiteetin muodostamisen lähtökohdista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja itseymmärrystä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon soveltamiseen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*

- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Paikallinen lisäys

- Hyödynnämme yhteistyömahdollisuuksia Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan psykologian ja logopedian osaston kanssa esimerkiksi tekemällä vierailuja ja osallistumalla tapahtumiin. Korkeakoulukurkistukset lisäävät opiskelijan ymmärrystä psykologisen tiedon luonteesta ja tiedonmuodostuksesta.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman kokeellisen tutkimuksen suunnittelu ja esittely vahvistavat opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme opiskelijan hyvinvointiosaamista syventymällä esimerkkeihin aivoperäisistä muistin ja kielellisten toimintojen ongelmista sekä neuropsykologisen kuntoutuksen mahdollisuuksista.

Vuorovaikutusosaaminen

Edistämme opiskelijan vuorovaikutusosaamista kehittämällä opiskelijoiden valmiuksia kohdata erilaisuutta syventymällä esimerkkeihin aivoperäisistä muistin ja kielellisten toimintojen ongelmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syventyminen päätöksenteon kognitiiviseen perustaan kehittää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Nostamme tämän näkökulman esille erityisesti opiskeltaessa kognitiivisia vinoumia sekä nopean ja hitaan ajattelun eroja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Huomioimme tutkimussuunnitelman tekemisessä ja sen arvioinnissa eettiset näkökohdat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan hyvinvointiosaamista hyödyntämällä Helsingin monipuolista tarjontaa sekä mahdollisuuksia tutustua ja tehdä yhteistyötä psyykkisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden toimijoiden kanssa. Opintojakson sisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää omaa ja muiden hyvinvointia sekä toimia niiden edistämiseksi

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurinen moninaisuus Helsingin kaupungissa tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella mielen hyvinvointiin liittyvien teemojen kulttuurisia taustatekijöitä ja lisätä opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Eri näkökulmat huomioiva dialogi vahvistaa opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme opiskelijan yhteiskunnallista osaamista käsittelemällä esimerkkejä mielenterveyteen liittyvästä ajankohtaisesta yhteiskunnallisesta keskustelusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitämme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyviin biologisiin, psyykkisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota syventävässä oppimistehtävässä osoitettuun osaamiseen.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Paikallinen lisäys

- Opetuksessa huomioimme opiskelijoiden monipuoliset kieli- ja kulttuuritaustat opintojakson sisältöjen näkökulmasta. Tavoitteenamme on sekä tunnistaa että ymmärtää erilaisuutta ja sen taustoja persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen

- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Lisäämme opiskelijoiden ymmärrystä kulttuurisesta moninaisuudesta hyödyntämällä pääkaupunkiseutua monipuolisena kulttuuriympäristönä sekä antamalla opiskelijoille välineitä ihmisten välisten ristiriitojen ja konfliktien käsittelyyn. Kannustamme opiskelijoita toimimaan yhteistyössä toisten kanssa kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä esimerkkeihin kestävän tulevaisuuden rakentamisesta pääkaupunkiseudulla. Ohjaamme opiskelijoita tunnistamaan luovuuteen liittyviä esimerkkejä ja toimijoita lähiympäristöstä sekä soveltamaan tätä tietoa omien vahvuuksien tunnistamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota kokonaisvaltaiseen tiedonkäsittelyyn, esimerkiksi tiedon ja psykologian selitystapojen arviointiin.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää psykologian tietojaan ja taitojaan.
- Opiskelija oppii soveltamaan psykologista tietämystään ja ymmärrystään projektissa.
- Opiskelija suunnittelee työskentelyään ja asettaa oppimiselleen tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö ja toteutus voivat vaihdella lukuvuosittain.
- Keskeisistä sisällöistä sovitaan opintojakson alussa.

- Opintojakso voidaan toteuttaa myös ilmiön tarkasteluna tai yhteistyössä muiden oppiaineiden tai lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Psykologian projektin suunnittelu ja toteutus lisää opiskelijan motivaatiota ohjata oppimistaan sekä kykyä hankkia ja soveltaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon soveltamiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa psykologian valtakunnallisten opintojaksojen ydinsisällöt.
- Opiskelija syventää ymmärrystään psykologisen tiedon mahdollisuuksista ja rajoituksista.
- Opiskelija oppii käyttämään psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien ilmiöiden käsittelyyn.
- Opiskelija harjaantuu vastaamaan erityyppisiin ylioppilaskoetehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologian keskeiset tutkimukset ja niiden arviointi
- psyykkistä toimintaa selittävät teoriat
- psykologisen tiedon soveltaminen
- psykologian ylioppilaskokeen tehtävätyypit kuten perustehtävät, aineistotehtävät, tutkimustehtävät, soveltavat tehtävät ja kehittelevät tehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä psykologian moninaisesti näkökulmiin. Psykologian tutkimusperustainen ja soveltava luonne kehittää luovaa

tiedonkäsittelyä. Psykologisen tiedon hallinta mahdollistaa tiedon analysoimisen, soveltamisen, kriittisen ajattelun sekä ja uuden tiedon luomisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon hallintaan sekä kokonaisvaltaiseen tiedonkäsittelyyn.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Sosiaalipsykologian ilmiöitä, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen luonnetta ja ryhmäkäyttäytymistä.
- Opiskelija syventää sosiaalipsykologian perustietojaan ja tutustuu sosiaalipsykologisiin tutkimuksiin.
- Opiskelija tuntee ja osaa arvioida psykologisen vaikuttamisen keinoja ja mahdollisuuksia.
- Opiskelija kehittää taitojaan soveltaa psykologian ja sosiaalipsykologian tietoja esimerkiksi kulttuurierojen, mediakäyttäytymisen ja vuorovaikutusilmiöiden ymmärtämiseksi ja kriittiseen arvioimiseen
- Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla voidaan perehtyä esimerkiksi seuraaviin sisältöihin
- Yksilön ja hänen ympäristönsä vuorovaikutus
- Sosiaalinen havaitseminen
- Omien ja toisten toiminnan syiden arviointi
- Sosiaaliset identiteetit, ryhmät ja roolit, ryhmädynamiikka
- Yhdenmukaisuuden paine
- Prososiaalinen toiminta
- Johtamistyyli, vallankäyttö
- Sosiaalinen media ja virtuaalidollisuus sosiaalisena ympäristönä ja vaikuttajana
- Asenteet ja niiden tutkiminen ja stereotypiat, esimerkiksi etnisen ryhmän jäsenyyteen liittyvät
- Kulttuurien kohtaaminen ja kulttuurinen moninaisuus
- Ajankohtaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden tarkastelu sosiaalipsykologisesta näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sosiaalipsykologian käsitteiden, ajattelutapojen ja tutkimusten oppiminen kehittää sosiaalisen ympäristön havainnoinnin taitoja sekä kulttuuristen merkitysten tunnistamista ja tulkintaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sosiaalipsykologisten ilmiöiden ymmärtäminen lisää opiskelijan mahdollisuuksia toimia oikeudenmukaisen sekä sosiaalisesti kestävänsä tulevaisuuden edistämiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistamme vuorovaikutusosaamista yhdessä oppimisen menetelmillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tuemme ja ohjaamme oppimista antamalla opiskelijalle palautetta oppimisprosessin aikana. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä sekä ymmärrystä itsestä sosiaalisena toimijana ja vaikuttajana. Itsearviointi ja vertaisarviointi antavat opiskelijalle mahdollisuuden tunnistaa oppimistaan ja sen kehittymistä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota sosiaalipsykologisen tiedon analysoimiseen ja soveltamiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian nivelopinnot, 1 op (PS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä oppiaineen luonteeseen, keskeisiin käsitteisiin ja tehtävätyyppeihin.
- Opintojakson tavoitteena on tukea ja helpottaa psykologian opiskelua lukiotasolla.
- Opintojaksolla opiskelija tutustuu psykologian tieteenalalle tyypilliseen tapaan etsiä ja tuottaa tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt psykologiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojen alussa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Terveysvoimavarana, 2 op (TE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy kuvailemaan ja jäsentämään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- Opiskelija osaa selittää erilaisten terveystieteen ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- Opiskelija tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.
- Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme turvaamaan opiskelijoiden hyvinvointia ja jaksamista. Tavoite tässä opintojaksossa on, että opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa ja käyttämään niitä viisaasti opiskeluhuvinvointinsa ylläpitämiseksi ja tukemiseksi.
- Helsingin kaupungin lukioissa ymmärrämme opiskelijoiden kulttuurisen moninaisuuden sekä erilaiset kotikulttuurit terveyden sosiaalisena voimavarana. Tämä tukee laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden käsittelyä.
- Helsingissä on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön kolmannen sektorin terveyspalvelujen kanssa. Näiden organisaatioiden kautta opiskelijat pääsevät tutustumaan terveyttä edistävään toimintaan yhteiskunnan tasolla. Opiskelijoita myös kannustetaan aktiiviseen kansalaisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli

- terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot
- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan
- opiskeluhuvinvointi
- Helsingissä on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön sellaisten organisaatioiden kanssa, jotka tuottavat uutta tutkittua tietoa ja vaikuttavat yhteiskunnallisesti terveyden edistämiseksi.
- Helsingissä on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön sellaisten organisaatioiden kanssa, jotka tuottavat uutta tutkittua tietoa ja vaikuttavat yhteiskunnallisesti terveyden edistämiseksi.
- Helsingin kaupungin kansainvälisyys mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden käsittelyn myös kulttuurisen moninaisuuden kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa painopisteenä on hyvinvointiosaamisen kehittäminen. Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää opintojakson keskeisten sisältöjen hahmottamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyi, kun ymmärrys erilaisista terveystieteiden ilmiöistä kasvaa. Lisäksi opiskelijan ymmärrys ihmis- ja seksuaalioikeuskysymyksistä sekä ravintoon ja ravitsemukseen liittyvistä kulttuurisista ja globaaleista näkökulmista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojensa ja taitojensa terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös

vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- Opiskelija osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- Opiskelija osaa kuvata terveystiedon muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveystiedon merkitystä ihmisten terveyskäytöksille ja terveydelle
- Opiskelija osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- Opiskelija osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.
- Yhteistyössä korkeakoulujen, yhteiskunnallisten toimijoiden ja työelämän kanssa Helsingin kaupungin lukioissa on hyvät mahdollisuudet tutustua siihen, miten tutkimustieto syntyy ja minkälaisia vaiheita tutkimusprosessi sisältää.
- Kun opimme yhdessä ja koemme olevamme osa lukioyhteisöämme, psykososiaalisen ympäristön merkitys tulee näkyväksi hyvinvoinnillemme.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
- terveystiedon muotoja ja vaikutuskeinoja, terveystiedon merkityksen ja luotettavuuden arviointi
- rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- kestävä kehitys ja terveys
- ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- työhyvinvointi
- riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
- keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja
- Terveyteen liittyvän tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja tulkinassa hyödynnämme korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä Helsingin kaupungin lukioissa.
- Kun käsittelemme ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, hyödynnämme koko kaupunkia oppimisympäristönä. Tähän voidaan sisällyttää ajankohtaisia projekteja, jotka voivat liittyä esimerkiksi Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen kehittyi, kun tietämys erilaisista riippuvuuksista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutustaidot kehittyvät, kun opiskelija oppii tutkimusmetodiikkaa ja terveystietoa. Vuorovaikutustaidot ovat yksi psykososiaalisen ympäristön keskeisistä osatekijöistä, esimerkiksi tunteiden säätelyn ja sosiaalisten suhteiden kaltaisten teemojen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy, kun opiskelija saa tietoja ja valmiuksia, joiden avulla hän pystyy vaikuttamaan erilaisiin ympäristöihin rakentavasti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy, kun ympäristöjä tarkastellaan globaalista näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystieteiden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- Opiskelija pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- Opiskelija osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveystieteisiin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveystieteiden, itsehoito- ja omahoidon merkitystä terveydelle

- Opiskelija osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.
- Helsingin kaupungin lukioissa opiskelija saa valmiuksia omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen, kun hän tutustuu siihen, miten terveydenhuolto järjestetään ja miten eri palveluihin hakeudutaan.
- Kestävä tulevaisuus ja kansainvälisyys ovat keskiössä, kun käsittelemme terveyseroihin vaikuttavia tekijöitä Helsingissä, Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Kestävään tulevaisuuteen kuuluu myös teknologian mahdollisuuksien pohtiminen ja arvioiminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveystieteitä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia
- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito
- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen
- Helsingin kaupungin lukioissa on hyvät mahdollisuudet tutustua sosiaali- ja terveyspalveluihin. Pohdimme myös eettisiä näkökulmia kansallisesti ja globaalisti yhteistyössä korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyteen ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä. Näihin voidaan tutustua muun muassa tekniikan ja tutkimuksen kautta. Lisäksi käsittelemme Suomen terveydenhuoltojärjestelmää ja sen tulevaisuuden haasteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Gloaali-osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa. Käsittelemme myös epidemiologista muuntumista ja sen vaiheita eri puolilla maailmaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää terveystiedon aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukio- ja opintojaksokohtaisesti. Opintojaksossa syvennetään terveystiedon aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyden ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (TE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hallitsee opintojakson jälkeen terveystiedon keskeiset sisällöt.
- Opiskelija kehittää valmiuttaan tuottaa terveystieteille ominaista sisältöä ja tunnistaa erilaisia tehtävätyyppejä ylioppilaskirjoituksissa.
- Opiskelija tiedostaa terveystiedon ajankohtaisten ilmiöiden merkityksen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin
- terveystiedon keskeisten sisältöjen kertaaminen
- terveystieteelliset tiedonkäsittelytaidot
- laaja-alaisen ja monitieteisen esseiden kirjoittamisen perusteet
- terveystiedon ja muiden oppiaineiden rajapintojen tunnistaminen
- ylioppilaskokeessa käytettävien ohjelmistojen käytön harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyden ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaaliosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Terveystiedon nivelopinnot, 1 op (TE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata yläkoulun terveystiedon oppimäärää ja perehtyä keskeisten käsitteiden hallintaan
- Opintojakson tavoitteena on helpottaa terveystiedon opiskelua lukiotasolla
- Opintojakson tavoitteena on tutustua terveystiedolle ominaiseen tapaan hankki ja kuvata tietoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt terveystiedossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kertauskurssi yläkoulun terveystiedosta, joka valmistaa lukion terveystiedon opintoihin.

Terveystiedon tukiopinnot, 1 op (TE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet vaihtelevat opintojaksokohtaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa vahvistetaan terveystiedon osaamista
- Sisällöt määräytyvät opintojaksokohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Terveystiedon yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä tai hylättynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Turvallisuus ja ensiapu kansalaistaitona, 2 op (TE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hallitsee ensiavun antamisen yleiset perusteet.
- Käsiteltäviä turvallisuusaiheita ovat: terveysturvallisuus, turvataidot, seksuaalinen turvallisuus, väkivallaton viestintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman ympäristön turvallisuusriskien tunnistaminen
- auttaminen erilaisissa kriisi- ja ensiaputilanteissa
- ensiavun antamisen aloittaminen tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa sekä haasteellisemmissä ensiapua vaativissa tilanteissa
- mielen ensiaputaitoihin perehtyminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten ensihoitotilanteisiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaaliosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten pandemioita ja matkustusturvallisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija

arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Opintojakson vapaa kuvaus

7.16. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kielyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-

kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentamista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täytyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.16.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaineen tehtävä

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyyydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja harjoittelemme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttäen reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana sekä tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoitteleme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvaramaansa*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*

- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemuksiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- *Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen*

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja, laajentaa sanavarastoaan sekä kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.16.2. Ruotsi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKRUI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkielenomaisen ruotsin kielen opetuksen tavoitteena on tarjota kaksikielisille suomenkielistä lukiota käyville opiskelijoille mahdollisuus kehittää edelleen sekä ruotsin että suomen kielen taitojaan ja vahvistaa omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Moduulit on jäsennetty samojen teemojen alle kuin A-oppimäärän mukaisessa opetuksessa.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, äidinkielenomainen ruotsi, 1 op (RUÄ01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, 1 op (RUÄ1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä ja ymmärtää kaksikielisuuden merkityksen omalle identiteetilleen
- ymmärtää keskeiset kielelliset käsitteet ja sen, miten kieli rakentuu
- syventää ymmärrystään eri tekstilajeista ja monilukutaidosta
- kehittää kielenoppimisstrategioitaan
- kehittää valmiuksiaan eritellä puhutun ja kirjoitetun kielen vivahteita
- syventää taitoaan analysoida ja kehittää itse- ja vertaisarvioinnin taitojaan oppimisen tukena
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.2.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti

- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen
- selkeiden ja realististen tavoitteiden asettaminen äidinkielenomaisen ruotsin opinnoille
- keskeiset tekstilajit, monilukutaito
- kielen eri rekisterit (puhekieli, kirjakieli, murteet ja slangit)
- kaksikielisyys ja monikielisyys voimavarana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esim. ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ02)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisumuotoja*
- *kehittää taitoaan antaa ja vastaanottaa palautetta sekä arvioida omaa puhe- ja kirjoitustaitoaan*
- *kehittää kielellistä itsetuntoaan ja empatiataitojaan vuorovaikutustilanteissa*
- *syventää ymmärrystään sosiaalisista verkostoista eri ympäristöissä*
- *kehittää tiedonhankinnan taitojaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategiat*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen: tavoite, kohderyhmä, sisältö, rakenne, ilmaisutapa ja näkökulma; kirjoitusprosessi*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen, yhteys hyvinvointiin ja itsetuntoon*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettinen ajattelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tuntemustaan ruotsin kielen rakenteista ja ilmaisutavoista*
- *kehittää taitoaan tehdä omia tulkintoja eri aihepiirien teksteistä*
- *ymmärtää kielen ja eri taidemuotojen merkityksen yhteiskunnalle, yhteisölle ja yksilölle*
- *lukee, analysoi ja tuottaa erilaisia tekstejä itseään kiinnostavista aiheista.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri

- *kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden merkitys oman kaksikielisen identiteetin rakentumiselle*
- *kielen vivahteet ja tyyli, kieli esteettisenä ilmaisukeinona*
- *eri taidemuotojen kieli*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, ruotsi, 2 op (RUÄ04)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (RUÄ4), Pakollinen

Tavoitteet

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hyödyntää medioissa esillä olevia aiheita ja tekstilajeja ruotsiksi*
- *syventää taitoaan tarkastella ja arvioida erilaisia tekstejä sekä taitoaan ymmärtää niiden välittämiä merkityksiä*
- *syventää taitoaan arvioida ja ilmaista mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä*
- *syventää taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista aiheista.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

- *yksilön ja yhteisön vastuut ja vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnassa*
- *pohjoismainen hyvinvointivaltio ja sen historia, hyvinvointivaltion kehitysnäkymät*
- *sananvapaus, sensuuri, lähdekriittisyys, tekijänoikeudet*
- *ihmisoikeuskysymykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Tutustumme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUÄ05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUÄ5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan etsiä, analysoida, tulkita ja esittää tieteellistä informaatiota*
- *argumentoi tieteellisistä aiheista*
- *pohtii tapoja osallistua kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *kestävää kehitystä edistävät innovaatiot yksilön tasolla ja globaalisti*
- *argumentaatiotekniikka*
- *digitaaliset ympäristöt ja tieteelliset tekstilajit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUÄ06)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot ja työelämä, 2 op (RUÄ6), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietämystään jatko-opinnoista ja työelämästä
- vahvistaa taitoaan ilmaista itseään muodollisissa yhteyksissä
- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa muodollisia tekstejä
- kehittää luovaa ajatteluaan sekä yhteistyö- ja neuvottelutaitojaan
- osaa etsiä ja hyödyntää viranomaisinformaatiota.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot ja työelämä

- koulutus, ammatit ja elinkeinoelämä opiskelijan omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- opiskelu, työ ja aikuisuus sekä niihin liittyvät vuorovaikutustilanteet ja tekstit

- *tiimityöskentely, yrittäjyys, innovaatiot*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofilia.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUÄ07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUÄ7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osallistuu vaativampiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *syventää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos*
- *eettinen ajattelu*
- *kestävää kehitystä edistävät innovaatiot*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat, esimerkiksi paikallisia, ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUÄ08)

Opintojakson moduulit

- *Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUÄ8), Valinnainen*

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietämystään tekijöistä, jotka vaikuttavat suulliseen vuorovaikutukseen
- vahvistaa taitoaan ymmärtää puhutun ruotsin kielellisiä variantteja
- syventää taitoaan rakentaa dialogia ja argumentoida sekä taitoaan ilmaista itseään ja kommunikoida tavoitteellisesti ryhmässä
- tuottaa valmistelua edellyttävän laajan suullisen tuotoksen valitsemastaan aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- kielelliset piirteet vuorovaikutustilanteissa
- menettelytavat erilaisissa keskustelutilanteissa, kuten neuvottelussa, kokouksessa ja väittelyssä
- dialogisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUÄ09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille, 2 op (RUÄ10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.16.3. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla. Vahvistamme luottamusta itseän, jo olemassa olevaan kielitaitoon sekä kykyyn oppia lisää.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilin avulla vahvistamme opiskelijan kielitietoisuutta, opettelemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa ja pohdimme kielitaidon merkitystä opiskelijan omassa elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kieliprofiilin avulla lisäämme tietoisuuttamme kielitaidosta kokonaisuutena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kulttuuri ja mediat, ruotsi, 2 op (RUB103)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme ruotsinkielisiä medioita kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin keskittyen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ruotsinkielisiin medioihin ja kulttuurituotteisiin voidaan tutustua esimerkiksi laatimalla pienimuotoinen pari- tai ryhmätyö itseä kiinnostavasta aiheesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ympäristömme, ruotsi, 2 op (RUB104)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita kurssin aihepiirien näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme ymmärrystämme eri kulttuureista ja elinympäristöistä lukemalla erilaisia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista kirjallisessa muodossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä lukemalla erityyppisiä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opiskelu ja työelämä ruotsin kielellä, 2 op (RUB105)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen
- pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- tulevaisuuden suunnitelmat
- vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- erilaisten hakemusten laatiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohdimme kielitaidon merkitystä yhteiskunnassa sekä oman tulevaisuuden, jatko-opintojen ja työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi hakemusten ja haastattelujen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Kieliprofiilin täydentämisen yhteydessä tulemme tietoisiksi omista vahvuuksistamme ja niistä mahdollisuuksista, joita kielitaito avaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUB106)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monenlaisia suullisia vuorovaikutustilanteita mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista suullisten esitysten ja muiden suullisten harjoitteiden yhteydessä ja valmistautuessamme suulliseen kokeeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan eri kielenkäyttötilanteita ja niille tyypillisiä tapoja käyttää kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUB107)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa rooliaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla aiheeseen liittyviä tekstejä. Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia aktiiviseen vaikuttamiseen paikallisella, yhteiskunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme vastuullista sosiaalisen media käyttöä. Voimme esimerkiksi tutustua joihinkin sosiaalisessa mediassa toimiviin vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Helsingin kaupungin valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RUB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja, laajentaa sanavarastoaan sekä kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektiopinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Projektin alussa sovitaan opintojakson arviointikriteerit ja -menetelmät. Arviointi perustuu kurssin keskeisiin menetelmiin. Arviointivälineinä sopivat esimerkiksi projektityöt, oppimispäiväkirja, opiskelijan työskentelyn jatkuva havainnointi ja vertaisarviointi. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S/H).

Helsingin kaupungin valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson sovitaan arviointikriteerit ja -menetelmät. Arviointi perustuu opintojakson keskeisiin menetelmiin. Mahdollisia tapoja arvioida opiskelijan työskentelyä ovat muun muassa erilaiset kokeet ja oppimistehtävät, itse- ja vertaisarviointi, opettajan ja opiskelijan keskustelu ja opiskelijan työskentelyn havainnointi. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S/H).

Ruotsin lukiostartti, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää ja vahvistaa perustaitojaan ja vankentaa oppimaan oppimisen taitojaan.
- Opiskelija vahvistaa perussanaston ja -rakenteiden osaamistaan.
- Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehityskohteitaan kielenoppijana.
- Opiskelija tutustuu ruotsin opiskelussa käytettäviin digitaalisiin oppimisympäristöihin ja ohjelmiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kielenkäyttö erilaisissa arjen vuorovaikutustilanteissa
- perussanaston ja -rakenteiden harjoittelu
- yhdessä oppiminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa lukio-opiskelun vaatimustasoon ja löytää itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kirjallisia ja suullisia arjen vuorovaikutustaitoja vahvistaen samalla kielen perusrakenteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista jätavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna kieliprofiilia.

Ruotsin nivelopinnot, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pyrkii parantamaan valmiuksiaan ruotsin opiskeluun lukiossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu erityisesti lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joilla on vaikeuksia ruotsin kielen opiskelussa.
- Opiskelija kertaan ja vankentaa kielen eri osa-alueiden hallintaa omien tarpeidensa mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoittelemme kirjallisia ja suullisia vuorovaikutustaitoja vahvistaen samalla kielen perusrakenteita.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija oppii tunnistamaan vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa lukio-opiskelun vaatimustasoon ja löytää itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna kieliprofiilia.

Ruotsin tukioopinnot 1, 1 op (RUB112)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi esimerkiksi täydentää lukion opintosuorituksiaan,
- korottaa hylätyn kurssiarvosanansa ja/tai
- vahvistaa osaamistaan kielen eri osa-alueilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaan ja täydentää opintojaan tarpeen mukaan opettajan kanssa yhdessä sovitulla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa kielenoppijana.
- Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

- Vahvistamme suullisen ja kirjallisen vuorovaikutuksen avulla yhdessä oppimisen taitoja.

Ruotsin kieliopin harjoittelua, 2 op (RUB113)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää asiatyylisen kielen rakenteiden hallintaa.
- Opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään taitojaan kielenoppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt kielen rakenteet ja niiden hallinnan täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoitteleme erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kirjalliseen ja suulliseen ilmaisuun sekä tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Ruotsin kuuntelutaitojen harjoittelua, 2 op (RUB114)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kuullun ymmärtämistaitojaan.
- Opiskelija kehittää sanavarastoaan ja valmiuksiaan kielenoppijana.
- Opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään kuullun ymmärtämistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset puhutun kielen vuorovaikutustilanteet
- ylioppilaskokeen kuunteluosion tehtävätyypit ja niiden erityispiirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoitteleme erilaisten vuorovaikutustilanteiden ymmärtämistä esim. dialogit, reaktiot, erilaiset tunnetilat ja äänensävyt.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kuullun ymmärtämistaitoihin ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Harjoitteleme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esim. kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.
- Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Ruotsin kirjoitustaitojen harjoittelua, 2 op (RUB115)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa taitoaan kirjoittaa erilaisia ruotsinkielisiä tekstejä,
- laajentaa sana- ja ilmaisuväriä,
- ymmärtää eri rekisterien merkityksen kirjallisessa ilmaisussa,
- kehittää taitojaan ilmaista, arvioida ja argumentoida mielipiteitään kirjallisesti ja
- oppii saamansa palautteen avulla arvioimaan ja kehittämään itsenäisesti kirjallista ilmaisuaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tekstilajeihin liittyvää fraseologiaa ja rekistereitä
- eri aihepiireihin liittyvää sanastoa
- ylioppilaskokeen kirjoitelman tehtävyytyypit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kirjalliseen ilmaisuun ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoitteleme monipuolisesti kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
- Harjoitteleme omista kokemuksista, mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista kirjallisin keinoin.
- Harjoitteleme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Harjoitteleme tekstien kirjoittamista eri aihepiireistä.

Ruotsin tukiopinnot 2, 1 op (RUB116)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan kielen eri osa-alueilla,
- tutustuu erilaisiin kielenopiskelutaitoihin ja löytää niiden joukosta itselleen sopivia ja
- arvioi osaamistaan ja asettaa itselleen tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää kielen perusrakenteiden hallintaa opettajan kanssa yhdessä sovitulla tavalla,
- vankentaa oppimaan oppimisen taitojaan ja
- vahvistaa monikielisen oppimisen taitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.
- Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoitteleme kirjallisia ja suullisia vuorovaikutustaitoja vahvistaen samalla kielen perusrakenteiden hallintaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Vahvistamme kielitietoisuutta ja opettelemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa.

Projektiopintoja ruotsiksi, 1 op (RUB117)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin oppimiaan taitoja, laajentaa sanavarastoaan sekä kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.
- Opintojaksoon voi sisältyä oppiainerajat ylittäviä opintokokonaisuuksia, ilmiöpohjaista oppimista, kansainvälistä toimintaa ja/tai se voi tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija hyödyntää toteutuksessa aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja sekä syventää ja laajentaa omaa osaamistaan projektityöskentelyn kautta.

7.16.4. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 29 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta B3-kielenä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 13 § 2 mom.)

Opintojaksot

Ruotsin perustason alkeet 1, 2 op (RUB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ruotsin kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella ruotsin kieltä*
- *hahmottaa ruotsin kielen aseman Suomessa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustason alkeet 2, 2 op (RUB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *vuorovaikutustilanteet arjessa*
- *erilaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustason alkeet 3, 2 op (RUB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *nuorten elämä ja ihmissuhteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*

- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelempa omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelempa kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustaso 1, 2 op (RUB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (RUB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- erilaiset ruotsin puhujat
- tutustuminen Suomeen ruotsiksi
- suomalaiset tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustaso 2, 2 op (RUB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (RUB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustaso 3, 2 op (RUB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (RUB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- ajankohtaiset aiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustaso 4, 2 op (RUB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (RUB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *lukio-opinnot, mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Ruotsin perustaso 5, 2 op (RUB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (RUB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja taitotason A2.1 (taito tuottaa tekstejä) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja, laajentaa sanavarastoaan sekä kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka

koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sociolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestävämmät kulutustottumukset, ovat yksilön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan

asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkastuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan

hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.17.1. Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englantia, 1 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esimerkiksi ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija myös kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittemme lisäksi omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Perehdymme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, englantia, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttämällä eri lähteitä. Arvioimme myös lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, englantia, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisuehdotukset voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/

näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, englanti, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittää kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Englannin lukiostartti, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion aloittava opiskelija kehittää opiskeluvälmiuksiaan.
- Opiskelija täydentää ja vahvistaa perustaitojaan ja vankentaa oppimaan oppimisen taitoja.
- Opiskelija vahvistaa perussanaston ja -rakenteiden osaamistaan.
- Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehityskohteitaan kielenoppijana.
- Opiskelija tutustuu englannin opiskelussa käytettäviin digitaalisiin oppimisympäristöihin ja ohjelmiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kielenkäyttö erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- perussanaston ja -rakenteiden harjoittelu
- yhdessä oppiminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa lukio-opiskelun vaatimustasoon ja löytää itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kirjallisia ja suullisia vuorovaikutustaitoja vahvistaen samalla kielen perusrakenteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Englannin nivelopinnot, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pyrkii parantamaan valmiuksiaan englannin opiskeluun lukiossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu erityisesti lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joilla on vaikeuksia englannin kielen opiskelussa.
- Opiskelija kertaa ja vankentaa kielen eri osa-alueiden hallintaa omien tarpeidensa mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija oppii tunnistamaan vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa lukio-opiskelun vaatimustasoon ja löytää itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoitteleme kirjallisia ja suullisia vuorovaikutustaitoja vahvistaen samalla kielen perusrakenteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofilia.

Englannin tukiopinnot 1, 1 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi täydentää aiempia opintosuorituksiaan.
- Opiskelija voi korottaa hylätyn kurssiarvosanansa.
- Opiskelija voi vahvistaa osaamistaan kielen eri osa-alueilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertoo ja täydentää opintojaan tarpeen mukaan opettajan kanssa yhdessä sovitulla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa kielenoppijana.
- Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

- Suullisen ja kirjallisen vuorovaikutuksen avulla vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia. Formatiiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englannin kirjoitustaitojen harjoittelua, 2 op (ENA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa taitoaan kirjoittaa erilaisia englanninkielisiä asiatyylisiä tekstejä.
- Opiskelija laajentaa sana- ja ilmaisuvarastoaan.
- Opiskelija ymmärtää eri rekisterien merkityksen kirjallisessa ilmaisussa.
- Opiskelija kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.
- Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista, arvioida ja argumentoida mielipiteitään kirjallisesti.
- Opiskelija oppii saamansa palautteen avulla arvioimaan ja kehittämään itsenäisesti kirjallista ilmaisuaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tekstilajeihin liittyvää fraseologiaa ja rekistereitä
- ylioppilaskokeen kirjoitelman tehtävätyypit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kirjalliseen ilmaisuun ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoittemme monipuolisesti kirjallisia vuorovaikutustilanteita.
- Harjoittemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista kirjallisin keinoin.
- Harjoittemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Harjoittemme tekstien kirjoittamista eri aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia. Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englannin kieliopin harjoittelua, 2 op (ENA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää asiatyylisen kielen rakenteiden hallintaa.
- Opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään taitojaan kielenoppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt kielen rakenteet ja niiden hallinnan täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoittelemme erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kirjalliseen ja suulliseen ilmaisuun sekä tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia. Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englannin kuuntelutaitojen harjoittelua, 2 op (ENA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kuullun ymmärtämistaitojaan.
- Opiskelija kehittää sanavarastoaan ja valmiuksiaan kielenoppijana.
- Opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään kuullun ymmärtämistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset puhutun kielen vuorovaikutustilanteet
- ylioppilaskokeen kuunteluosion tehtävätyypit ja niiden erityispiirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme erilaisten vuorovaikutustilanteiden ymmärtämistä esim. dialogit, reaktiot, erilaiset tunnetilat ja äänensävyt.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kuullun ymmärtämistaitoihin ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen. Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esim. kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia. Formatiiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englannin tukiopinnot 2, 1 op (ENA17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan kielen eri osa-alueilla.
- Opiskelija tutustuu erilaisiin kielenopiskelutaitoihin ja löytää niiden joukosta itselleen sopivia.

- Opiskelija arvioi osaamistaan ja asettaa itselleen tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää kielen perusrakenteiden hallintaa opettajan kanssa yhdessä sovitulla tavalla.
- Opiskelija vankentaa oppimaan oppimisen taitojaan.
- Opiskelija vahvistaa monikielisen oppimisen taitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.
- Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoittelemme kirjallisia ja suullisia vuorovaikutustaitoja yhdessä vahvistaen samalla kielen perusrakenteiden hallintaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Vahvistamme kielitietoisuutta ja opettelemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Projektio-pintoja englanniksi, 1 op (ENA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin oppimiaan taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee englannin kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.
- Opintojaksoon voi sisältyä oppiainerajat ylittäviä opintokokonaisuuksia, ilmiöpohjaista oppimista, kansainvälistä toimintaa ja/tai se voi tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija hyödyntää toteutuksessa aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja sekä syventää ja laajentaa omaa osaamistaan projektityöskentelyn kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

7.17.2. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2)

Tavoitteet

Latinan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin sanastoa ja muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmaisuja*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helpohkoa autenttista tekstiä, osaa hankkia uutta tietoa tutuista aiheista ja osaa jonkin verran päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB201)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB21), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa lauseopin osaamistaan*
- *harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- *antiikin vapaa-aika*
- *antiikin roomalaisnuorten kasvatus ja koulunkäynti*
- *antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin kasvatustavoitteisiin sekä pohdimme niiden antamia valmiuksia kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB202)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB22), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan*
- *tutustuu etruskeihin.*

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- *Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut*
- *Rooman historian käännekohdat*
- *Rooman kehittyminen maailmanvallaksi*
- *roomalainen aikakäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eettisiin kysymyksiin Rooman historiassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme Rooman hallintoon sen eri vaiheissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme etruskeihin ja pohdimme heidän vaikutustaan Roomaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB203)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB23), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta
- tutustuu runomitoista heksametriin.

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- Rooman historian merkkihenkilöitä
- roomalaiset hyveet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemusta ja vertaamme sen piirteitä omaan yhteiskuntaamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien ja toisten tunteiden sekä näkemysten kautta vuorovaikutustaitoja tutustuen samalla roomalaisiin hyveisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme kulttuurintuntemusta pohtimalla merkkihenkilöiden vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB204)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB24), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa*
- *monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista*
- *tutustuu lyyrisiin runomittoihin.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- *antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme*
- *antiikin tieteet ja taiteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme monilukutaitoa tulkitsemalla monenlaisia tekstejä, muun muassa antiikin runoutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme antiikin tieteenaloihin ja taiteeseen sekä pohdimme niiden vaikutusta muihin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB205)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB25), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*
- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme lauseopin tuntemustamme ja harjoitteleme tekstien tulkitsemista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemustamme esimerkiksi perhejärjestelmästä ja naisten oikeuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme elämän suuria kysymyksiä antiikista säilyneiden tekstien kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemustamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB206)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB26), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme latinan kielen eri kehitysvaiheisiin antiikin jälkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme käsityksiä hyvästä elämästä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme latinan käyttöön muilla tieteenaloilla, esimerkiksi teologiassa, lääketieteessä ja biologiassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB207)

Opintojakson moduulit

- Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB27), Valinnainen

Tavoitteet

Epiikkaa ja lyriikkaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu analysoimaan tekstejä kieliopillisesti ja sisällöllisesti
- vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa
- syventää osaamistaan runomitoista ja runoilta tyypillisestä kielestä.

Keskeiset sisällöt

Epiikkaa ja lyriikkaa

- epiikan ja lyriikan mestareita ja heidän tuotantoaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme tekstien kieliopillista ja sisällöllistä analyysiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme runouden tuntemustamme ja pohdimme antiikin runouden vaikutusta myöhempään runouteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB208)

Opintojakson moduulit

- Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB28), Valinnainen

Tavoitteet

Retoriikkaa ja filosofiaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu analysoimaan tekstejä kielipöillisesti ja sisällöllisesti*
- *vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa*
- *tutustuu antiikin puhetaitoon ja filosofiaan.*

Keskeiset sisällöt

Retoriikkaa ja filosofiaa

- *antiikin puhujia ja filosofeja heidän henkilöhistoriansa ja kirjallisen tuotantonsa valossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin puhujien yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumme puhujien käyttämiin tyylikeinoinhin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme antiikin filosofiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Refleктоimme antiikista periytyvää kulttuuri-identiteettiämme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (LAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.3. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3)

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB301)

Opintojakson moduulit

- Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Ikkunat auki antiikkiin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kertomaan itsestään perusasioita latinaksi*
- *tutustuu kielen keskeisiin piirteisiin*
- *tutustuu antiikin kulttuuriin ja latinan kieleen nykyajan näkökulmasta*
- *ymmärtää latinan kielen aseman Euroopan kielten joukossa ja erityisesti romaanisissa kielissä.*

Keskeiset sisällöt

Ikkunat auki antiikkiin

- *Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin*
- *antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme Italiaan, latinan kielen kehitykseen ja antiikin kulttuuriin sekä vertailemme niitä Suomeen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Antiikin elämää, 2 op (LAB302)

Opintojakson moduulit

- Antiikin elämää, 2 op (LAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Antiikin elämää

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kielitietoisuuttaan ja oppii käyttämään kieliopillisia käsitteitä*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja lisää muoto-opin osaamistaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin elämään antiikin aikaisessa kaupungissa.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin elämää

- *yksityinen ja julkinen elämä antiikissa*
- *työnteko antiikissa*
- *orjuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme orjuuteen ja arvioimme sen vaikutusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin yhteiskuntaan ja joihinkin siellä käytettyihin vaikuttamiskeinoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jatkamme tutustumista antiikin kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB303)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa lauseopin osaamistaan
- harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- antiikin vapaa-aika
- antiikin roomalaisnuorten kasvatustavoitteet ja koulunkäynti
- antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin kasvatustavoitteisiin sekä pohdimme niiden antamia valmiuksia kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB304)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan
- tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan
- tutustuu etruskeihin.

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- Rooman varhishistoria ja siihen liittyvät tarut
- Rooman historian käännekohdat
- Rooman kehittyminen maailmanvallaksi
- roomalainen aikakäsitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eettisiin kysymyksiin Rooman historiassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme Rooman hallintoon sen eri vaiheissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme etruskeihin ja pohdimme heidän vaikutustaan Roomaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB305)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta
- tutustuu runomitoista heksametriin.

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- Rooman historian merkkihenkilöitä
- roomalaiset hyveet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemusta ja vertaamme sen piirteitä omaan yhteiskuntaamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien ja toisten tunteiden sekä näkemysten kautta vuorovaikutustaitoja tutustuen samalla roomalaisiin hyveisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme kulttuurintuntemusta pohtimalla merkkihenkilöiden vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB306)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa*
- *monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista*
- *tutustuu lyyrisiin runomittoihin.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- *antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme*
- *antiikin tieteet ja taiteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme monilukutaitoa tulkitsemalla monenlaisia tekstejä, muun muassa antiikin runoutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme antiikin tieteenaloihin ja taiteeseen sekä pohdimme niiden vaikutusta muihin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB307)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*
- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme lauseopin tuntemustamme ja harjoitteleme tekstien tulkitsemista

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemustamme esimerkiksi perhejärjestelmästä ja naisten oikeuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme elämän suuria kysymyksiä antiikista säilyneiden tekstien kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemustamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB308)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme latinan kielen eri kehitysvaiheisiin antiikin jälkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme käsityksiä hyvästä elämästä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme latinan käyttöön muilla tieteenaloilla, esimerkiksi teologiassa, lääketieteessä ja biologiassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (LAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formattiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija

tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.4. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Italian perustason alkeet 1, 2 op (IAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason alkeet 2, 2 op (IAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueen kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelijaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla a oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielit opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelijaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden a oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielit opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 1, 2 op (IAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 2, 2 op (IAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 3, 2 op (IAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 4, 2 op (IAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 5, 2 op (IAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (IAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.5. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ranska, 1 op (RAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*

- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätäytylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana ja perehdymme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, ranska, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*

- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoitteleme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukiossa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ranska, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, ranska, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kertaa ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.17.6. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

522

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueilta kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessä ja formatiivisessä arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektioinnit voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija

tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.7. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, saksa, 1 op (SAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Lisäksi harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehysten pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoidulla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella

- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana sekä perehdymme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, saksa, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*

- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, saksa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, saksa, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.

- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.17.8. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kielipro

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimia tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Pehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.9. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, venäjä, 1 op (VEA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Venäjän kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvailen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttäen reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielienopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana ja perehdymme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, venäjä, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestäväään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, venäjä, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, venäjä, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet

- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/

näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähteiden työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Venäjän kieliopin harjoittelua, 2 op (VEA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää asiatyylisen kielen rakenteiden hallintaa.
- Opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään taitojaan kielenoppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt kielen rakenteet ja niiden hallinnan täydentäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Harjoittelemme erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa kirjalliseen ja suulliseen ilmaisuun sekä tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia. Formatiiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.17.10. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja

kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kielipr

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimia tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.11. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, arabia, B3-oppimäärä (VKARB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Arabian perustason alkeet 1, 2 op (ARB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustason alkeet 2, 2 op (ARB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustason alkeet 3, 2 op (ARB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 1, 2 op (ARB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- kehittää kirjoitustaitoaan
- oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 2, 2 op (ARB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 3, 2 op (ARB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 4, 2 op (ARB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 5, 2 op (ARB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ARB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella. Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.12. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (VKEAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, espanja, 1 op (EAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehysten pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*

- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Perehdymme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, espanja, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*

- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin sekä harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, espanja, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisuehdotukset voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, espanja, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin oppittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.

- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kielipr

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.17.13. Vieraat kielet, espanja, B2-oppimäärä (VKEAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii

vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.14. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (VKEAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja

kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.15. Vieraat kielet, englantia, B1-oppimäärä (VKENB1)

Oppiaineen tehtävä

Lukioasetuksen (810/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan on mahdollista opiskella vierasta kieltä myös B1-oppimääränä, mikäli lukioasetuksen mukaiset edellytykset A-kielen opiskelusta sekä toisen kotimaisen kielen opiskelusta täyttyvät. Vieraan kielen B1-oppimäärän opetussuunnitelma laaditaan paikallisesti toisen kotimaisen kielen B1-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englanti, 1 op (ENB101)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään englannin kielen taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa niin että hän painottaa suullista viestintää.
- Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja.
- Opiskelija syventää tietämystään suomen ja englannin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista ja pystyy suhteuttamaan englannin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laatii tai täydentää omaa kieliprofiiliaan sekä asettaa itselleen tavoitteita opintojaksolle.
- Kielitietoisutta, monikielisyyttä ja kielten välisiä suhteita tarkastellaan.
- Opiskelija pyrkii löytämään ja hyödyntämään omaa oppimistaan edistävien työkaluja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan omia vahvuuksiamme, jotka liittyvät kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla. Vahvistamme luottamusta itseensä, jo olemassa olevaan kielitaitoon ja kykyyn oppia lisää.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilin avulla vahvistamme opiskelijan kielitietoisuutta, opetlemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa ja pohdimme kielitaidon merkitystä omassa elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kieliprofiilin avulla lisäämme tietoisuuttamme kielitaidosta kokonaisuutena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Englannin kieli arjessani, 3 op (ENB102)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija osaa kertoa englanniksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen.
- Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan englanniksi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisen arvioinnin taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee englannin kielen käyttöä arkipäiväänsä liittyvissä vuorovaikutustilanteissa (oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö).
- Käsitellään yksilön ja yhteisön hyvinvointia, ja ääntämisen harjoittelu on tärkeässä osassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös Helsingin monikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuri ja mediat, englantia, 2 op (ENB103)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee englanninkielisen maailman kulttuuri-ilmiöitä ja medioita sekä osaa hyödyntää englanninkielisiä lähteitä tiedonhaussa.
- Opiskelija pystyy seuraamaan englanninkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme erilaisia kulttuuri-ilmiöitä englanninkielisessä maailmassa, englanninkielisiä medioita ja opiskelijoita kiinnostavia ajankohtaisia aiheita englanniksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme englanninkielisiä medioita kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin keskittyen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Englanninkielisiin medioihin ja kulttuurituotteisiin voidaan tutustua esimerkiksi laatimalla pienimuotoinen pari- tai ryhmätyö itseä kiinnostavasta aiheesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ympäristömme, 2 op (ENB104)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia.
- Opiskelija harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan, jolloin aiheena on mielipiteen ilmaisu.
- Opiskelija pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin opintojakson aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustumme kulttuuriseen moninaisuuteen, erilaisiin elinympäristöihin ja ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin opiskelijoiden näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita kurssin aihepiirien näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme ymmärrystämme eri kulttuureista ja elinympäristöistä lukemalla erilaisia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista kirjallisessa muodossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä lukemalla erityyppisiä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli opiskelu- ja työelämässä, 2 op (ENB105)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen.
- Opiskelija pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme opiskelua, ammatteja ja työelämää opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta.
- Opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmat sekä eri vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään sekä itsenäistyvän nuoren elämänhallintaan, ovat myös tarkastelun kohteena.
- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan tulevaisuuden tarpeitaan varten sekä harjoittelee erilaisten hakemusten laatimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohdimme kielitaidon merkitystä yhteiskunnassa sekä oman tulevaisuuden, jatko-opintojen ja työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi hakemukset ja haastattelut.

Hyvinvointiosaaminen

Kieliprofiilin täydentämisen yhteydessä tulemme tietoisiksi omista vahvuuksistamme ja niistä mahdollisuuksista, joita kielitaito avaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Viesti ja vaikuta puhuen, englanti, 2 op (ENB106)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa puhumisen sujuvuutta ja tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen.
- Opiskelija tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa näistä palautetta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme eri vuorovaikutustilanteita ja dialogin rakentamista.
- Havainnoimme puhumisen eri piirteitä ja tarjoamme aitoja englanninkielisiä kontakteja monipuolisesti opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monenlaisia suullisia vuorovaikutustilanteita mahdollisesti myös Helsingin monikielistä ympäristöä hyödyntäen. Lisäksi harjoittelemme myös palautteen antamista

ja vastaanottamista suullisten esitysten ja muiden suullisten harjoitteiden yhteydessä ja valmistautuessamme suulliseen kokeeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan eri kielenkäyttötilanteita ja niille tyypillisiä tapoja käyttää kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENB107)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa englannin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille.
- Opiskelija laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan englannin kielellä.

- Opiskelija tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan englannin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme kestävästä kehityksestä ja elämäntapaa erityisesti opiskelijan näkökulmasta.
- Tarkastelemme sananvapautta sekä eettisyyttä ja vastuullisuutta sosiaalisen median käytössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa rooliaan kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla aiheeseen liittyviä tekstejä. Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia aktiiviseen vaikuttamiseen paikallisella, yhteiskunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme vastuullista sosiaalisen median käyttöä. Voimme esimerkiksi tutustua sosiaalisessa mediassa toimiviin vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.
- Opintojaksossa voidaan hyödyntää koulun ilmiöitä ja/tai kansainvälistä toimintaa tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja häntä autetaan niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennämme jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla.
- Perehdymme ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelemmekin niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.17.16. Vieraat kielet, englantia, B3-oppimäärä (VKENB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Englannin perustason alkeet 1, 2 op (ENB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustason alkeet 2, 2 op (ENB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustason alkeet 3, 2 op (ENB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoitella omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitella kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 1, 2 op (ENB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 2, 2 op (ENB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 3, 2 op (ENB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 4, 2 op (ENB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 5, 2 op (ENB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Projektio-pinnot voivat sisältyä lukion ilmiöihin ja/tai kansainväliseen toimintaan tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla projektin oman kiinnostuksensa mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös ohjata opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Perehdytään ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.17. Vieraat kielet, italia, B2-oppimäärä (VKIAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 1, 2 op (IAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 2, 2 op (IAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 3, 2 op (IAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 4, 2 op (IAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 5, 2 op (IAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason jatko 1, 2 op (IAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason jatko 2, 2 op (IAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (IAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.18. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, japani, B3-oppimäärä (VKJPB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Japanin perustason alkeet 1, 2 op (JPB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustason alkeet 2, 2 op (JPB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itsen uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustason alkeet 3, 2 op (JPB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 1, 2 op (JPB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- kehittää kirjoitustaitoaan
- oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 2, 2 op (JPB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 3, 2 op (JPB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 4 , 2 op (JPB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 5, 2 op (JPB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (JPB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.19. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, A-oppimäärä (VKKIA)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Aasian ja Afrikan kielten A-oppimäärän opetussuunnitelma laaditaan paikallisesti muiden vieraiden kielten A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, kiina, 1 op (KIA101)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan.
- Opiskelija syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä.
- Opiskelija soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja.
- Opiskelija oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä.
- Opiskelija pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon A2.2-B1.1.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esimerkiksi ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Lisäksi opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kiinan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (KIA102)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta.
- Opiskelija kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan.
- Opiskelija vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan.
- Opiskelija syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tunteuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiiriä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisen välineenä, 2 op (KIA103)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä.
- Opiskelija pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä.
- Opiskelija vahvistaa taitoa käyttäen reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (KIA104)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin.
- Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.
- Opiskelija hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Lisäksi tutustumme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, kiina, 2 op (KIA105)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja.
- Opiskelija kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestäväää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestäväään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielienopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (KIA106)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille.
- Opiskelija rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.
- Opiskelija kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, kiina, 2 op (KIA107)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta.
- Opiskelija kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.
- Opiskelija osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat (paikallisia) ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta (esim. Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, kiina, 2 op (KIA108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä.
- Opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan.
- Opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja.
- Opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin

- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat myös valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIA109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.20. Vieraat kielet, kiina, B2-oppimäärä (VKKIB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa

kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason jatko 1, 2 op (KIB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason jatko 2, 2 op (KIB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessä ja formatiivisessä arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.21. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, B3-oppimäärä (VKKIB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittämään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Kiinan perustason alkeet 1, 2 op (KIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason alkeet 2, 2 op (KIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelempa omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoidamalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- kehittää kirjoitustaitoaan
- oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.22. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (VKRAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/

näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakuja, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.23. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (VKSAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/

näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakuja, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.24. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VKVEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/

näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakuja, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.17.25. Vieraat kielet, viro, A-oppimäärä (VKVIA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, viro, 1 op (VIA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*

- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Viron kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutus, 3 op (VIA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Lisäksi harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VIA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VIA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, viro, 2 op (VIA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/ näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VIA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin sekä harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, viro, 2 op (VIA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemuksiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, viro, 2 op (VIA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VIA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.17.26. Vieraat kielet, viro, B3-oppimäärä (VKVIB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Viron perustason alkeet 1, 2 op (VIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustason alkeet 2, 2 op (VIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueen kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustason alkeet 3, 2 op (VIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 1, 2 op (VIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 2, 2 op (VIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 3, 2 op (VIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 4, 2 op (VIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 5, 2 op (VIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VIB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.18. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävänsä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista

- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso linkittyy hyvinvointiosaamiseen suomalaisen yhteiskunnan moninaisuuden kautta. Opintojaksossa pohdimme yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä käsittelemme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan muotoutumista ja toimintaa vertaamalla sitä muihin hyvinvointivaltiomalleihin. Suomalaisen yhteiskunnan toiminnan ymmärtäminen edistää opiskelijan hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteiskunnan jäseneksi. Opiskelija tutustuu poliittiseen päätöksentekoon, julkisiin palveluihin, sosiaalipolitiikkaan ja taloudellisesti kestävään kuluttajuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja. Harjoittelemme asiaperusteista argumentaatiota keskusteluissa, väittelyissä ja esseevastauksissa. Työtavoilla pyritään vahvistamaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä sekä tukemaan työelämätaitojen kehittymistä. Sananvapauden merkityksen korostuminen erilaisia historiallisia ja nykypäivän yhteiskuntia vertailemalla on olennainen osa vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen. Tämän tiedon pohjalta opiskelija pystyy muodostamaan perusteluja tulkintoja ja päätelmiä, jotka perustuvat

käytettävissä olevaan tutkimustietoon ja tieteenalan tapaan rakentaa tietoa. Opiskelija käyttää opintojaksossa keskeisiä yhteiskuntatiedon käsitteitä sekä harjoittelee vastuullisen kansalaisen taitoja seuraamalla yhteiskunnallista keskustelua ja osallistumalla siihen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan kyky nähdä suomalaisen yhteiskunnan muutos ihmisen toiminnan seurauksena vahvistuu opintojakson aikana. Opiskelija hahmottaa omat mahdollisuutensa vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan ymmärrys siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävästä elämäntavasta, vahvistuu. Tätä tietämystä opiskelija tarvitsee matkalla kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee välillisesti esiin yhteiskunnallisen moninaisuuden kautta ja näkyy esimerkiksi suomalaisen yhteiskunnan muutoksessa. Pohdimme identiteettipoliittisia ja kulttuurisia jakolinjoja, mikä auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnassa käytävää keskustelua kansallisista ja kulttuuriin liittyvistä teemoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arvioiminen ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävä talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää opiskelijan omaa hyvinvointia. Opiskelija perehtyy opintojaksossa esimerkiksi verotukseen, säästämiseen, kuluttamiseen sekä oman talouden ymmärtämiseen ja hallintaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Painotamme tässä opintojaksossa monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoittelemme asiaperusteista argumentointia. Opiskelijan vuorovaikutusosaamista vahvistetaan esimerkiksi laatimalla opintojakson sisällöistä pohdiskelevia esseevastauksia tai harjoittelemalla perustelemaan erilaisia talouspoliittisia linjoja. Opiskelussa käytetään työmuotoja, jotka vahvistavat opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taloustiedon opintojakson lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, minkä pohjalta opiskelija pystyy muodostamaan perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Tulkinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalan tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelija käyttää keskeisiä taloustieteiden käsitteitä ja harjoittelee eri tieteenaloille tyypillisiä tekstitaitoja sekä tilastojen ja kuvioiden tulkintaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taloustieto vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävästä elämäntavasta. Opiskelija vahvistaa ymmärtämystään esimerkiksi talouskasvun mahdollisuuksista ja rajoista, talouden ympäristövaikutuksista ja kiertotaloudesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taloustieto tarkastelee keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota erityisesti ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Opintojaksossa opiskelija perehtyy taloudellisen globalisaation kehitykseen ja vaikutuksiin sekä Suomeen osana globaalia taloutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Yhteiskuntaopin opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittämiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arviointi ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuustympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin ymmärtämistä ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden Euroopassa. Opiskelija tutustuu eurooppalaiseen identiteettiin ja globaaliin kansalaisuuteen sekä ymmärtää Suomen osana Eurooppaa ja globaalia maailmaa. Opiskelija tutustuu turvallisuuden käsitteeseen ja ymmärtää Suomen turvallisuuspolitiikan osana laajempaa eurooppalaista turvallisuusympäristöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Painotamme opintojaksossa monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoittelemme asiaperusteista argumentointia. Opiskelija harjoittelee erilaisten tekstien tuottamista ja tutustuu sananvapauden ajankohtaiseen tilaan. Opintojaksossa käytämme työmuotoja, jotka harjoittavat opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme yhteiskuntatieteiden käsitteisiin ja käytämme niitä. Opiskelijan kyky tulkita yhteiskunnallista keskustelua ja osallistua siihen vastuullisesti vahvistuu. Opiskelija tutustuu informaatiovaikuttamiseen ja tunnistaa, milloin itse on vaikuttamisen kohteena sekä harjoittelee lähdekritiikkiä erilaisia mediatekstejä tulkittaessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat vaikutusmahdollisuutensa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin. Opiskelija tutustuu eurooppalaisen yhdentymisen historiaan ja verkottuneeseen maailmaan. Opiskelija ymmärtää kansalaisen vaikutusmahdollisuudet Euroopassa ja hahmottaa kansainvälisen vaikuttamisen pelisääntöjä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävästä elämäntavasta sekä paikallisesti että globaalisti. Opintojaksossa tarkastelemme globaalia taloutta ja sen kehitystä, kansainvälistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä erilaisten yhteiskuntien toimintaa. Opiskelija tunnistaa globalisaation vaikutukset ympäristölle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on verkottuneen maailman tarkastelu ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Opiskelija ymmärtää globalisaatiokehityksen hyödyt ja haitat sekä vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Yhteiskuntaopin opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arviointi ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoireus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle mahdollisuudet pohtia omaa rooliaan yhteiskunnassa ja yhteiskunnallista sekä yksilötason vastuuta yhteiskunnan jäsenenä. Opiskelijoille tulevat tutuksi yhteiskunnan pelisäännöt ja kansalaisen perusoikeudet. Toisaalta myös omaan hyvinvointiin vaikuttavat taidot, kuten työsopimuksen laadinta tai kuluttajasuojan tunteminen kuuluvat opintojakson sisältöihin. Lakitieto tukee opiskelijan elämänhallinnan taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytämme esimerkitapauksia apuna asiasisältöjen avaamisessa, ja opiskelija pääsee syventymään keskusteluun erilaisten esimerkkien pohjalta. Harjoittelemme oikeustieteen termeihin perustuvaa argumentointia. Yksi mahdollinen työtapa on vierailu käräjäoikeuden istunnossa, jossa havainnoidaan tunnilla opittua oikeassa ympäristössä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lakitieto perustuu tarkkaan käsitteistöön ja kielenkäyttöön, johon opintojaksossa tutustutaan. Esimerkkeinä olevia oikeustapauksia lähestytään tarkasti perusteltujen päätelmien avulla oikeustieteen lähtökohdista käsin. Oikeustapausten pohdinta kehittää opiskelijan luovaa ajattelua, argumentointitaitoja ja ongelmanratkaisukykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaa lähestytään oikeusjärjestelmän ja lainsäädännön näkökulmasta käsin. Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kehitystä kohti vastuullista yhteiskunnallista toimijuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lakitieto nostaa esille eettisiä ongelmia, joihin pohdimme ratkaisuja. Ympäristölainsäädäntöä sivutaan kurssilla ja ympäristöstä huolehtiminen nousee esille perusoikeuksien käsittelyn yhteydessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustumme Suomen oikeusjärjestelmään, jota käsitellään osana oikeusvaltiota ja demokraattista yhteiskuntaa. Opiskelija oppii tuntemaan Suomen oikeusjärjestelmän historiallisen taustan. Opiskelija ymmärtää Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten vaikutuksen suomalaiseen lainsäädäntöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Yhteiskuntaopin opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arvioiminen ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen keskeisten asiasisältöjen osaamista ja oppiaineelle ominaisten opiskelutaitojen hallintaa. Opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät opintojaksoittain ja ne tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt määritellään opetusryhmän kanssa opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Maailma nyt, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan keskeisimmistä yhteiskuntaopin sisällöistä median seurannan kautta.
- Opiskelija oppii tulkitsemaan kriittisesti mediaa ja tekemään tiedonhakuja sekä taustoittamaan ajankohtaisia ilmiöitä.
- Oppiaineet ylittävän tiedon soveltaminen yhteiskuntaopin tehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteiskuntaopin pakolliset ja syventävät sisällöt media näkökulmasta käsin.
- Yhteiskuntaopin ja median suhde.
- Vallankäytön tarkastelu kriittisesti myös median kautta.
- Muuttuvan maailman megatrendien tarkastelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ammentaa tietoja eri lähteistä ja eri muodoissa esitettyä yhteiskunnallista tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yhteiskuntaopin nivelopinnot, 1 op (YH08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä yhteiskuntaopin oppiaineen keskeisiin käsitteisiin ja tehtävätyyppeihin.
- Opintojakson tavoitteena on tukea ja helpottaa yhteiskuntaopin opiskelua lukiotasolla.
- Opintojaksolla opiskelija tutustuu yhteiskuntaopin tieteenalalle tyypilliseen tapaan etsiä ja tuottaa tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion oppimäärään valmistavat keskeiset käsitteet ja sisällöt yhteiskuntaopissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yhteiskuntaopin nivelopinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.19. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot (MOS)

Oppiaineen tehtävä

Helsingin kaupungin lukioiden opiskelija voi suorittaa myös muiden oppilaitosten opintoja. Tällaisia oppilaitoksia ovat esimerkiksi korkeakoulut, muut toisen asteen oppilaitokset ja vapaan sivistystyön oppilaitokset. Näissä oppilaitoksissa hyväksytysti suoritettujen opintojen on mahdollista lukea osaksi lukion oppimäärää. Myös ulkomailla esimerkiksi vaihto-oppilasvuoden aikana suoritettujen opintojen voidaan sisällyttää lukio-opintoihin. Opiskelijoiden muualla hankkimaa osaamista tehdään tällä tavalla näkyväksi ja samalla vähennetään opintojen päällekkäisyyttä. Johonkin oppiaineeseen suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi kyseisen oppiaineen opintoja. Muissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen -oppiaineeseen tunnustetaan opintoja, joita ei voi sijoittaa muihin oppiaineisiin.

Oppiaineen tehtävänä on vahvistaa ja syventää opiskelijan yleissivistystä. Opiskelijalle on luontevaa hankkia osaamista oppilaitoksen ulkopuolelta muiden oppilaitosten tarjonnasta. Lisäksi muualla suoritettujen opintojen kehittäminen edistää opiskelijan jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia sekä laaja-alaista osaamista.

Muissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen avulla opiskelijaa autetaan löytämään omat kiinnostuksen kohteensa sekä tunnistamaan vahvuutensa ja käyttämään niitä. Opiskelijan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taidot kehittyvät. Samalla opiskelija saa jatko-opinnoissa tarvittavia valmiuksia. Opinnit antavat lukiolaisille tietoa ja kokemuksia jatko-opinnoista ja sujuvoittavat opiskelijoiden siirtymistä niihin. Ulkomailla suoritettujen opintojen lisäksi lisäävät kansainvälisyysvalmiuksia ja kulttuuriosaamista.

Tavoitteet

Muissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tai syventää osaamistaan

- löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa
- saa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen
- saa kokemuksia opinnoista muissa oppilaitoksissa
- saa tietoa ja kokemuksia jatko-opinnoista
- voi suorittaa lukio- ja jatko-opintoja hyödyttäviä opintoja.

Osaamisen arviointi

Opiskelija todentaa osaamistaan todistuksilla tai Opintopolku-palvelun kautta. Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Muulla suoritettujen opintojen tunnustamisesta ja sijoittamisesta käydään keskustelua opiskelijan kanssa, jotta voidaan huomioida opiskelijan oppimistavoitteet ja opintosuunnitelma.

Johonkin oppiaineeseen suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi kyseisen oppiaineen opintoja. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen tarkennetaan opetussuunnitelman luvussa 5.2.5.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija suorittaa opintoja muissa oppilaitoksissa omien kiinnostuksen kohteidensa ja vahvuuksiensa perusteella. Hän tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä voi laajentaa tai syventää osaamistaan näiden pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelija kehittää myös kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta, opiskelee vieraita kieliä tai käy opintoja ulkomailla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritetuissa opinnoissa opiskelija pääsee tutustumaan esimerkiksi korkeakouluopiskeluun tai osaamisen kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa. Samalla hän vahvistaa oppimaan oppimisen taitoaan ja jatko-opintovalmiuksiaan. Opinnoissa opiskelija oppii erilaisia tiedonhankinta- ja esittämistapoja sekä harjaantuu käyttämään niitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tarjoavat opiskelijalle kokemuksia elinikäisestä oppimisesta ja aktiivisesta kansalaisuudesta. Ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Hänellä on mahdollisuus vahvistaa kansainvälistä osaamistaan opiskelemalla ulkomailla tai Suomessa. Muissa oppilaitoksissa suoritettavat vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Opintojaksot

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Korkeakouluissa suoritettavat opinnot, 1 op (MOS01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tietoa ja kokemuksia korkeakouluopinnoista.
- Opiskelija kehittää opiskelutaitojaan ja jatko-opintovalmiuksiaan.
- Opiskelija saa tukea jatko-opintovalintoihinsa.
- Opiskelija voi suorittaa jo lukion aikana lukio- ja jatko-opintoja hyödyttäviä opintoja.
- Opintojaksoon tunnustetaan ja sijoitetaan yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa hyväksytysti suoritettuja opintoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Korkeakoulut määrittelevät kunkin opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Korkeakouluissa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelija kehittää myös kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija suorittaa opintoja korkeakouluissa omien kiinnostuksen kohteidensa perusteella. Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä laajentaa ja syventää osaamistaan. Opiskelija saa myös tukea jatko-opintopolkunsa hahmottamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Korkeakouluissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittämisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin ja syventää tietämystään eri tieteenaloista. Hän harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja ja harjaantuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja jatko-opintovalmiuksiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettavat opinnot, 1 op (MOS02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnustetaan ja sijoitetaan muissa toisen asteen oppilaitoksissa hyväksytysti suoritettuja opintoja. Opiskelija on voinut suorittaa opintoja esimerkiksi toisessa lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toisen asteen oppilaitokset määrittelevät opintojaksojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Ammatillisessa koulutuksessa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Esimerkiksi vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Ulkomailta suoritettavat opinnot, 1 op (MOS03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija löytää omat kiinnostuksen kohteensa.
- Opiskelija saa kokemuksia ulkomailta opiskelusta.
- Opiskelija laajentaa osaamistaan toisen maan opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät kohdemaan oppilaitoksen opetustarjonnasta riippuen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja vieraassa yhteiskunnassa toimiessaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta ulkomailta.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ulkomailta suoritettavat opinnot mahdollistavat eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen ja teemojen tarkastelun myös kansainvälisestä näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Vapaassa sivistystyössä suoritettavat opinnot, 1 op (MOS04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnistetaan ja sijoitetaan vapaassa sivistystyössä hyväksytysti suoritettuja opintoja. Opintoja on voinut suorittaa esimerkiksi kansalaisopistossa, kansanopistossa tai kesäyliopistossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppilaitokset määrittelevät opintojaksojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Esimerkiksi vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

7.20. Opinto-ohjaus (OPO)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolittietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutuslavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunniteluun ja –hallintaan sekä koulutuksiin ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunniteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunniteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuusiaan, osaamisiaan ja kiinnostuksiaan
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen osana omia suunnitelmiaan
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen sekä työtavat
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään
- tunnistaa lukion ulkopuolella hankittua osaamistaan osaksi opintosuunnitelmaansa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto-, sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen-, ja elämäntaitojen hallintataidot, minäpystyvyys ja toimintakyky
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opiskelija tunnistaa vuorovaikutusosaamisen tärkeäksi osaksi opiskelu- ja työelämässä tarvittavia taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa korostuu hyvinvointiosaaminen, joka todentuu yksilön opiskelukykyä edistämällä. Autamme opiskelijaa ymmärtämään, että hän itse voi vaikuttaa opiskelukykyynsä. Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään hyvinvointiosaamistaan. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Monitieteinen ja luova osaaminen tulee esiin tässä opintojaksossa siten, että opiskelija saa mahdollisuuksia yhdistää muualla hankittua osaamistaan osaksi lukio-opintoja. Opiskelija ymmärtää, että oppimista tapahtuu lukioympäristön ulkopuolella, ja hän tunnistaa hankkimaansa osaamista. Näitä tietoja ja taitoja hän oppii hyödyntämään eri ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojakson arvioinnissa vahvistetaan vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa myös osissa lukio-tutkinnon aikana.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa
- syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta
- tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan

- tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin
- tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen
- tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja
- osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.
- Opiskelija saa kokemuksia yhteistyöstä eri tieteenalojen välillä.
- Opiskelija saa kokemuksia yhteistyöstä lukion keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakoitiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii elämään epävarmuuden, muutosten ja yllätysten maailmassa. Opiskelija kehittää kykyään suunnitella omaa tulevaisuuttaan sekä kykyään nähdä mahdollisuuksia muuttuvissa ja yllättävissä tilanteissa. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan ja arvioi sitä suhteessa omiin jatko-opinto- ja tulevaisuuden suunnitelmiinsa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee esiin vertaisohjaajuudessa. Opiskelijat voivat esimerkiksi pienryhmissä keskustella omista ura- ja jatko-opintosuunnitelmistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa monitieteinen ja luova osaaminen todentuu siten, että opiskelija voi hankkia kokemuksia työelämästä ja jatko-opinnoista. Näiden kokemusten avulla opiskelija arvioi ja pohtii omia ura- ja jatko-opintosuunnitelmiaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa urasuunnittelutaitojaan ja työelämävalmiuksiaan. Opiskelija hankkii osaamista ja kokemuksia työelämästä ja jatko-opinnoista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tässä opintojaksossa tutustumme opiskelijoiden kanssa tulevaisuuden työelämän osaamistarpeisiin, joihin ekologinen kestävyyskriisi vaikuttaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hankkii tietoa ja mahdollisesti kokemuksia korkeakouluissa tarjottavista kansainvälisistä koulutusohjelmista ja kansainvälisistä yrityksistä. Näitä yhteyksiä voimme toteuttaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.”

Osa opintojakson arvioinnista toteutuu vertaisarviointina, kun opiskelija pohtii tulevaisuuttaan ja tuntemiaan koulutusvaihtoehtoja opiskelijatovereidensa kanssa. Vertaisarvioinnissa opiskelija reflektoi oppimistaan ja vahvistaa kykyjään tunnistaa omaa osaamistaan.

Hyvinvointi oppimisen perustana, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan.
- Opiskelija saa valmiuksia ottaa vastuuta omasta kasvustaan, muista ihmisistä ja ympäristöstä.
- Opiskelija tuntee hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.
- Opiskelija tuntee erilaisia hyvinvointia lisääviä menetelmiä.
- Opiskelija vahvistaa vuorovaikutustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omien vahvuuksien tunnistaminen ja itseymmärryksen lisääminen
- Opiskelukykyä edistävien keinojen tunnistaminen, esimerkiksi stressinhallintamenetelmät
- Oppimistaidot ja -tekniikat
- Tunteiden tunnistaminen, ymmärtäminen ja säätely
- Erialaisten hyvinvointia lisäävien menetelmien kokeileminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehitämme opiskelijan taitoja ilmaista ja viestiä ajatuksiaan, tunteitaan ja asiasisältöjä. Toiminnalliset ja kirjalliset oppimistehtävät vahvistavat opiskelijan ymmärrystä omaan hyvinvointiinsa vaikuttavista tekijöistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistamme vuorovaikutukseen ja tunteiden ilmaisemiseen liittyvien kulttuuristen merkitysten tunnistamista ja tulkintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota opiskelijan taitoon reflektoida omaa oppimistaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Digistartti, 1 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu opiskelussa ja työelämässä hyödynnettäviin digitaalisiin ohjelmiin ja välineisiin.
- Opiskelija harjaantuu sähköisten dokumenttien luomisessa ja muokkaamisessa.
- Opiskelija saa valmiuksia toimia sähköisissä ympäristöissä sekä opinnoissa että työelämässä.
- Opiskelija tutustuu ja oppii käyttämään erilaisia pilvipalveluja.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti opinnoissa käytettäviä ohjelmia ja toimimaan luontevasti sähköisissä ympäristöissä.
- Opiskelija osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opinnoissaan ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojakson sisällöt sovitaan opintojaksokohtaisesti
- sähköisten ohjelmien ja välineiden merkitys opinnoissa ja työelämässä
- erilaisten oppimisalustojen käyttö
- pilvipalveluiden käyttö
- sähköpostin ja kalenterin toiminnot
- tiedonhaku

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää yhteiskunnallista osaamistaan kehittäessään taitojaan toimia sähköisissä ympäristöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun opiskelija saa tietoja ja taitoja käyttää työelämässä ja opiskelussa käytettäviä sähköisiä ohjelmia ja välineitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tuemme ja ohjaamme oppimista antamalla opiskelijalle palautetta oppimisprosessin aikana. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti hyvinvointiosaamista. Itsearviointi ja vertaisarviointi antavat opiskelijalle mahdollisuuden tunnistaa oppimistaan ja sen kehittymistä. Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota opiskelijan taitoon reflektoida omaa oppimistaan.

Arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Digistartti (1 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: -

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojakson sisällöt sovitaan opintojaksokohtaisesti. Opintojakson sisältöinä voi olla esimerkiksi sähköisten ohjelmien ja välineiden merkitys opinnoissa ja työelämässä, erilaisten oppimisalustojen käyttö, pilvipalveluiden käyttö, sähköpostin ja kalenterin toiminnot ja tiedonhaku. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu opiskelussa ja työelämässä hyödynnettäviin digitaalisiin ohjelmiin ja välineisiin sekä harjaantuu niiden käytössä. Opiskelija oppii käyttämään erilaisia pilvipalveluja. Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti opinnoissa käytettäviä ohjelmia ja toimimaan luontevasti sähköisissä ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Opiskelija kehittää yhteiskunnallista osaamistaan kehittäessään taitojaan toimia sähköisissä ympäristöissä. Hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun opiskelija saa tietoja ja taitoja käyttää työelämässä ja opiskelussa käytettäviä sähköisiä ohjelmia ja välineitä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Suoritusmerkintä

Edeltävät opinnot: -

Opiskelutekniikat, 2 op (OP05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija löytää itselleen sopivan työskentelytavan ja samalla tehostaa omaa oppimistaan.
- Opiskelija kykenee hyödyntämään vertaisryhmäänsä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin opiskelutekniikoihin ja harjoittelee niiden käyttöä.
- Opiskelija vahvistaa ymmärrystään omasta oppimiskyvystään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan oma opiskelijaidentiteetti selkeytyy ja omat opiskelutavat löytyvät. Sitä kautta opiskelun arki jäsentyy helpommin ja opiskelijan hyvinvointi lisääntyy.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson työskentelytavat sovitaan jakson alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Projektiopintojakso, 2 op (OP06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät ajankohtaisten oppiaineeseen liittyvien tarpeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan rakentaa ajankohtaisen tarpeen mukaan palvelemaan opiskelijaa opinto-ohjauksen yleisten tavoitteiden mukaisesti.

7.21. Temaattiset opinnot: Aktiivipolku (TOA)

Oppiaineen tehtävä

Aktiivipolku-opintojen tavoitteena on, että opiskelija pystyy toimimaan demokraattisesti sekä vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä. Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen. Aktiivipolun opinnoissa opiskelijan työelämätaidot sekä laaja-alainen osaaminen vahvistuvat. Opiskelijat oppivat osallistumista ja vaikuttamista eri tasoilla: oman lukion toiminnassa, lähiympäristössä, Helsingissä sekä valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Aktiivipolkuopintoihin sisältyvä toiminta lisää myös yhteisöllisyyttä ja tukee koko lukioyhteisön hyvinvointia. Opinnoissa käytetään lisäksi koko kaupunkia oppimisympäristönä, ja opinnoissa on luontevaa hankkia osaamista myös oppilaitoksen ulkopuolella vapaa-ajalla tai harrastustoiminnan kautta.

Tavoitteet

Aktiivipolku-opintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia tulevaisuuden työelämässä toimimiselle. Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä, toisten huomioon ottamista ja vastuullisuutta.

Aktiivipolku opintojen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- toimia aktiivisena vaikuttajana
- edistää lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia
- toimia aloitteellisesti sekä ottaa osaa päätöksentekoon
- suunnitella, markkinoida, järjestää ja arvioida erilaisia tapahtumia
- toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Osaamisen arviointi

Aktiivipolku-opintojen arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen toimintaan ja käytännön tekoihin. Arvioinnin pääpaino on opiskelijan vastuullisessa työtöteessä, mikä tarkoittaa toiminnan tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Opiskelijat saavat jatkuvaa ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoistaan sekä työvälineiden käytöstä.

Arvioinnissa käytetään menetelmiä, joiden avulla oppimisprosessi ja saavutetun osaamisen laajuus tulevat näkyviksi. Näyttö voi koostua esimerkiksi oppimistehtävien vastauksista, omista tuotoksista ja projekteista, oppimispäiväkirjasta tai itse- tai vertaisarvioinnista. Opiskelija voi myös todentaa osaamistaan todistuksilla (esimerkiksi hygieniapassi).

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Oppiaineisiin suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi oppiaineiden opintoja (esimerkiksi opintosuunnitelmaperusteinen taiteen perusopetus, vaihto-oppilasvuoden

aikana suoritettavat opinnot). Vapaa-ajalla itsenäisesti hankitusta osaamisesta annetaan mahdollisuus osoittaa osaaminen näytöllä.

Opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja lyhennetään opiskeluaikaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun opiskelija toimii aktiivisena vaikuttajana, työskentelee aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekoon niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Opintojaksot

Lukion tutortoiminta (1-6 op), 1 op (TOA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutortoiminta voi kattaa yleistutorina toimimisen lisäksi teematutoroinnin, esimerkiksi kv-, digi- viestintä tai liikuntatutoroinnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutorkoulutus
- opiskelijoiden vertaisohjaajana tai mentorina toimiminen
- lukion vieraiden avustaminen ja ohjaaminen
- lukion ulkoiseen viestintään osallistuminen

- tutortoimintaan sisältyvä tapahtumien suunnittelu ja toteutus
- uusien tutoreiden rekrytointi ja kouluttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistua päätöksentekoon niin, että hän huomioi eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Edustuksellinen työskentely ja vaikuttaminen (1-6 op), 1 op (TOA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti ja pitkäjänteisesti toimintaan, jonka tavoitteena on vaikuttaminen.
- Toiminta voi tapahtua hallitus- tai työryhmätyöskentelynä oppilaitoksessa tai oppilaitoksen ulkopuolella myös kaupunkitasoisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- hallitustyöskentelyyn/hallituksen kokouksiin ja toimintaan osallistuminen esimerkiksi opiskelijakunnan/taloyhtiön/seuran tai järjestön hallituksessa
- lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin osallistuminen
- erilaisissa työryhmissä nimettynä opiskelijoiden edustajana toimiminen ja opiskelijoita koskeviin asioihin vaikuttaminen
- nuorisovaltuuston toimintaan osallistuminen
- osallistumiseen ja vaikuttamiseen pyrkivien tekstien tekeminen, esimerkiksi aloitteet ja kannanotot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Vapaaehtoistoiminta ja kansainvälisyysosaaminen (1-6 op), 1 op (TOA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelija hankkii osaamista vapaa-ajalla tapahtuvan toiminnan kautta.
- Opiskelija voi hankkia kansainvälisyysosaamista sekä ulkomailla että kotimaassa, esimerkiksi toimimalla pakolaisjärjestössä Suomessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjaus- tai valmennustoiminta, esimerkiksi leiri- ja kerho-ohjaajakoulutukset, valmentajana tai erotuomarina toimiminen
- vapaaehtoistyö
- säännöllinen toimiminen järjestötyössä
- vaihto-opiskelijana, au pairina tai muuten saavutettu kansainvälisyysosaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Lukion projektit tai tapahtumat (1-6 op), 1 op (TOA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kartuttaa osaamistaan osallistumalla lukion tapahtumien tai projektien toteuttamiseen.
- Opintojaksoon voi sisällyttää muuta kuin tutortoimintaan ja edustukselliseen työskentelyyn kuuluvaa toimintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- projektien tai tapahtumien suunnittelu, toteutus ja arviointi, esimerkiksi juhlat, tempaukset, teemapäivät ja -viikot
- muu projektinomainen tehtävä, esim. lukion lehden, blogin tai kalenterin tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antavaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Työelämään valmentavat opinnot (1-6 op), 1 op (TOA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työelämään valmentavat opinnot (1-6 op)

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: Ajokortti 2 op, hygieniapassi 1 op, anniskelupassi 1op, järjestyksenvalvojakortti 2 op, hengenpelastajatodistus, ensiapukortti (I II III), työturvallisuuskortti, työelämäpassi, yrittäjyysopinnot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

7.22. Tietotekniikka (TTK)

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikan opiskelu tutustuttaa opiskelijan ohjelmointiin sekä antaa opiskelijalle valmiuksia erilaisten tietoteknisten sovellusten käyttöön ja digitaalisen sisällön tuottamiseen. Tietotekniikan opiskelu auttaa opiskelijaa ymmärtämään tietotekniikan merkityksen yhteiskunnassa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla, kuten tekniikassa sekä talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä.

Tavoitteet

Tietotekniikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu sinnikkääseen työskentelyyn
- saa keskeisiä tietoteknisiä taitoja
- ymmärtää tietotekniikan merkityksen aikamme yhteiskunnassa, itsenäisenä tieteenalana ja käyttökelpoisena välineenä muiden tieteenalojen kehityksessä
- rakentaa pohjaa jatko-opinnoilleen.

Osaamisen arviointi

Kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan tietoteknisten taitojen ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tietoteknisten tietojen ja taitojen kehittymiseen sekä työskentelyyn.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tietotekniikan opiskeleminen vahvistaa opiskelijan itsetuntoa sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Lisäksi se tarjoaa hyvinvointia edistäviä onnistumisen kokemuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Tietotekniikan harjoituksia on hyvä tehdä muiden opiskelijoiden kanssa yhteistyössä, mikä vahvistaa vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoituksissa yhdistyvät useiden alojen aihealueet, ja niiden tekemiseen tarvitaan usein monenlaisia taitoja, joten opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen harjaantuu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tietotekniikan merkitys ja monipuoliset sovellusalueet nykyisessä yhteiskunnassa auttavat opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallista, eettistä, ympäristö-, globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tietotekniikan merkitys ja monipuoliset sovellusalueet nykyisessä yhteiskunnassa auttavat opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallista, eettistä, ympäristö-, globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tietotekniikan merkitys ja monipuoliset sovellusalueet nykyisessä yhteiskunnassa auttavat opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallista, eettistä, ympäristö-, globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Opintojaksot

Ohjelmointi 1, 2 op (TTK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmointiin ja osaa laatia yksinkertaisia ohjelmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin peruskäsitteitä, kuten muuttuja, ehtorakenne, silmukka, tietorakenteita, funktiot/metodit. Ohjelmointia harjoitellaan esimerkiksi Python-ohjelmointikielellä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu monitieteisen luovan osaamisen taitojen käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson laajuus on 1–2 opintopistettä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H= hylätty), ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ohjelmointi 2, 2 op (TTK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmointiin ja osaa laatia ohjelmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin peruskäsitteitä, kuten muuttuja, ehtorakenne, silmukka, tietorakenteita, funktiot/metodit. Ohjelmointia harjoitellaan esimerkiksi Java-ohjelmointikielellä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu monitieteisen luovan osaamisen taitojen käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson laajuus on 1–2 opintopistettä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H= hylätty), ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Elektroniikka ja robotiikka, 2 op (TTK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja robotiikkaan ja osaa ohjata laitteen toimintaa ohjelmoimalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elektroniset komponentit ja ohjelmointi esimerkiksi Arduino elektroniikka-alustalla ja ohjelmointiympäristöllä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

: Opiskelija harjaantuu monitieteisen luovan osaamisen taitojen käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson laajuus on 1–2 opintopistettä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H= hylätty), ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Tietotekniikan projekti, 2 op (TTK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu johonkin tietotekniseen kokonaisuuteen ja lisää osaamistaan siinä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi digitaalisen sisällön tuottaminen ja julkaiseminen, html-kieli, kuvankäsittely tai web-sivustojen tuottaminen · Esimerkiksi avoimen yliopiston tietotekniikan alaan kuuluva verkkokurssi · Jokin muu opettajan kanssa sovittu tietotekniikan kokonaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu monitieteisen luovan osaamisen taitojen käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson laajuus on 1–2 opintopistettä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H= hylätty), ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Tietotekniikan perustaidot, 1 op (TTK05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa lukio-opiskelussa vaadittavat digitaaliset valmiudet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman tietokoneen tiedostonhallinta, tiedoston tallentaminen, eri tiedostomuodot, näytön jako, ohjelmien lataaminen, pilvipalvelut, tietoturva, tekijänoikeudet, etäopetus ja -kokoustaminen, Abitti, ohjelmistojen käyttöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu monitieteisen luovan osaamisen taitojen käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H= hylätty). Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITÄIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kielitaidon alkeiden hallinta					
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean
Kehittyvä alkeiskielitaito					

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisia	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisia sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yksikielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko
	Kehittyvä peruskielitaito				
	Toimiva peruskielitaito				

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussääntöimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan huomioon tärkeitä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietao sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo erilaisten kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppea kunnioittaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemukspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ehdotuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa ilmeisesti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunteita, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipuolisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähköä, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2369-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita

kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluuyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2370-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaiseeseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämässä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitte

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määriteltävä koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetetavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituseriä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄ18 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Helsingin aikuislukion ohjaussuunnitelma 2021

Helsingin aikuislukion ohjaussuunnitelma mukailee Helsingin kaupungin lukioiden yhteistä ohjaussuunnitelmaa, mutta ottaa kuitenkin huomioon aikuislukion erityispiirteet.

Ohjaustoiminnan konkreettiset käytänteet suunnitellaan ja arvioidaan aikuislukion toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa. Ohjauksen määrän ja laadun arvioinnissa hyödynnetään opiskelijoilta saatua palautetta ja kehitetään toimintaa sen pohjalta.

8.6.1. Ohjaus ja sen tavoitteet lukioissamme

Helsingin aikuislukiossa ohjaus on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen sekä opiskelu- ja urasuunnitelmien tueksi. Ohjaus tukee opiskelijan hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja aktiivisuutta. Ohjauksella tuemme opiskelijan opiskelutaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja sekä vahvistamme opiskelijan itsetuntemusta. Helsingin aikuislukiossa ohjaus on opiskelijan kohtaamista, läsnäoloa ja kannustamista.

Tavoitteenamme on ohjauksella tukea opiskelijan toimijuutta sekä vahvistaa opiskelijan kykyä tehdä omaan elämäänsä, uraansa ja opintoihinsa liittyviä valintoja. Tavoitteena on, että opiskelijan itsetuntemus ja luottamus omaan itseen ja tehtyihin päätöksiin lisääntyvät. Ohjaamme opiskelijaa asettamaan tavoitteita ja suunnittelemaan tulevaisuuttaan. Lisäksi vahvistamme itseohjautuvuuden kehittymistä. Tavoitteena on, että opiskelijan luottamus tulevaisuuteen vahvistuu.

Helsingin aikuislukiossa ohjauksella edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa kuvataan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä tarkemmin.

8.6.2. Ohjauksen keskeiset toimijat

Helsingin aikuislukiossa opiskelija on oman oppimisensa omistaja ja aktiivinen toimija, ja opiskelija on ohjauksen keskiössä. Helsingin kaupungin lukioissa toteutamme koko lukio ohjaa -periaatetta, ja koko henkilöstömme on sitoutunut ohjaukseen ja ohjaa opiskelijaa. Ohjaus on tavoitteellisesti johdettua koko lukion yhteistä työtä, jossa eri toimijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteistyö korostuvat.

Kuva 1. Lukiolaisen ohjaamiseen osallistuvat toimijat ovat lukiosihtööri, vertaisohjaajat, rehtori tai apulaisrehtori, huoltajat, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja ja lukioluotsi.

Opiskelija

Opiskelija on ohjausprosessissa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelija suunnittelee opintonsa, ylioppilaskirjoituksensa ja jatko-opintonsa, sekä ottaa vastuuta opinnoistaan. Hän saa tarvittaessa ohjausta ja tukea opintoihinsa, opiskelukykyensä ja tulevaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Lukioluotsi

Lukioluotsi on opiskelijan lähiohjaaja ja tuntee opiskelijan kokonaistilanteen. Lukioluotsi on yhteyksissä henkilökohtaisesti opiskelijaan opintojen alussa. Lukioluotsi seuraa aktiivisesti opiskelijan opintojen etenemistä sekä poissaoloja. Lukioluotsi puuttuu opintojen etenemisen haasteisiin varhaisessa vaiheessa ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijan tilanteen kannalta olennaisiin ohjauksen toimijoihin. Lukioluotsi ohjaa omaa ryhmäänsä säännöllisesti.

Aineenopettaja

Aineenopettajan ohjaus ja rakentava palaute auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteitaan ja työskentelemään tavoitteidensa mukaisesti.

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen kehittämisessä osana opetusta. Aineenopettaja on matalalla kynnyksellä yhteydessä lukioluotsiin opiskelijan opintojen etenemiseen liittyvissä kysymyksissä. Aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Lisäksi aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavat aineet jatko-opintoihin ja työelämään.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa itsetuntemuksessa, opiskelutaidoissa ja -valmiuksissa sekä antaa opinto-ohjausta liittyen lukio-opintoihin ja ylioppilastutkintoon. Lisäksi opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijoita jatko-opintoihin sekä ammatinvalintaan ja urasuunnitteluun liittyvissä kysymyksissä.

Opinto-ohjaaja ohjaa henkilökohtaisessa ohjauksessa, pienryhmäohjauksessa ja ohjauksen kurssien sekä erilaisten infojen ja tiedotteiden puitteissa opiskelijoita tutustumaan korkeakouluihin ja työelämään. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa refleктоimaan eri oppiaineissa saatuja korkeakoulu- ja työelämäkokemuksia. Opinto-ohjaaja osallistuu lukion ohjauksen kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutukseen.

Erityisopettaja

Erityisopettaja on oppimisen tuen ja oppimisprosessin asiantuntija lukioyhteisössä. Hän ohjaa opiskelijaa opiskelutaitojen oppimisessa sekä opiskelijan omien vahvuuksien hyödyntämisessä

oppimisessa. Erityisopettaja kartoittaa oppimisen esteitä ja suunnittelee oppimista tukevia pedagogisia ratkaisuja erityisesti aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Lukiosihteer

Lukiosihteer tuntee lukionsa toimintakäytänteet. Asiantuntemuksen ansiosta hän pystyy neuvomaan opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti käytännön tilanteissa.

Vertaisohjaajat

Aikuislukiossa on luontevaa, että muut opiskelijat ohjaavat ja tukevat toisiaan.

Huoltajat

Huoltaja tukee opiskelijaa opinnoissa ja opiskelukyvyn ylläpitämisessä. Huoltaja tekee yhteistyötä erityisesti lukioluotsin ja opinto-ohjaajan kanssa.

Rehtori/apulaisrehtori

Rehtoreilla on päävastuu ohjauksen rakenteiden luomisessa, ylläpitämisessä ja kehittämisessä oppilaitoksessa.

8.6.3. Ohjauksen jatkumo

Helsingin aikuislukiossa näemme ohjauksen edellisen koulutuksen jälkeisenä prosessinomaisena jatkumona, joka alkaa jo ennen aikuislukio-opintojen alkua. Ohjauksen jatkumossa huomioimme saavutettavuuden. Saavutettavuus tarkoittaa opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua opetukseen ja ohjaukseen sekä toimia lukioympäristössä.

Ohjauksen sisällöt jakautuvat temaattisesti persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyvään ohjaamiseen, oppimisen ja opiskelun ohjaamiseen sekä elämän- ja urasuunnittelutaidoissa ohjaamiseen. Nämä kolme osa-aluetta kulkevat mukana koko ohjauksen jatkumon ajan.

Ohjauksen jatkumon aikana opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta lähi-tai verkko-ohjauksena, luokkamutoista ohjausta, pienryhmäohjausta ja oppiaineen sisäistä ohjausta. Näiden lisäksi ohjaukseen kuuluvat myös neuvonta ja tiedottaminen.

Keskeisenä välineenä ohjauksessa on opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Osana henkilökohtaista opintosuunnitelmaa huomioidaan myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet ja käytännöt.

Ohjauksen jatkumo koostuu viidestä eri toimintoja sisältävästä vaiheesta, jotka on kuvattu seuraavan kuvan alapuolella.

Kuva 2. Ohjauksen jatkumo

Ennen opintoja

- Tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa, ml. tiedottaminen lukiossa tarvittavista opiskeluvaihtoehdoista
- Lukio-opintoihin, opetustarjontaan ja ainevalintoihin tutustuminen

Opintojen alussa

- Omaan lukioon tutustuminen
- Ryhmytyminen ja sosiaalinen kiinnittyminen
- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn merkitys opinnoissa
- Oppimaan oppiminen

- Oppimisen tuen tarpeen arviointi
- Opintoihin sitoutuminen
- Opintosuunnitelman tekeminen
- Ainevalintojen tekeminen ja valintojen vaikutukset

Opintojen aikana

- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukeminen
- Sosiaalisen kiinnittymisen ylläpitäminen ja ryhmäyttäminen opintojaksojen alussa
- Opintojen etenemisen seuranta ja ohjaus tarvittaessa eri tukimuotoihin
- Lukion keskeyttävien ohjaus
- Oppimaan oppiminen
- Oppimisen ja oppimisen tuen tarpeen arviointi
- Valintatilanteissa ohjaus ja valintojen vaikutus jatko-opintoihin
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Opintosuunnitelman päivittäminen ja valintojen vaikutukset yo-kirjoituksiin sekä jatko-opintoihin
- Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälisyys

Opintojen lopussa

- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukeminen
- Lukio-opintojen ja yo-tutkinnon loppuunsaattaminen
- Itsenäistymisessä tukeminen
- Kansallisiin ja kansainvälisiin jatko-opintoihin hakeminen

Opintojen jälkeen

- Jatko-ohjaus
- Oman lukion alumnitoimintaan osallistumisen mahdollisuus

8.6.4. Ohjaus siirtymävaiheissa

Ohjauksella on tärkeä merkitys erilaisissa siirtymävaiheissa. Jotta siirtymät eri kouluasteilta ja -muodoista toiseen sujuisivat mahdollisimman hyvin, koulujen ja oppilaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään. Koko lukioyhteisö osallistuu yhteistyöhön.

Ohjausta siirtymävaiheessa sekä yhteistyötä perusopetuksen, korkea-asteen ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa on kuvattu opetussuunnitelman yhteisen osan paikallisessa tarkennuksessa luvuissa 3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys sekä 4.1 Ohjaus. Lukiot tarkentavat yhteistyön muotoja omassa ohjaus- ja toimintasuunnitelmassaan.

Jos opiskelija ei ole saanut lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, hänellä on oikeus saada jatko-ohjausta opintoihin hakeutumisessa ja urasuunnittelussa (Lukiolaki 714/2018). Opiskelijalla on oikeus saada jatko-ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana.

Jatko-ohjauksen järjestämisessä vastuu on koulutuksen järjestäjällä. Ensisijaisesti ohjausta tarjoaa opiskelijan oman lukion opinto-ohjaaja. Tarvittaessa opiskelija voi kääntyä suoraan Ohjaamon työntekijöiden puoleen. Ohjaus voidaan toteuttaa sekä lähitapaamisissa että etänä esimerkiksi yksilö- tai pienryhmäohjauksena.

8.6.5. Yhteistyö lukion ulkopuolisten tahojen kanssa

Työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä kuvataan tarkemmin opetussuunnitelman yhteisen osan paikallisessa tarkennuksessa luvussa 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.

Ohjausta oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa tehdään opiskelijan tarpeista lähtien. Yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa tehdään myös osana hanketoimintaa.

Opiskeluhoollon henkilöstö ja opettajat rakentavat yhdessä opiskelijoiden hyvinvointia tukevaa yhteisöä ja toimintakulttuuria. Opiskelijoiden ohjaus muihin sosiaali- ja terveystoimen palveluihin tapahtuu joustavasti opiskeluhoollon kautta.